

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segédszerkesztő:

Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk száma:

25.342.

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában.**Hiszek egy isteni örök igazságban,**Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Hazatértek...

Rajtuk a szemünk, akik visszatértek dicsőséges harcokból, a nemzetre háruló örök feladat teljesítéséből; akik „az utóvédek utóvédjei voltak a Donnál” és csak parancsra, legutolsónak hagyták el a rájuk bízott védelmi vonalat, a legjobbak élén küzdöttek és vették ki részüket abban, hogy útját állják az Európa népeit fenyegető borzalmaknak, melyekből csak ízelítőt nyújt a véletlenül kitudódott katyni tömegmészárlás, az emberiség történetében egyedül álló gatzett.

Köszöntjük a 2-ik honvéd hadsereg hőseit, akik megcsillogtatták ismét a magyar vitézséget és megacélozták a nemzet erejébe és elhivatottságába vetett hitet. Köszöntjük azokat az anyákat és apákat, akik ezeket a fiaikat adták a hazának; azoknak pedig, akik hiába várták haza katona fiúkat, testvérüket, férjüket, apjukat, gondolatban letöröljük a könnyeit. Örök hálánk az övéké.

Hazatért hát a hős hadsereg s a harcok dúlnak tovább. Röviddel hazaindulásuk előtt érkezett a hadseregpáncsnokuk üzenete: „Üzenem haza, hogy keményen készüljön fel mindenki a továbbiakra. A háborúnak még nincs vége. Léleknek, szívnek, karnak készen kell lennie kemény akarral arra, hogy távortartsuk otthonunktól a vörös rémet s megtarthassuk magyarságunkat és azt a földet, amelyet örökségül kaptunk. Jelszavunk: hűség a legfelsőbb Hadúrhoz és a magyar becsülethez”.

A haza minden jószándékú fia megértő lélekkel fogadta ezt az üzenetet. Komoly szó ez annak a vezérnek az ajkáról, aki szemtől-szemben állt a vörös rémmel, mely még mindig irtózatot erőket kerget Nyugat felé, gyilkolásra, rombolásra. Nyugat népei közül éppen a magyar tudja a legjobban, hogy mire megy a játék, mert neki adatott meg legelőször a kommunista rémségek átélése. Az akáclobos faluk és békés városok évszázadokig megemlegetik azokat a borzalmakat. A magyart becsapták már egyszer, ő már látta, hogy mit jelent hinni és engedni azoknak, akik a nemzetköziség maszlagját hirdetik s akiknek

ott a hazájuk, ahol nagyobb a jólét, mert minden gondolatuk a nagyobb kenyérre és a kényelmes életre, ugyannyira, hogy Istennek, Hazának és erkölcsnek nem jut már hely.

Mi világgá kiálthatjuk, hogy nincs más választás, csak a helytállás, vagy a halál. Amelyik nép élni akar és félti kedveseit a tömegsírok borzalmaitól, — amit el nem került még senki, aki feladta a harcot és nem fog elkerülni ezután sem — az a fegyvert tekint mindenekelőtt valónak. Ez a valóság s ezt nem szabad szépítgetni, mert csalás lenne a nemzettel szemben. A nemzetnek tisztán kell látnia ahhoz, hogy meg tudja hozni az elképzelhető legnagyobb áldozatokat is, ha sor kerül rájuk. Aki ezt a tisztánlátását hazugságokkal igyekszik elhomályosítani: életére törő ellensége. Nem nyíltan kiálló és becsületes fegyverekkel harcoló ellenség, hanem a napfényt kerülő, patkánytermészetű, veszedelmes kigyófajzat, a csendőrlő első számú ellensége, akinek leküzdésére jó emberismeret, éles szem és — lángoló hazaszeretet kell.

És kell még valami: olyan segítőtárs, aki úgy érez, mint a csendőrlő. Ezt a társat találja meg a csendőrlő elsősorban a most hazatért honvéd bajtársakban, akik a Don-menti kemény harcokban megacélozódva térnek vissza a családi tűzhelyek mellé. Fogjon kezét ezekkel az erős magyarokkal és haladjanak együtt a nemzet biztonságáért folyó belső harcban. Ezek a bajtársak átérzik, hogy ez a harc folytatása a külsőnek és éppen olyan helytállást kíván, mint amaz. Ne engedje el a kezét a csendőrlő ezeknek a társaknak és vigyázzon rájuk, mert a belső ellenség mindig keresi az alkalmat, hogy kivesse hálóját a harcokból hazatért férfiakra, számítva arra, hogy aki hosszú időn át kiesett az otthon békés munkájából s a harcokkal járó nélkülözésekben és szenvedésekben volt része, abból megtört lelkű és könnyelmű gondolkozású ember lesz, amelyenre a vörös rémnek szüksége van. Ilyen ember akad is mindenütt, persze azok között is, akik a harcot csak hírből — különösen „rémhírből” — ismerik. Akinek csak panaszkodás és elégedetlenség hagyja el a száját, holott semmivel sem visel nagyobb terhet, mint bármelyik honfitársa s rémhírek terjesztésében leli kedvét, azt már csak egy lépés választja el attól, hogy maga is ellenség legyen, mert ellenség mindenki, aki kishitűségével és rémhíreivel fertőz. Erre vigyáz a csendőrlő a hazatért bajtársakkal és mindazokkal, akik az üzenet szavai szerint keményen felkészültek a továbbiakra.

A sajtó a propaganda szolgálatában.

Irta: nemes TÁNCZOS FERENC százados.

Az 1914—18-as világháború első napjaiban a német hadsereg óriási sikereket ért el. A francia hadszíntér marnei csatájának előestéjén, amikor a francia hangulat a lehető legcsüggedtebb volt, nagyteknélyű francia politikusok a Németországgal való azonnali békekötést sürgették. Ekkor megjelent a francia külügyminisztériumban három nagytőkés és az amerikai nagykövet. Előadásuk lényege ez volt: „A különbékét Franciaországnak nem szabad megkötni. Ma Amerikában 50 ezren vannak, — csupa befolyásos emberek — akik harcba akarnak menni az antant oldalán és garantálják, hogy egy év múlva egész Amerika mellettük áll.”

E naptól kezdve az amerikai hírlapok a németek és szövetségeseik ellen ádáz gyűlöletet szítottak és harcbavitték Amerika népét, melyet meggyőztek arról, hogy a németek és szövetségeseik ellen a keresztelháború megindítása nemcsak jogos, hanem okvetlenül szükséges is.

Az események beigazolták, hogy ötvenezer ember megfelelő eszközzel képes volt arra, hogy Amerika népének semleges közvéleményét aránylag rövid idő alatt megváltoztassa. Ez az eszköz a sajtó volt.

Ebből láthatjuk egyrészt azt, hogy a hírlapoknak milyen különösen nagy a hatása a közvéleményre, másrészt pedig azt, hogy majdnem mellékes, jó vagy igaz-e a cél, amelynek szolgálatába állították a sajtót, mert az irányított hírverés ellepeli a hamis célokat is és a tömeg szemében igazságokként tünteti fel.

Hogy a hírlapok hírverésének milyen nagy fontosságot kell tulajdonítani, látható többek között

MÉRLEG.

Fiacskám, itt a mérleg!
Mérjük meg minden kincsünk,
mérjük meg mind a vant
s mérjük meg mind a nincsünk!

En ráteszem a multat,
te tedd rá a jövődöt,
ráteszek negyven évet,
te tégy rá hét eszfendőt...

En ráteszem a gondom,
te víg gondtalanságod,
én a bús, szürke nappalt,
te meg az édes álmod...

En ráteszem a könnyem,
te nevető, nagy kedved,
te azt, mit hoz az élet,
én mindent, amit elvett...

S ha mindent reátettünk,
nézzük meg, merre billen,
hol vagyunk gazdagabbak:
a kincsben, vagy a nincsben?...

agyagfalvi Hegyi István.

abból is, hogy az 1914—18-as világháború elején a román sajtó hat jelentősebb lapja 12 millió frankot kapott Franciaországból, hogy a közvéleményt eleinte a semleges magatartásnak, később pedig az ellenünk megindítandó háborúnak megnyerje.

A volt Csehszlovákia, hogy minél többet tegyen romlásunkra, a legragyogóbb tollú újságírókat tartotta zsoldjában. Különböző rágalmak híresztelésére lapokat tartottak fenn Párisban, Bécsben, Genfben és ki tudja még hol?

A hírlapoknak ezt az irányított és tervszerű véleményalakító tevékenységét, — amikor egy bizonyos gondolat, cselekmény, felfogás vagy tény érdekében a közönségre hatni akarnak — propagandának hívjuk.

A propaganda — mint szó — latin eredetű és híresztelést, kiterjesztést, hírverést jelent.

Napjainkban egy bizonyos gondolat hírverésére nemcsak a sajtó szolgál eszközül, hanem minden, ami alkalmas a gondolat továbbvitelére, így elsősorban a szóbeli propaganda, azonkívül a rádió, a film, a színpad, stb.

A propagandaeszközök közül csak a sajtóval foglalkozom; ez a propagandaeszközök egyik legfontosabbika. Bár a sajtó fogalma alá tartozik mindenféle könyv, tanulmány, röpirat, falragasz — a közhasználatban inkább csak a folyóiratok, az újságok vagy lapok tartoznak a sajtó fogalmi köréhez. A sajtópropaganda szempontjából is elsősorban ezeknek van a legnagyobb jelentősége, ezért főképpen ezekkel kívánok foglalkozni.

A sajtó keletkezésének egyik oka az ember kíváncsi természetében rejlik. A hírek utáni vágy — mondhatnám éhség — igen nagy az emberben. Ez az ősi vágy serkenti az embereket arra, hogy minél többet tudjanak a világ dolgairól.

Amilyen régi az emberiség, olyan régi a hír közlés. A legrégibb időben a híreket jelek, dobok útján továbbították, később kereskedők, pénzváltók, kalandor utazók, zarándokok, szerzetesek, vándorló diákok voltak azoknak a hordozói és terjesztői. Ez a hírközlés még más volt, mint a sajtó, melynek lényege az, hogy maradandó anyaghoz van kötve (régiben: kő tábla, viasz, stb.; ma: papír), ami túléli a híradás pillanatát és fennmarad az utókor számára. A legrégibb újságemléket, amelyet ma Páris egyik múzeumában őriznek, a papyrus fa hatalmas levelének vékonyra metszett rostjára írták Kr. e. 1750. évben. A sajtó egyik igen fontos feladatát, hogy t. i. idejében híreket, újdonságokat tudassanak az emberekkel, a kezdetleges, rendszerint kézzel írott újságok nem tudták egy jó ideig megvalósítani, mert nehézkes volt az előállítás és lassú a tovaszállítás. A technika fejlődésének egyes szakaszai — mint a könyvnyomtatás feltalálása az 1400-as évek derekán, a posta létesítése az 1500-as években, a vasút forgalombaállítása 1825 körül — a sajtó fejlődésének igen fontos állomásai voltak.

A sajtó csak akkor vált közkinccsé, amikor az első napilapok megjelentek. Ez nálunk az 1800-as évek elejére tehető. Az újságírás mindjobban fejlődve, ma már ott tart, hogy hazánkban jelenleg körülbelül 1200 a megjelenő újságok és folyóiratok száma. Büszkéek lehetünk erre, mert százalékarányban vezetünk a művelt nyugattal szemben is.

A sajtó történetének e rövid összefoglalása után vizsgáljuk meg, hogy tulajdonképpen hogyan fejti ki a hatását és milyen befolyást gyakorol az emberekre.

A széles néprétegek szellemi fejlődése magával hozta érdeklődési és tájékozódási körük kibővülését is. Ma már újságot olvas a falusi ember és az egyszerű testi munkás is, mert minden érdekli, ami a nagyvilágban történik. Odajutott tehát az átlagpolgár, hogy szűk környezetén kívül is látni akar, amihez tájékozódásra van szüksége s ezt a sajtóban találja meg.

Régebben megvitatták a szűk érdeklődési körön belüli eseményeket, azokhoz hozzászóltak, véleményt nyilvánítottak és így megalkották saját környezetük közvéleményét. Ma a sajtó alakítja ki a véleményeket az események célzatos beállításával. A kérdés azon fordul meg, hogy milyen ez a célzat: a nemzet érdekeit szolgálja-e vagy más érdekeket. Sokszor nehéz ezt első tekintetre felismerni s az egyszerűbb embert különösen könnyű félrevezetni.

Az egyes lapok politikai és társadalmi beállítottságuknál fogva egyes néprétegek, társadalmi osztályok vagy érdekcsoportok számára szolgálatában állnak; híreikkel és cikkeikkel azok gondolatvilágához és helyzetéhez alkalmazkodnak. Céljaik eléréséhez úgy válogatják ki a tényeket önkényesen, ahogyan olvasótáboruknak legjobban megfelel. Egyes tényeket kiszínezve, nagy cikkekben közölnek, míg másokat jelentéktelennek feltüntetve, alig tárgyalnak vagy egészen el is hallgatnak.

Egyes lapok tájékoztatásukkal egészen leszoktatják közönségüket arról, hogy az eseményekkel szemben maguk foglaljanak állást. Az emberek erre hajlamosak is, mert hiszen kényelmes. Az így kialakult lapközönség lassan úgy gondolkozik, az eseményeket úgy értékeli, mindenben úgy foglal állást és mindent úgy akar, mint a lapja.

Az ilyen kényelemre szoktatott közönség könnyen befolyásolható, amit azután igyekeznek is a lapok, — úgy, ahogy az ő érdekeiknek legjobban megfelel — kihasználni. Nem nehéz már így világnézeti, társadalmi vagy nemzetiségi ellentéteket kimélyíteni, pusztán „ügyes” sajtópropaganda útján.

Látjuk tehát, hogy a sajtó útján nem nehéz propagandát kifejteni és pedig bármilyen irányban. Amint már említettem, nemzeti szempontból lehet ez a propaganda káros vagy hasznos. Hitler mondta egyik beszédében, hogy nem az angol közvélemény az ellensége, hanem a mérgező angol sajtó. Napjainkban ilyen mérgező hatású propagandát nyíltan legfeljebb a külföldi sajtó fejthet ki, mert belföldön minden ilyen bűncselekményt megtorol a törvény. Burkolt formában azonban előfordulhat. Valamelyik lap pl. az ellenséges országok lapjelentéseit részletesebben közölheti, mint a tengelyhatalmakét s így észrevétlenül is gyengíti azt a lelkiületet, melyre a győzelem kivívásához szükség van.

Létjogosultsága hazánkban csak annak a sajtópropagandának lehet, melynek célja a hazafias, keresztény erkölcsi alapon álló nemzetnevelés. Minden más propaganda idegen célokat szolgál s így meg nem tűrhető. Rendkívül fontos tehát nemzeti szempontból, hogy a lapok teljesítik-e ezt a hivatásukat.

Békében is igen fontos a sajtó propagandisztikus működése, háborúban pedig úgyszólván nélkülözhetetlen. Ilyenkor nagyrészt a sajtóra hárul az a meggyőző munka, hogy az igazság és a jog a mi oldalunkon van s a harcunk, melyet az erkölcsi világrend védelmében folytatunk, csak a mi győzel-münkkel végződhetik. Ez nem is nehéz munka, mert ez a való helyzet.

Az ellenséges propaganda természetesen szintén keményen dolgozik és alkalmazza a hírverés minden módját, hogy háborús céljainak megnyerje a közhangulatot.

Ma háborúban állunk. Vigyáznunk kell a népre, melynek hangulatát könnyű befolyásolni és felizgatni. A káros befolyásolás végzetes lehet, míg a nemzeti gondolat szolgálatába állított hírverés a háború győzelmes befejezését készíti elő. Ezért minden csendőrnek nyitott szemmel kell járnia e történelmi napokban, amikor a lét, vagy nemlét kérdése forog kockán. És gondolnia kell magára is. Válogassa meg elsősorban ő maga a rendszeres olvasmányait, nehogy a nemkívánatos propaganda hálójába kerüljön. A sajtótermékek közül csak azokat olvassa, melyek keresztény nemzeti alapon állva, öntudatos nemzeti közhangulat kialakításán munkálkodnak. Csak így felelhet meg annak a feladatának, hogy minden káros propagandatevékenységet felismerjen és megakadályozzon.

Bűnügyi apróságok.

Írta: **OLCHVÁRY-MILVIUS ATTILA** ezredes.

Évekkel ezelőtt, rövid cikk keretében már felvettem e lap hasábjain, hogy bűnügyi vagy detektív regényekből tanulhat-e valamit az olyan ember, akinek a nyomozás a mindennapi foglalkozásához tartozik. Annak idején — ha bizonyos fenntartással is — de igennel válaszoltam erre a kérdésre. Nagyon sok függ ugyanis attól, hogy ki az, aki az ilyen írásokat olvassa és azokat hogyan olvassa. Vannak olyan emberek, akikre a nyomtatott betűnek lenyűgöző hatása van. Bírálat nélkül szívják magukba a nyomtatott betűt. Elhiszik, készpénznek veszik, minden fenntartás nélkül magukévá teszik azt, amit olvasnak. Ilyen ember nemhogy tanulhat a bűnügyi regényekből, ellenkezőleg, annak a veszélynek teszi ki magát, hogy elveszti lába alól a valóság és lehetőség biztos talaját és gondolkodása egyes regényírók képzelőereje által teremtett légüres térbe tolódik el. Ezzel szemben az olyan ember, aki gondolkozva, bírálgatva olvas, tanulhat. Nekem még sohasem jutott olyan, egyébként naív, fantasztikus, detektív-regény a kezembe, amelyben legalább egy olyan gondolatot, ötletet ne találtam volna, amelyért a könyvet érdemes volt elolvasni. Minden lehet tanulságos — ha csupán a regényíró képzeletének szüleménye is — ha nem lehetetlenség, tehát a valóságban megtörténhetett volna. A bűnözők sokat tanulnak az úgynevezett ponyvairodalomból. Ötleteket merítenek belőle a bűncselekmények elkövetésére, végrehajtására, leplezésére.

A napokban bűnügyi novella került a kezembe. Londonban az angol nemzeti képtárból eltűnt egy igen értékes olajfestmény. Középkori olasz mester

alkotása. A képet a mester nem vászonra, hanem deszkára festette. A nyomozásnak sikerült hamarosan gyanúsítható személyt is kikutatni. Ez egy közepes tehetségű, szegénysorsú, londoni festőművész volt. Azzal tette magát gyanússá, hogy a képtári őrvallomása szerint a képlopást megelőző hetekben majdnem naponta megfordult a kérdéses teremben és hosszasan gyönyörködött az eltűnt képben. A festő szegényes, külvárosi műtermében, amely egyúttal lakásul is szolgált, két detektív alapos házkutatást tartott. Felforgattak, megmozgattak mindent, de eredményt nem sikerült elérniük. Eltávoztak. Útközben az egyik detektívnek újabb ötlete támadt. Eszébe jutott ugyanis, hogy a festő műtermének ajtaja közelében, a falon, egy táblát láttak. A fátáblán fekete nyíl mutatott a műteremajtó felé, felette „A műteremhez” felirattal. A detektív visszasietett a műteremhez. Levették a falról az irányjelző táblát. A tábla másik oldalán ott tündöklött a középkori olasz mester remekműve. A képtolvaj festőművész úgy okoskodott, hogy senkinek sem fog eszébe jutni a vagyontérő képet azon a nyílt, mindenki számára hozzáférhető helyen keresni. Tévedett. Az egyik detektívnek ugyanis kitűnő megfigyelőképessége volt. Feltűnt neki, hogy a fátábla régi, kopott — viszont a ráfestett nyíl és a betűk egészen frissek. A megfigyelésből a helyes következtetést csak később vonta le, midőn az eredménytelen házkutatás után, távozóban voltak.

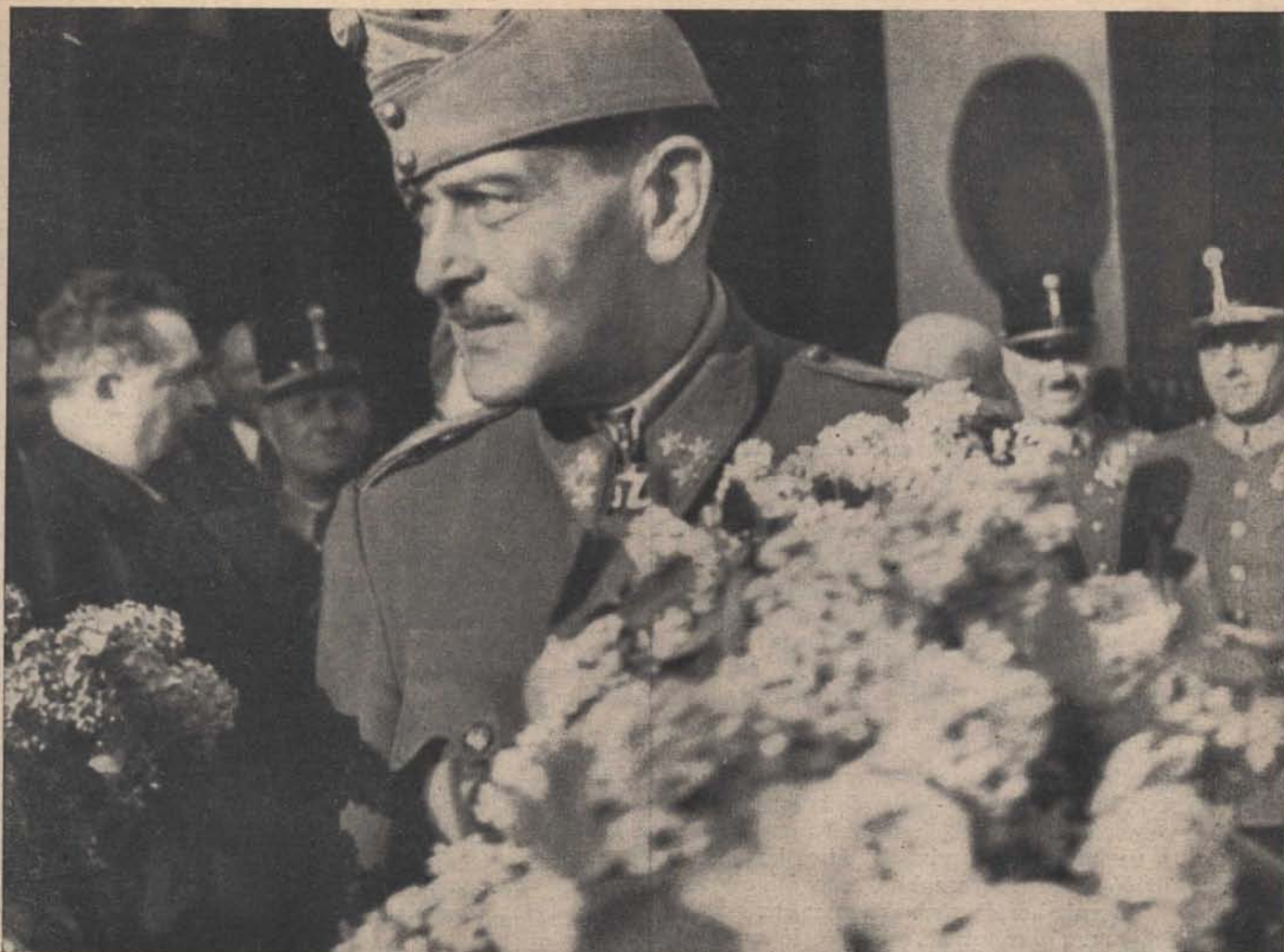
Nem állok jót érte, de valahol azt olvastam, hogy Vincenzo Peruggia, a híres „Mona Lisa” — Leonardo da Vinci remekművének — tolvaja a képet ócska verklire szegezve, úgyszólván a világ szemeláttára csempészte ki Franciaországból. A határállomásokon minden utas holmiját össze-visszaforgatták, a bőröndökben kettős feneket kerestek, stb., de az senkinek sem jutott eszébe, hogy az ócska verklire akárcsak egy pillantást is vessen.

Közvetlenül az 1918—19. évi forradalmak után fordult elő a következő eset. A forradalom idejében nagyobb mennyiségű értékes ékszer tűnt el egy helyről. A forradalom után megindult nyomozás hamarosan gyanúsítható személyhez vezetett. Egy csendőr járőr az ékszerek előkerítése érdekében házkutatást tartott. Nagyon alaposan jártak el. Kimérték a kútat, felszedték az istállóban a hidlásdeszkákat, széjjelhányták az udvaron a tűzifarakást, megpiszkálták a szemétdombot, utánanéztek a kéményben, stb. Mindhiába. Az ékszernek nyomát sem találták. Már távozóban voltak, midőn a járőr egyik tagja, ösztönszerű mozdulattal leemelte a konyha egyik sarkában álló kopott szemetesláda fedelét. Ott voltak az ékszerek.

Magam is jártam így egy alkalommal. Egy különítménnyel a forradalmakat követő időben egy községben elrejtett fegyverek után kutattunk. Az egyik házat és telket alaposan felforgattuk, mert a B. egyén állítása szerint tulajdonosa katonai puskát

A hazatért 2-ik honvéd hadsereg parancsnoka: vitéz Jány Gusztáv vezérezredes sebesülése után, harcálláspontján.

Vitéz Jány Gusztáv vezérezredes fogadása hazaérkezésekor.

rejtegetett. Több órás alapos kutatás után sem találunk semmit. Távozóban ötletszerűen a tornácon álló keményfalóca alá tapintottam és a puska fogantyúgombja akadt a kezembe.

Régi tapasztalat az, hogy azok, akik valamit jól el akarnak rejteni, kétféleképpen gondolkoznak. Egyik részük igyekszik ravaszságban túltenni azokon, akik majdan az elrejtett tárgyat keresni hivottak, tehát agyafúrtabbnál-agyafúrtabb mesterséges rejtekhelyeket agyal ki. Az ilyen ember elás, befalaz, kettős fenekű fiókokat, bőröndöket, szekrényeket készít stb. A másik csoport ezzel szemben úgy gondolkozik, hogy szem előtt levő, könnyen hozzáférhető helyen van az elrejtett tárgy a legnagyobb biztonságban, mert ilyen arcátlan merészségre senki sem gondol, ilyen helyen senkinek sem jut eszébe keresni.

Házkutatásnál gondoljunk mindig ezekre a tapasztalati tényekre, kutassunk gondolkozva, tervszerűen, alaposan és akkor meg is fogjuk találni azt, amit keresünk.

*

Henze német kriminalista jegyzett fel egy érdekes, nem mindennapi esetet. Egy földmíves nagyon

megharagudott valamiért a szomszédjára és bosszút forralt ellene. Sok gondolkodás után bosszúját a következőképpen töltötte ki: kis fadarabbal szomszédja veteményes földjébe hatalmas nagy betűkkel a „Zsugori“ szót rajzolta bele. A rajzot behintette sűrűn buzavirág maggal. A szomszéd idő multával csodálkozva látta, hogy a sárga búza közül gyönyörű kék színben, öles betűkkel a „Zsugori“ szó virít felé. Mivel a legérzékenyebb pontján találták, feljelentést tett becsületsértésért. A gyanú a szomszéd földművesre terelődött, aki azonban tagadott. Írásszakértőkhöz folyamodtak. Az írásszakértő a virágrajzot lefényképezte és az így lekicsinyített írást összehasonlítva a gyanúsított kézírásával, kimutatta az azonosságot. A tanulság ebből az, hogy a jó írásszakértő nemcsak a papírra vetett írásból, hanem a leírthoz hasonló esetekben is érhet el eredményt. Így pl. gyakori, hogy valakinek a háza falára, kerítésére krétával, faszénnel, stb. becsületsértő szavakat, fenyegetéseket, vagy ugyanilyen helyre izgató politikai jelszavakat írnak. A fényképezés útján kicsinyített másolat összehasonlítása és az azonosság kimutatása a gyanúba vehető személyek kézírásával itt is lehetséges.

*

A csendőrség működési területén a lábnyomoknak, járóműnyomoknak, állatnyomoknak nagyobb jelentőségük van, mint városokban. Ennek a magyarázata, hogy faluhelyen a talaj nyomképződésre, a nyomolvasásra és követésre rendszerint alkalmasabb, mint városokban. Weingart német kriminalista ír le egy esetet. Egy tanyán ismeretlen tettesek rablással párosult gyilkosságot követtek el. A rablott holmit szekéren szállították el a helyszínről. A szekérnyomok vizsgálatánál sikerült egy fontos ismeretetőjelet felfedezni. Az egyik kerék abroncsából egy szeg hiányzott. A szekérnyomokat pontosan rögzítették, majd követték. A nyomot a puhatalajú mezei úton könnyen lehetett követni, de azután a nyom kivezetett egy forgalmas műútra és ott a többi nyom között elveszett. A nyomozók azonban nem csüggedtek. Nagy távolságra mindkét irányban vizsgálat alá vették a műútról jobbra és balra letérő összes talajutakat. Ezek egyikén sikerült is a kérdéses szekérnyomra újra rábukkanni és tovább követni. A nyom egy tanya udvarába vezetett. A tanyából előkerültek a bűnjелеk és kézrekerültek a tettesek is.

Emlékszem egy nagyon szép nyomolvasásra. Valamikor, mint tanulságos nyomozás a lap hasábjain jelent meg. Most csak emlékeztetek rá. Sorozatos betöréses lopások nyomozása közben az egyik helyszínen megállapították, hogy a tettesek szekéren jöttek és szekéren szállították a zsákmányukat el. A fogat a helyszíntől távolabb várakozott a banda egyik tagjának felügyelete alatt, amíg a többiek a betörést végrehajtották. Téli idő és nagy hó volt. A nyomozó járőrök ezt a helyet megállapították és ott a nyomok alapos vizsgálatához kezdtek. A hóban talált ló-vizelési nyomokból megállapították, hogy melyik ló volt herélt, melyik kanca, az elhullatott lószőrből megállapították mindkét ló színét is, továbbá azt, hogy a lovakkal mit etettek. A nyomozást ezek az adatok vezették sikerre.

Egy másik alkalommal egy tanyán nagyobb mennyiségű dohányt loptak el. A nyomozó csendőrrjárőr megállapította, hogy a tolvajok a dohányt szekéren szállították el. A szekérnyomokat követték. A nyomok egy másik tanyára vezettek, még hozzá egy igen tekintélyes, köztisztelőben álló gazda tanyájára. A tanya lakatlan volt, mert gazdája már beköltözött télire a faluba. A járőr a dohányt ezen a tanyán szalmakazalba rejtve találta meg. A szekérnyomok a tanyából ellenkező irányba újból kivezettek, de a talaj alkalmatlansága miatt már nem lehetett tovább követni őket. A járőr nem jött zavarba. A dohányt ott hagyta a helyén és várt. Abból a feltevésből indult ki, hogy a tolvajok eljönnek a dohányért. Este lesállást foglalt tehát két bizalmi egyénnel a szalmakazal közelében s a dohánytolvajokat tettenérve, elfogta.

Saját öklünk egyedüli szövetségstársunk.

(J ó k a i.)

A bajtárs több, mint a testvér!

A sikert nehezebb méltósággal elviselni, mint a kudarcot.

PORTYÁZÁS

Feketében tíz egyenlő százezerrel. Mármint tíz zugkereskedő egyenlő százezer méter zugszövettel. Ennyit vettek őrizetbe nálunk egyetlen kutatáson a detektívek.

Százezer méterből sok ruha kikerül, hát még a többi százezerből, ami nem került eddig elő. Néhány lelkiismeretlen ember mekkora zavarokat és károkat okozhat, ebből is látjuk. Ha most a szövet mellé odagondoljuk a többi közszükségleti cikket, el tudjuk képzelni a bujkáló anyagnak azt a tömegét, amelyik egy csapásra megszüntetné a legkellemetlenebb hiányokat, ha előkerülne. De nem bujkik ki. Úgy kell szimatolni, utánamenni a legravasabb bűvőhelyekre.

Mindenütt van ilyen bűvőhely sok. Mindenütt vannak a zavarosra spekuláló emberek. Az az érzésünk, hogy kicsit komolyabb akarattal sokkal többet lehetne leleplezni, mint amennyit eddig sikerült. Nem fontos, hogy a rejtett árú százezer méter, vagy csak tíz méter. Ezek az apró tételek éppen úgy rontják a közhangulatot, mint a nagy tételek.

A közellátásnak megvannak már a maga szaknyomozói, de ez nem elég. Ez még nem menti fel a többi csendőrt az alól, hogy az ilyen visszaélések után kutasson. A portyázó járőrök segítsége egyetlen részletszolgálatban sem nélkülözhető. A portyázó járőrök hálózatként be hézagtalanul az ország egész területét, az ő szemük és fülük jut el mindenüvé, ők gyűjthetik össze a legtöbb gyanút és más anyagot a közbiztonsági szolgálat minden területén. Ők a közbiztonság szolgálatában a méhek szerepét viszik. Szerteröppennek a nap és év minden órájában, rárepülnek minden házra, minden tanyára és hordják a mézet, — híreket, adatokat — be a lakótanyákba, ahol az őrsparancsnok egybefoglalja azokat s amit lehet, maga hasznosít, ami pedig meghaladja a maga körét, azt eljuttatja a különböző szakcsendőrökhöz.

Ha minden járőr ilyen tisztán látja a szerepét és szerepének a fontosságát, akkor soha el nem unja és nem kicsinyli le a feladatát. A szemfüles járőrvezető aranyat, aranyt is többet ér. Ez a feladat az, amire csak nagyvonalú szabályokat lehet adni, de magát a feladatot minden részletében a járőrvezetőnek kell kiszíneznie, elképzelnie, felépítenie és megvalósítania. Igazi alkotó munka, mert a látszólagos csendből és mozdulatlanságból, ami általában a tereptárgyakat ellepi, neki kell az élet olyan dogáit, eseményeit, jelenségeit kiugratni, ami országosan összegezve egyenlő a közbiztonság fogalmával.

Legyen büszke minden járőrvezető erre a feladatára és szerepére. Nem kicsi dolog, amire vállalkozott és amire az előjárói alkalmasnak tartják. Nemcsak nagy felelősségek lépnek előtte a portyázó útján, hanem nagy lehetőségek is. Ha minden szolgálatból hazahoz valamicskét, adja össze gondolatban év végén s majd meglátja, mekkora nagy anyagot gyűjtögetett, ami sok bajt és zavart okozhatott volna, ha az ő szeme és füle észre nem veszi.

Oroszlánrésze van a járőrvezetőnek abban, hogy a közbiztonság szilárd és nyugodt. Senki se tartsa ezt a feladatot másodrendűnek vagy jelentéktelenül alárendeltnek. A járőrvezetői jelvény nem ma szü-

letett meg, hanem régen, amikor a csendőrség arcának a fővonásain dolgoztak az elődök. Ez a jelvény is egyike a legfontosabb vonásoknak. Csakugyan kitüntetésnek kell venni minden alkalommal, amikor az induló járőrvezetőnek az őrparancsnok ezt a szép jelvényt átadja.

És ne felejtsek el a járőrvezetők, hogy manapság a közellátási visszaélések fontosabbak a kihágások egész ezredeinél. A mi nevelésünk olyan, hogy ami anyagi dolog, attól ösztönösen húzódunk. Nem szeretünk értékekkel, termelési dolgokkal bibelődni, sokszor inkább elkerüljük, csak hogy a gyanu árnyéka se szegődhessék mellénk anyagi vonatkozásban. Ez szép erkölcsi vonás, de mostanában nem hasznos, ha túlozzuk. Attól, ha sorozatosan leplezzük le az áldozatokat és rejtegetőket, mi még egyáltalában nem vagyunk anyagiassak. Tessék csak bátran nekifogni.

A gyermek irányítása nagyon nehéz feladat, mindenki tudja. Voltaképpen egyéni kérdés, mert mindig a szülő egyéniségétől, felfogásától és céljaitól függ, de azért vannak nagyobb főcsoportok.

Egyik főcsoportba azok a szülők tartoznak, akik mindenáron valami nagyot akarnak a gyermekből nevelni. Ehhez legbiztosabb útnak a magasabb iskolákat tartják. Mindegy, hogy a gyermeknek van-e képessége és kedve hozzá, rákényszerítik. Kitűnő villanyszerelő lenne a gyermek, akitől azt kívánják, hogy már elemista korában a papi vagy tanári pályát lássa jövőjének. Hogy aztán ebből mennyi gyötrődés, bukdácsolás lesz, nagyon sokan tapasztalják. Kényszeredett iskolai évek végtelen sora s azok végén kényszeredett állás, valahol havi szűkös iksz-fikszért. Egy savanyú hivatalnokkal több és egy szülői álommal kevesebb, mert akkor már felébrednek a szülők is, de elkéstek vele.

A másik eset az, amikor a gyermeknek van képessége és kedve a tanuláshoz. Helyes, tanuljon. De ő játszani is akar. Úgy valahogyan, hogy tanuljon is, meg a játéka is meglegyen. Ezzel a módszerrel átlagosan, jóközepesen elvégezné az iskolákat, de közbelép a szülő: legyen jeles a gyermek! Jót csak legfeljebb kettőtől szabad hoznia, az is a torna meg az ének legyen, mert meg lehet mondani a rokonoknak és szomszédoknak, hogy azok nem főtantárgyak, tehát a bizonyítvány általában mégis jeles. Mert ez nagyon fontos: mondani lehessen másoknak, hogy jeles. Szegény gyermek a szülei hiúságának tanul.

Tessék elhinni, hogy a jelesek születnek, nevelni jelessé senkit sem lehet. A született jelesek akár akarjuk, akár nem, mindenképpen jelesek már az iskolában, ha csak valami kis lehetőséget is kapnak a tanuláshoz. Az igazi jelest nem kell nógatni és nem kell körülcifrázni, ő egyszerűen nem tud más lenni, mint jeles és ő az igazi, az egyedüli jeles. Ezzel született, ezzel fog meghalni, akármilyen hosszú élet után. Valami fűti, hogy mindig és mindenütt elől, a jelesek között legyen. Mindig és mindenütt vezetni és húzni akar, ez a végzete.

Tessék elhinni, hogy ez eléggé áldozatos sors. Teher, amit soha letenni nem lehet. Tiszteletreméltó, de nehéz. Akinek ilyen a gyermeke, büszke lehet rá és örömet találhatja benne joggal és bünt követne el a köz ellen, ha a gyermek lendületét, szorgalmát fékezni akarná. A jeles haladjon csak a maga született útján, szüksége van rá a társadalomnak, mert a folytonos tennivágyása, nyugtalan alkotáskeresése kovásza a haladásnak. De haladjon a maga természetes útján az a nagy többség is, amelyik nem született jelesnek.

Ezekről fogadjuk jószívvel és örömmel az átlagos teljesítményt. Ez nem szégyen, hiszen ez teszi a többséget. Ha mindenki jeles lenne, nem is lenne jó, mert az alkotásokhoz, a jó munkához nemcsak igazi vezetőkre, hanem jó derékhadra is szükség van. Egyedül az a fontos, hogy az ilyen gyermek az átlagos eredményt a maga emberségéből, biztosan és könnyen érje el. Legyen a munkájában következetes rendszeresség és ugyanez legyen az eredményeiben is. Ezek jó diákok és a társadalomnak nagyon hasznos, szilárd tagjai lesznek s amelletts hiánytalan öntudattal és önbizalommal lépnek majd be az életbe. Közepesnél soha nem akarnak többet, de azt mindenkor biztosan megcsinálják és az ellenértéket mindenkor meg is követelik maguknak. Az elégedett, igazán boldog emberek zömét ebben a csoportban találjuk.

Az igazi jelesek és az egészséges középhad között botorkálnak a kényszerített és kényszeredett jelesek. Paszulykaró mellett nőnek fel, életük örökös hajsza és rettegés. Amíg a szülő mellettük áll, még csak megy a dolog, de amikor az iskolából ki lépnek és az életküzdelemben magukra maradnak, akkor jön az összeroppanás. Érzik, hogy kölcsön szárnyakkal repültek idáig és tovább nem futja erőből. Súlyos tragédiák forrása ez.

Ezeket a gyermekeket és az ilyen gyermekből felnötteket szívünkben sajnáljuk. Mennyit játszhatott volna biflázás helyett és milyen derűsen végeznék a közepesek munkáját később az életben is, ha gyermekkorukban fejbe nem verték volna őket a verejtékes műjelesekkel.

Az erdélyi havasokban.

Szathmáry K. fhgy. felv.

EMLÉKEZZÜNK!

Radics Mihály pilisi őrsbeli csendőr az orosz harc-téren szerzett járványos betegségben 1915 május 15-én Munkácson meghalt.

Balogh János panyidaróci őrsbeli csendőr 1916 május 15-én Kol.-Malin mellett orosz golyótól találva elesett.

Székely Márton feketehalmi őrsbeli alörmestert szolgálat közben talált kézigránát 1917 március 20-án súlyosan megsebesítette. 1917 május 16-án Brassóban meghalt.

Oniga Kasszán szikesfalusi őrsbeli, szolgálatilag fellépő csendőr Szikesfaluban, egy részeg csoporttól, 1909 május 9-én szenvedett sérüléseiben Fehértemplomban meghalt.

Hajsza József németbolyi őrsbeli alörmester Pécsen fellázadt katonákkal vívott tűzharcban 1918 május 20-án Németboly mellett elesett.

Hanek György kiskundorozsmai őrsbeli csendőr, címzetes örmester, 1915 május 22-én az oroszokkal vívott harcban Zagórc mellett elesett.

Göllén József rudolftlepi őrsbeli alörmestert a vörösök 1919 május 23-án Rudolftlepen meggyilkolták.

Majláth István őrsvezető, címz. örmester, félegyházi őrsparancsnok, 1915 május 24-én az oroszokkal vívott harcban Krukienic mellett elesett.

Hajnal Kálmán tiszaborkúti őrsbeli csendőr az orosz harctéren kapott sebében 1915 május 25-én Galiciában meghalt.

Villányi Imre 2. oszt. örmestert, a furluki őrs parancsnokát, 1918 május 27-én a lakása udvarán bosszúból agyonlőtték.

Diószegi Imre miskolci őrsbeli 2. oszt. örmestert egy katonaszökevény, kivel szemben szolgálatilag fellépett, 1918 május 28-án a hejőcsabai határban agyonlőtte.

Merk Mihály 1. oszt. örmestert, a tállyai őrs parancsnokát, cseh katonák Tállyán, 1910 május 28-án meggyilkolták.

Wolff József nyárádszeredai őrsbeli 2. oszt. örmestert egy 1918-as forradalmi fosztogató, szolgálati fellépése miatt 1919 május 29-én Balkányban orozva agyonlőtte.

Honnan származik az a mondás, hogy több van a kisújjában, mint másnak a fejében?

Nagyon régi felfogás — mesevilág — szerint a kéz ujjában ember nem ismerte titkokat tudó lények laknak, akik az embert az igazság kifürkészésében segítik. A hüvelyujjban a legrosszabb, a kisújjban a legjobb lény lakik. Innen ered, hogy a ... „kisújjban több esze van“, vagy: „az újjából szopta a dolgot“.

KATONAI ISMERETEK

A páncélelhárítás egyik legrettegettebb fegyvere a 8.8 centiméteres légvédelmi ágyú. Kiváló löszabatossága, nagy tűzgyorsasága és lövedékének át-

Páncélelhárítás légvédelmi ágyúval.

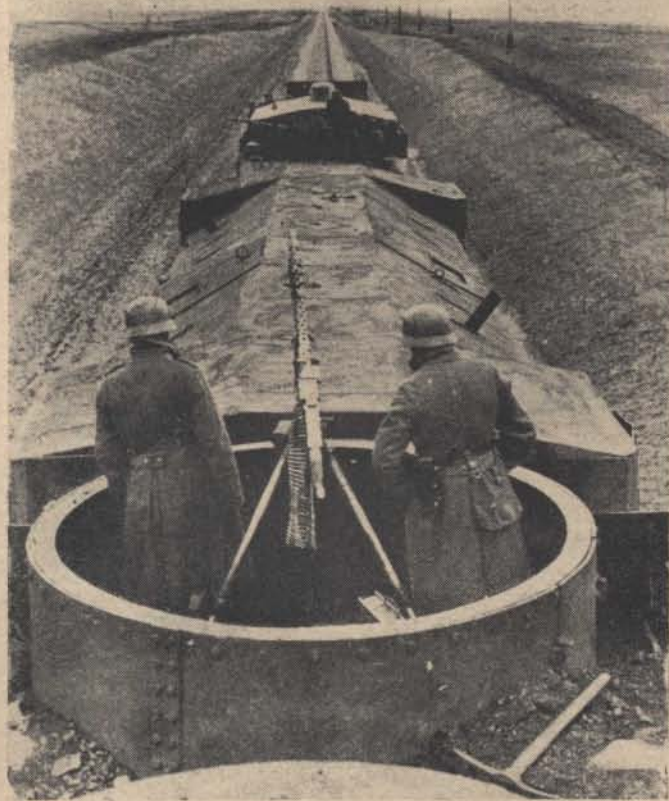
ütőereje avatták a páncélelhárítás egyik főfegyverévé. Különösen a sivatagi harcokban vált be, de valamennyi hadszíntéren alkalmazták. Gyakran az első vonalak közelében foglalnak tüzelőállást ezek a lövegek, ahol a páncélelhárítás gerincét alkotják. Ritka az a páncéljárómű, amely ellenáll a 8.8 centiméteres légvédelmi ágyú találatának, mert a tábori lövegek 600—700 méteres kezdősebességével szemben a légvédelmi ágyúból kilőtt lövedék 1000 méteres kezdősebességgel halad, aminek nagyobb átütőképesség az eredménye. Percenként 10—15 lövés leadására is képesek ezek a lövegek, így különösen alkalmasak a nagy tűzgyorsaságot kívánó páncélelhárító feladatokra.

A páncélvonat a páncélos fegyvernemhez tartozó harcos vasúti egység. Több különböző fegyvere van; páncélozott vasúti kocsikból és páncélozott mozdonyból áll. Van olyan páncélvonat is, amely csak egy páncélozott kocsiból áll. Ennél a hajtómotort magába a kocsiba szerelték be.

A páncélvonatok a harcok megindulásakor — meglepetésszerűen fellépve — megzavarják az ellenség gyülekezését, vasúti szállításait, elfoglalnak vasúti állomásokat, felderítik a vasútmenti helyzetet, felrobbantják, vagy a szükséghez képest helyreállítják a sín pályát. Biztosítják a saját vasúti szállításokat és ha az ellenség ellenállása megrendül, a vasútvonalak mentén folyó üldözésre is igen alkalmasak. A páncélvonat a kiinduló állomástól 120 kilométerre távolodhat el, óránként átlag 50 kilométeres sebességgel. Páncélzata gyalogsági fegyverek ellen véd, oldalfalai és a mozdony páncélzata a tüzéség repeszdarabjainak is ellentáll. A páncélvonatok fegyverzete golyószórók, géppuskák, nehézpuskák, páncéltörőágyúk és tüzéségi lövegek. Ezek részben csak bizonyos irányba tudnak tüzelni, de vannak körben forgatható, páncéltornyokba beépített fegyverek is. Harc közben igen erős a visszhang, ezért a parancsadásra színes lámpajelek szolgálnak.

A páncélvonat ú. n. harci kifutása rendszerint a többi csapatokkal szoros együttműködésben történik. Alagutak, vasútkanyarok, fás, bokros területek közelében lesállásba megy és várakozik. Felderítésre motoros páncélozott kocsit küld maga elé, amelyet egyik kilátó ponttól a másikig követ. Rendszerint repülőfelderítés alapján megrohanja az ellenséges célt és széjjellövi. Előretörése közben számítania kell azzal, hogy ellenséges páncélvonattal találkozik. Ilyenkor az győz, amelyik hamarabb kezdi meg lövegeivel a tüzet. Ha menekülni kénytelen az ellenséges páncélvonat élől: maga mögé vasúti talpfákat, esetleg robbanó aknákat dob, hogy elzárja az üldözés útját.

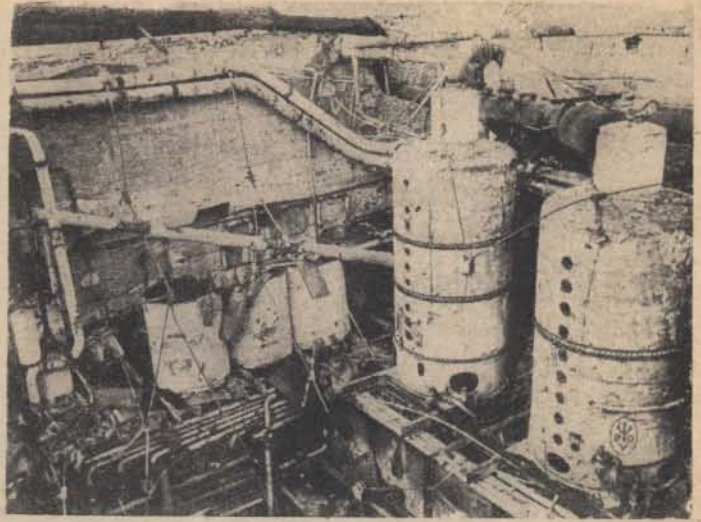
A páncélvonat legérzékenyebb része a mozdony, ezért rendszerint a páncélozott kocsik közé kapcsolják. A páncélvonat elé nyitott teherkocsit kapcsolnak azért, hogy ha gyanús helyre ér a páncélvonat (meglazított sínek, aknaveszély), a teherkocsit maga elé löki és így győződik meg a pálya állapotáról.

Zsákmányolt bolsevista páncélvonat.

A páncélvonatok katonáinak igen nehéz a szolgálata, mert hol nagy meleg, hol erős hideg, lőporfüst és óriási zaj befolyásolja munkájukat.

Az ócskavas többé nem kidobni való haszontalanság, hanem új nyersanyagforrás, amelyet kitűnően fel tud használni a hadiipar. A kiszolgált gépköcsi, repülőgép-, hajóalkatrészek, a kiselejtezett mozdonyok, szerszámok, az eltörött munkagépek, a megrozsdásodott vas- és acéldarabok bekerülnek újra a kohókba, ahol megolvastva megfelelő eljárással

Ebből lesz az új hadianyag.

új hadianyaggá alakulnak át. Hatalmas elevátorok hordják szüntelenül az ócskavasat a kemencékbe, éjjel-nappal folyik a munka a kohótelepeken!

A hátszág hadiiparának jelentős része van abban a sikerben, amit kint az arcvonalon a harcoló hadsereg arat. Statisztikusok szerint minden egyes kint harcoló katonára tíz munkás dolgozik idehaza, hogy részére a szükséges fegyvert, lőszert, élelmet és üzemanyagot előállítsa! De hol van még a rengeteg gépköcsi, páncéljármű, repülőgép és a katonai felszerelés ezer aprósága? Ennek előteremtése érdekében a hadviselő országoknak úgyszólván egész ipara átáll a hadiiparra.

A hadianyagot nemcsak az ellenséges behatás morzsolja, hanem az időjárás és nehéz útviszonyok is. Mindezeknek javítására és pótlására is fel kell készülni. De minden újabb ellenséges fegyvernek és műszaki eszköznek is meg kell találni gyorsan az ellenszerét. Ezért szakadatlanul folynak a kísérletek, amelyeknek a célja az is, hogy tökéletesebb fegyverekkel meglepiék és védekezésre képtelenné tegyék az ellenséget. Ez a magyarázata annak, hogy egyre újabb és jobb repülőgépek, harckocsik, nagyobb átütőerejű fegyverek, újrendszerű géppuskák és egyéb harceszközök kerülnek a harcoló katonákhoz. Ha meggondoljuk, hogy csupán egy harcköcsi teljes elkészítéséhez közel 100.000 munkaóra van szükség és az előállítása közel 500.000 pengőbe kerül, akkor megértjük, hogy miért fontos az ócskavas a hadiiparban és miért hazafias kötelesség a hulladék vasanyag gyűjtése?

v. T. L.

A Csendőrségi Lapok szerkesztőségében az alábbi könyvek kaphatók:

Próbacsendőrök tankönyve, 4.— P.

Tábori rendészeti szolgálat, 1 P 90 f + portó.

(A könyv bizalmas, csak ajánlottan küldhetjük.)

Ezenkívül:

A csendőrség 1943. évi elhelyezési térképe, 50 f.

Máshol nem kaphatók!

Rendelés a Csendőrségi Lapok 25.342. számú csekk-számlájára történő befizetéssel eszközölendő.

A Szervezeti és Szolgálati utasítás

kifogyott, ennek rendelését egyelőre mellőzni kérjük. Ha ismét kapható lesz, közöljük olvasóinkkal.

Előregyülekezés ellenséges tűzben.

Légelhárító tüzéreink.

Repülőink bevetés előtt.

Útban a segélyhely felé.

Tanácsok a közzgazdálkodásoknak.

Irtta: LENGYEL LÁSZLÓ százados.

A mai gazdasági viszonyok minden vonalon megkövetelik a lelkiismeretes gazdálkodást. Vonatkozik ez természetesen az őrsők közzgazdálkodásaira és a közétkezésekre is. Az árak alakulása, minden fizetésből élő embert, így a csendőrt is, közelről érinti, mert az illetmény egyelőre nem tudja követni az árak általános emelkedését. A különbséget mindenkinek magának kell pótolnia nagyobb áldozathozattal, több lemondással. Ez alól a csendőrőrsők közzgazdálkodásai sem képeznek kivételt.

Ott, ahol a közzgazdálkodás tagjai még mindig az 1939—40-es évek szemüvegén keresztül nézik a gazdálkodás ügyeit, ott menthetetlenül bekövetkezik a csődbejutás, amiből kimászni igen nehéz és költséges.

Mint szárnyparancsnoknak sok közzgazdálkodás helyzetét volt alkalmam figyelemmel kísérni, megismerni és tanulságokat levonni. Ezeket akarom most hasznosítani azzal, hogy a bajtársakkal megismertetem.

Első követelmény az, hogy a Cs—20. Határozványokkal a csendőr tisztában legyen. Nemcsak az őrsparancsnok, a közzgazdálkodásvezető és az ellenőrző tag, hanem valamennyi nőtlen csendőr, mert mindegyikük érdeke, hogy az utasítás valamennyi pontja be legyen tartva. A csendőrnek tudnia kell, hogy ami a Cs—20.-ban van, az hosszú idők leszűrt tapasztalata, ami mind a közzgazdálkodás javát mozditja elő.

Sajnos, sok őrsön még a közzgazdálkodásvezető sem ismeri ezt az utasítást, ami azután arra vezet, hogy vagy a közzgazdálkodás, vagy annak tagja rosszul jár. Sok őrsön nincsenek tisztában azzal, hogy mit kell csinálni 6 hétnél hosszabb időre elvezényelt tag vagyonrészével? Azt még csak tudja a közzgazdálkodásvezető, hogy kamat fizetése ellenében továbbra is felhasználhatja az elvezényelt bajtárs vagyonrészét, de azt már nem tudja, hogyan kell azt kiszámítani? (Erre később kitérek.) Ennek eredménye egyik őrsön az lett, hogy a járőrtársi iskolából 7 hónap után bevonult fiatal csendőr vagyonrésze a többi otthonmaradt csendőr vagyonrészével együtt $\frac{1}{2}$ -ére csökkent.

Az alaptőke, amit másként vagyonrésznek is hívunk, alapja a közzgazdálkodás anyagi jólétének.

Alaptőkét minden tagnak fizetni kell. Megengedett, hogy a tag rendfokozatához mérten részletben is törlessze. A magasabb rendfokozatba lépő tag azonban ne feledkezzék meg arról, hogy neki már nagyobb havi részleteket kell fizetnie. Gyakori ennek az elmulasztása, ami azt eredményezi, hogy az alaptőke törlesztése igen hosszú ideig elnyúlik s így a közzgazdálkodás — különösen, ha az árak emelkednek — rosszul jár. Arra kell törekedni, hogy az alaptőkét a közzgazdálkodás minél előbb megkapja.

Az alaptőke egyensúlyban tartására mindig, de különösen a mai viszonyok között vigyázni kell. Ezt az egyensúlyt a napibetét megfelelő felemelésével

vagy leszállításával lehet fenntartani, mondja a Cs—20. 15. pontja. Ezt sok őrsön nem tudják megérteni.

Az alaptőke főleg akkor szokott meginogni, amikor 1—2 tag kilépett s nem jön helyette pótlás. A kilépett tagra eső kiadások fedezése a megmaradt tagokra hárul. Pl., ha egy 5 tagból álló közzgazdálkodásból 2 tag kiválik áthelyezés vagy nősülés folytán, a megmaradó 3 tag befizetett összegéből — tehát lényegesen kevesebből — lehet csak fedezni az őrsfőzőnő bérét és a többi kiadást. Ilyenkor tehát a napibetét felemelésére a szárnyparancsnoksághoz indokolt javaslatot kell tenni. A napibetét felemelésének mindig oly mérvűnek kell lenni, amivel a közzgazdálkodás fedezni tudja a kilépő tagra vagy tagokra eső hiányt. A felemelt napibetétet pedig addig kell így fenntartani, amíg más téren anyagi javulás nem mutatkozik.

A napibetét felemelésére vonatkozó javaslatot azonnal meg kell tenni, nem szabad azzal a következő negyedévi becslésig várni. Ezzel sok kellemetlenségnek, sőt, később már csak nehezen helyrebillenthető elszegényedésnek tudjuk az elejét venni.

Ha egy tag 6 hétnél hosszabb időre kiválik a közzgazdálkodásból, a vagyonrészt a közzgazdálkodás továbbra is használhatja a megfelelő kamat fizetése mellett. (Cs—20. Határozványok, 17. pont.) E tekintetben nemtörődomség mutatkozik. Az utasításnak e pontját minden érdekelt csendőr tudja, arról azonban annál kevesebben, hogy ez szoros összefüggésben van az utasítás 80. pontjával.

Ugyanis, ha egy tagot 6 hétnél hosszabb időre elvezényelnek (szabadságra megy, stb.), úgy meg kell állapítani a kilépés időpontjában fennálló vagyonrészt. Ha az eltávozó tag már teljesen kifizette a vagyonrészt, úgy könnyebb a közzgazdálkodásvezető helyzete, mert akkor — ha még nem telt el 6 hét a legutolsó becslés óta — a legutolsó becslési jegyzőkönyvben megállapított vagyonrészt használhatja a közzgazdálkodás az érvényes kamattal. Ha pedig 6 hétnél több mult el a legutolsó becslés óta, újabb becslést kell foganatosítani. Az így megállapított vagyonrész lesz érvényes.

Más a helyzet, ha olyan tagról van szó, aki még nem fizette be a teljes vagyonrészt. Ez főleg a fiatal próbacsendőrökre vonatkozik, akiket járőrtársi iskolába vezényelnek. Ebben az esetben az utasítás 80. pontjában foglalt eljárás irányadó. Meg kell állapítani ugyanis azt, hogy az elvezénylés napjával az elvezényeltnek a befizetett vagyonrésze után mennyi összeg illetékes? Ha a vagyonrész a közzgazdálkodásba való belépés időpontjától az elvezénylés időpontjáig emelkedett, úgy az elvezénylés alkalmával nem csak az addig befizetett részletek összege illetékes, hanem több, míg ha a vagyonrész a belépés időpontjától az elvezénylés időpontjáig csökkent, úgy kevesebb. Vagyis az időközben beállott gyarapodást az elvezényelt javára, a csökkenést pedig a terhére kell írni. Az így megállapított összeget használhatja aztán a közzgazdálkodás a fennálló kamattal az elvezényelt távolléte idejére. Ez az összeg el nem veszhet, ezt az elvezényeltnek mindenképp meg kell kapnia, ha bevonul.

Ilyen eljárás megvédi úgy az elvezényelt tag, mint a közzgazdálkodás érdekét. Ugyanis, ha az elvezénylés után a közzgazdálkodás vagyonrésze csökken, ez nem érinti az elvezényelt tagot, mert neki semmi köze sincs a vagyonrész csökkenéséhez. Őt tehát károsodás nem érheti, mert az elmondottak szerint meghatározták azt az összeget, amit az elvezényléskor a közzgazdálkodásnál hagyott. Ha ezzel szemben a vagyonrész emelkedik, az elvezényeltet távolléte alatt ez sem érinti, mert a vagyonrész emeléséhez nem járult hozzá. Megint csak az az összeg jár neki, amelyet az elvezénylés időpontjában megállapítottak.

Ha az elvezényelt tag ismét visszakérül az örsre, újból meg kell állapítani a vagyonrész nagyságát, amibe aztán készpénzként betudható a közzgazdálkodás pénztárában hagyott összeg, kamatokkal együtt. Ha a vezényelt távolléte alatt emelkedett a vagyonrész, a gyarapodást be kell fizetnie, viszont ha csökkent, a különbséget ő kapja meg.

Így senki se károsodik meg.

*

Gyakori eset az, hogy az áthelyezett csendőr a régi örsének vagyonrészét teljes egészében kézhez veszi, az új örsén azonban a reá eső vagyonrészt mégis részletekben törleszti. Ennek az a hátránya, hogy a közzgazdálkodás igen hosszú idő múlva kapja meg a belépő csendőr után járó összeget. Ezért az a helyes, ha az örsparancsnok nem kézhez fizeti a vagyonrészt, hanem postán küldi meg.

*

Az is elterjedt szokás, hogy áthelyezéskor a közzgazdálkodás készpénz hiányában nem fizeti ki az áthelyezett tag vagyonrészét új közzgazdálkodásának, hanem 30—50 P-s, sőt még kisebb részletben számolja át. Az is megesett, hogy hónapokig nem küldtek semmit. Az ilyen pénznélküliség hamarjában romlásba döntheti a közzgazdálkodásokat. Úgy lehet ezen segíteni, hogy a napibetét azonnali felemelésére javaslatot tesz az örs. Így mindjárt komolyabb összegekben lehet törleszteni, vagy az egész vagyonrészt megküldeni, amire mindig törekedni kell.

*

Jegyezzük meg, hogy a napibetét felemelése nem azt jelenti, hogy a tagok ezáltal rosszul járnak. Ezzel növekedik a vagyonrész még akkor is, ha az örsről egy nőtlen tag távozik, mert a meglévő anyag értéke kevesebb tag között oszlik meg.

*

Mekkora legyen örsönként a napibetét?

Erre megkapjuk a választ, ha kiszámítjuk, hogy mennyi ugyanazon hónapban a bevétel — az előző hónapról áthozott maradékot leszámítva — és kiadás között a különbség. Ha hiány mutatkozik, kevés a napibetét. Akkor is kevésnek kell tekinteni a napibetétet, ha nincs ugyan hiány, de jelentéktelen a megtakarítás. Ugyanis a közzgazdálkodásnak nem csak a jelenről kell gondoskodnia, hanem előre nem látott kiadásokra is mindig kell rendelkeznie valami készpénzzel. E készpénzre pedig csakis úgy tud szert tenni, ha a hó végén valami megtakarítása van. Nézetem szerint 3—4 tag esetén havi 35—45 P megtakarítást kell elérni, minden további tag után

havi 10 P-t. Hogy mire kell ez a megtakarítás, majd később erről is szölok.

*

Tapasztalatom szerint igen sok örsön alacsony a napibetét. Sok helyen 1.50 P, sőt ennél is alacsonyabb, de a 2 pengőn felüli betét elég ritka.

A mai árakat tekintetbe véve, a helyesen megállapított napibetét 2—2.50 pengő között mozog. Még ez is kevesebb a jelenlegi árak mellett, mint volt 4 évvel ezelőtt a 1.30—1.50 P.

Aki 2.50 P napibetétet soknak tart, az kérdezze csak meg valamelyik nős bajtársa feleségét, hogy napi 2.50 P után mi mindent lehet adni egy embernek? Már pedig a 2.50 pengőben nem csak az étkezés foglaltatik benne, hanem a szakácsnő, a mosás, fűtés stb. is.

Nem szabad visszariadni a még magasabb napibetétől sem, de csak addig, amíg szükséges. Ha rendbejött a közzgazdálkodás, mindjárt csökkenteni kell!

*

Önkéntes betéthez csak a legvégső esetben nyúljon a közzgazdálkodás. Előnyei mellett az a nagy hátránya, hogy azt mindig olyankor kell visszafizetni, amikor a közzgazdálkodás még rosszabb viszonyok között van.

Ezenkívül az önkéntes betét hajlamosságot ad arra, hogy egy kicsit könnyelműen gondolkozzunk, mert látszat szerint van pénz. Erre pedig a mai időkben, de sohasem szabad szoktatni magunkat.

Ha azonban kénytelen volt a közzgazdálkodás ehhez nyúlni, úgy a következő hónap elején emelje fel a napibetétet, hogy az önkéntes betét törlesztését azonnal megkezdhesse. Máskülönben az önkéntes betét súlyos teher lesz!

*

A közzgazdálkodás vagyonának kezelésére a Cs—20. Határozványok 45—49. pontja ad igen jó útmutatást. Nem elégséges ezt elolvasni, be is kell tartani. Főleg azt a részt, ami a kert megművelésére vonatkozik. A föld igen hálás, ha kellően megmunkálják. Példaképen a bolgárkertészeket hozom fel, akik nagy hasznot húznak a jól kezelt földből. Ehhez azonban szükséges az, hogy a közzgazdálkodás tagjai ne legyenek kényelmesek, ha a kert felásásáról, megkapálásáról van szó s az öntözést se tekintsek tehernek. Dolgozzanak örömmel a kertjükben.

*

Legyen földbérlete is a közzgazdálkodásnak, ha csak mód van rá. De féláron ne fogadjon el senkitől, mert ezzel vége az örs függetlenségének!

Néhány hold bérlettel a közzgazdálkodás biztosítani tudja a télire szükséges burgonyáját, babját, mákját, tengerijét, stb. Ez pedig a mai időkben nagy segítséget jelent!

*

Tejet beszerezni manapság igen nehéz s aránylag drága. Ezzel szemben sehol sem láttam azt, hogy közzgazdálkodás kecskét szerzett volna be, holott köztudomású, hogy a kecsketej jobb minőségű, mint a tehéntej. A tartása anyagi gondot nem okoz, kü-

lönösen ott, ahol a kecskét a legelőre naponta ki lehet hajtani.

Sok őrsön félnek az aprójószág nevelésétől is. Tyúkot nem ültetnek. Pedig a baromfi sokat összekapargál magának a ház körül. Amit ezen felül még adni kell, kevésbe kerül. Ezzel szemben van friss hús és tojás, amelyek elsőrendű ételmezési cikkek.

A veteményeskert részére igen sok helyen megbízhatatlan helyről szerzik be a csendőrök a palántákat s az egyes veteménymagokat. Eredmény az, hogy a sok fáradság nem hozza meg a kellő eredményt.

Két őrsömön megfigyeltem, hogy mit jelent a nemes mag. Ott, ahol nem sajnáltak valamivel többet kiadni a jó, megbízható helyről származó vetőmagra, ott lényegesen jobb és több vetemény termett, mint a másik őrsön, ahol a közgazdálkodásvezető a piacon vásárolt vetőmagot.

Nem szabad sajnálni azt a pár pengőt, mert a megbízható mag a legjobb befektetés.

Igen fontos a gyümölcsfák helyes perme-
tezése. Minden községben van gazdasági tanács-
adó, ahhoz kell fordulni. Magát a perme-
tezést az őrsök nőtlen legénysége végezze. Ha nagy a kert
és sok a gyümölcsfa, a közgazdálkodás ne riadjon
vissza perme-
tező készülék beszerzésétől, egyébként
kölcsonképen bárki szívesen rendelkezésre bocsátja.

A kis befektetés itt is busásan megtérül.

A bevásárlásokkal kapcsolatban sok őrsön tapasztaltam az alábbi helytelenséget:

a hó folyamán vásárolt árukat (tej, kenyér, fűszer, stb.) a hó végén összegezi a kereskedő, amit ellenőrzés után a következő hó 1-én beszédett napibetétekből törleszt a közgazdálkodásvezető.

Ez az eset helytelen. A hó folyamán elfogyasztott élelmiszert mindig abban a hónapban bevételezett összegből kell kifizetni. Helytelen pl., ha az 1943. április 1-én beszédett napibetétekből fizeti ki a közgazdálkodásvezető az 1943. március havi könyvekre vásárolt árukat. Így egy havi bevásárlás összegével el van maradva.

Ott, ahol ez fennáll, ajánlatos fokozatosan áttérni arra, hogy a bevásárlási könyvecskékre beszerzett élelmiszer, stb. mindig abban a hónapban legyen kifizetve, amelvben azt beszerezték. Ahol készpénze van a közgazdálkodásnak, ott célszerű azonnal áttérni erre a rendszerre. Ahol pedig nincs erre pénz, ott emelni célszerű a napibetétet s az így nyert többlettel fokozatosan kell törleszteni a bevásárlási könyvben szereplő összeget. Ha már a közgazdálkodás képes lesz bevásárlásait ugyanabban a hónapban kifizetni, úgy a napibetétet le lehet szál-
lítani.

E cikkem egyik helyén említettem, hogy úgy kell gazdálkodni a hó elején befizetett napibetétből, hogy a hó végén valami megtakarítás maradjon. Most arra térek rá, hogy az így megtakarított összeget a közgazdálkodás mire fordítsa?

Mindenki tudja, hogy manapság nehéz az áruk beszerzése. Vannak időszakok, amikor egyes árukat be lehet szerezni, vannak viszont olyan időszakok, amikor semmi pénzért nem lehet a kívánt árut megkapni. Tehát nincs más hátra, mint hogy ki kell várni a kedvező időpontot s akkor kell a szükséges árut beszerezni. Igen ám, de ott, ahol erre nincs pénz, ott nem lehet vásárolni. Erre kell a megtakarított pénz! Így pl. aránylag olcsóbban lehet beszerezni a különféle terményeket a beérésükkor, mint később. Ezzel elérjük azt, hogy később, amikor már az előzőleg beszerzett élelmiszer ára felment, a régi áron beszerzett anyagot fogyasztjuk. Itt lehet megtakarítást elérni. Természetesen nem áruhalmozásról beszélek, ez tilos s a csendőr teheti meg legkevésbé. A beszerzések kizárólag olyan keretek között mozoghatnak, mint máskor, vagyis, hogy a csendőrök ellátása a háborús viszonyokhoz szabva is biztosítva legyen.

A becsléssel kapcsolatban az a helytelen szokás alakult ki több őrsön, hogy nem tartanak új becslést az utolsótól számított 6 hét elteltével sem, ha szükség lenne rá (lásd Cs—20. Határozványok 77. pontot), hanem megvárják a következő negyedévi becslést. Ez arra vezet, hogy jelentős eltolódás lesz annak kárára (esetleg a közgazdálkodás kárára), aki miatt szükséges lett volna a becslés.

Tehát tag be- vagy kilépés alkalmából, mindig kell becslést tartani, ha a legutolsó becslés óta már 6 hét elmúlt.

A Cs—20. Határozványok 80. pontja alapján igen egyszerű módon lehet meghatározni annak a tagnak a vagyonrészét, aki még nem fizette be a teljes alaptőkéjét s valamilyen okból kifolyólag a közgazdálkodásból kiválik. Ennek a pontnak a jelentőségét kevesen ismerik, pedig sok igazságot tartalmaz. Éppen ezért valamennyi nőtlen csendőr, de főleg a közgazdálkodásvezető figyelmébe ajánlom.

A szakácsnő kérdése is igen fontos. Ahol helyes közgazdálkodást találtam, ott a szakácsnő már évek óta szolgált az őrsön. De vigyázott is ám mindenre! Bezzeg ott, ahol a szakácsnő havonként változott, üres volt az éléskamra s az udvaron sem futkostak kis csirkék. Tanulság tehát az, hogy elsősorban szert kell tenni egy jó szakácsnőre, azután pedig meg kell becsülni. Volt alkalmam néhányszor látni, hogy milyen felületességgel veszi fel a közgazdálkodásvezető a szakácsnőt és sokszor elcsodálkoztam azon, hogy a tagok mennyire lealacsonyító módon bánnak a szakácsnővel.

Így ne is várják, hogy a javukat szolgálja!

Ezzel rámutattam a főbb helytelenségekre. Amelyik közgazdálkodás megszívleli, még a mai nehezebb világban is könnyebben fog boldogulni.

A nyomozókulcsban sok ezer elfogandó neve van. Ha azokból minden csendőr csak egyet is kézrekerít, már sokat tett a közbiztonság nyugalmáért.

Sikeres pótnyomozás.

Írta: PINTÉR PÁL alhadnagy (Jászberény).

Nagy érdeklődéssel olvastam lapunk május 1-i számában Kovács Ignác százados úrnak a pótnyomozásról írt cikkét. Hosszú csendőréletemnek sok nyomozása jutott eszembe, köztük több pótnyomozás is. Valóban úgy van, hogy a pótnyomozás már rendszerint jóval nehezebb feladat elé állítja a járőrt, mint az első nyomozás, mert az idő fátyolt borít mindenre, elenyésznek a nyomok, felejtnek és szanaszét szóródnak a tanúk s a pótnyomozó járőrnek a feledés homályából kell napvilágra hoznia a hiányos adatokat és azokból felépítenie a bűncselekményt. Ezért kell az első nyomozásnál mindent elkövetni a kiderítés érdekében, mert akkor még sok friss adat van, csak fel kell azokat kutatni. Elmondom egyik pótnyomozásomat, melyből látható, hogy kellő utánjárással és ami a fő — kitartással, már az első nyomozás is eredményre vezethetett volna.

Detre Pál* mohácsszigeti lakos 1924 szeptember 8-án 8 óra tájban a mohácsi őrsöt távbeszélőn értesítette, hogy Mohácsszigeten az úgynevezett Simicsfok-szállásoknál egy ismeretlen egyén összetört fejével, súlyosan megszurkálva, eszméletlen állapotban fekszik.

Az őrsparancsnok azonnal járőrt vezényelt ki az ügy nyomozására. A járőr bizalmi egyénekkel rövidesen megjelent a helyszínen. Az ismeretlen egyént Gerevics Mihály gyümölcsösében, egy díófa tövében, hanyatt fekve, fején több késszúrással és zúzott sebbel, alsó lábszárain baltavágásoktól eredő vágott sebektől vérezve, eszméletlen állapotban, hőrögtve találta. Kiletét az összejött lakosok révén Gábel Mátyás 53 éves özvegy, mohácsszigeti lakos személyében sikerült megállapítania. Tekintve, hogy a sértett még életben volt, a járőr azonnal beszállította a mohácsi kórházba, hol anélkül, hogy eszméletét visszanyerte és kikérdezhető lett volna, az esti órákban meghalt.

Amint az orvosi vizsgálat is megállapította, Gábel Mátyás sértett fején 6 szúrási, több tompa zúzott ütési, lábszárán pedig szintén szúrási sebhelyek voltak. Mindezekből arra lehetett következtetni, hogy a sérülést kés, balta, bot stb. alkalmazásával ejtették rajta és pedig valószínűleg legalább két ember. A sértett zsebében egy erszény volt 28.250 korona pénzzel, érintetlenül. Ebből ítélve, a tetteseket nem rablási szándék vezette, inkább bosszúból, vagy családi vagyoni okokból elkövetett cselekményt lehetett feltételezni. A tettest tehát ebben az irányban kellett nyomozni.

A helyszín megvizsgálásakor sem láb, sem dulakodási nyomok találhatók nem voltak, azonban ettől mintegy 200 lépés távolságra egy 98 cm hosszú és 2 cm vastag akácfabot hevert a földön — friss vérnyomoktól borítva —, amelyről fel lehetett tételni, hogy sértettet ezzel is üttették.

Közben az őrsparancsnok is bevezette a nyomozást, mely alkalommal ez a járőr megállapította, hogy néhai nem a feltalált helyen, hanem ettől mintegy 300 lépés távolságra egy kis akácsonál bántalmazták első ízben, mert sértett kalapjának szalagját ott találták meg egy vértócsában. Lábnyo-

mokat is lehetett látni ott, de azokat használni nem lehetett, rögzítésre nem voltak alkalmasak.

Ugyanott egy fonott kerítés karóin is több friss vércsepp volt látható, mely körülmény arra mutatott, hogy a sértettet a kerítés mellett kezdték ütni egész az akácsonig, ahol a kalapja szalagját is leverték és ahol összeesett. Így keletkezett itt a vértócsa.

A sértettnek valószínű még volt annyi ereje, hogy erről a helyről feltalálási helyéig — lakása irányában — elvánszorogjon, mert ahogy ment, vérnyomokat hagyott maga után, sőt egy helyen el is esett, itt a puha talajt erősen bevészte és bársonynadrágja nyomát is visszahagyta.

A járőrök megállapították még, hogy néhai az előző napon és éjjel a közelben levő Szabó-féle korcsmában ivott több egyén társaságában s 22 óra tájban leittasodva hagyta el a korcsmát, majd a korcsma előtti árokba esve, elaludt. Még 23 órakor is ott feküdt, amikor a korcsmát bezárták és a vendégek eltávoztak.

Az őrs minden irányban bevezette a nyomozást, de a tettesek kiletét megállapítani nem tudta, így az eset kiderítetlen maradt.

A mohácsi őrsöt 1925 október havában vettem át, mint őrsparancsnok. Az őrskörlet megismerése és a kellő személyismeret megszerzése után a kiderítetlen esetek áttanulmányozásához fogtam.

Az ismertetett eset nyújtott legtöbb reményt arra, hogy kideríthető. A községben is sok szó esett a gyanúsítható egyénekről. Ezért az őrs legénységével a Szut. 470. pont 2. bekezdése értelmében minden alkalmat fehasználva, a kiderítéshez szükséges adatokat állandóan gyűjtöttem s amikor már kellő bizonyíték állott rendelkezésre, 1928 június 20—25-ig terjedő időben a nyílt nyomozást lefolytattam.

Az előzőleg szerzett, valamint a folytatólagos adatgyűjtés során azt igyekeztem elsősorban megállapítani, hogy kinek állott érdekében a sértettet agyonverni. Vagyoni érdek megállapítható nem volt, tehát csak bosszú, vagy hirtelen felindulás jöhetett szóba.

B. egyénem útján megtudtam, hogy néhainak szerelmi viszonya volt özv. Kalemper Jánosné mohácsszigeti lakossal, aki Kerekes István ugyanottani lakossal élt vadházasságban. Nevezett nő szerelmi viszonyt folytatott Fűrge János mohácsszigeti lakos sógorával is. Fűrge János és Kerekes István mindazonáltal jó viszonyban voltak.

A cselekmény elkövetésének estéjén a szóban levő korcsmában együtt volt Kerekes István, Fűrge János és a sértett, úgyszintén több mohácsszigeti lakos.

Kerekes és Fűrge a korcsmában szóváltásba került egy fiatalemberrel, aki Kerekest kidobta a korcsmából. Ez alkalommal Kerekes és a sértett között is történt szóváltás, de hogy miből folyólag, ekkor megtudni nem lehetett.

A sértett az említett estén 22 óra tájban anynyira megittasodott, hogy a korcsmából kijött, majd az utca árkába lefeküdt és elaludt, ahonnan az egyik tanu bemondása szerint 23 óra tájban távoztathatott el.

Záróra után, amikor a vendégek távozásban voltak, Fűrge János hangosan kiabálni kezdte: „Majd adok én ennek a potrohosnak!” Ezt a sértettre vonat-

* A neveket megváltoztattuk (Szerk.).

koztatta, mert ő volt egyedül kövér, pocakos ember ott.

Az eset megtörténtét követő nap reggelén — ünnepnap volt — az egyik tanu bemondata szerint Fürge János lófogatos kocsijával 3 ízben is megjelent Kerekes István lakása előtt és ott izgatottan tárgyalt Kerekessel és vadházasársával.

Több hasonló gyanúkat gyűjtöttem még össze Kerekék ellen s ez a sok adat nyilvánvalóvá tette már előttem, hogy Kerekes és Fürge a 4 évvel ezelőtti elkövetett emberölés, vagy gyilkosság tettese. Az ok pedig az, hogy néhai is szerelmi viszonyt folytatott özv. Kalempernével. Kerekes Istvánt, Fürge Jánost és Kerekes vadházasársát őrizetbe vettem. A nyomozás során Kerekes István és vadházasársá, valamint ez utóbbinak két felnőtt leánya beismerték, hogy a cselekményt Fürge János követte el, aki az eset megtörténte éjjelén hozzájuk ment és elmondta, hogy a sértettet puskával agyonverte.

Fürge János a cselekmény elkövetését tagadta s a kérdéses puskát bűnjelként megszerezni nem lehetett, de nem sikerült azokat a bűnjeleket sem megszerezni, amelyekkel tulajdonképpen a bántalmazás történt, mert hisz azok között éles és szűrő tárgy is volt, így Fürge ellen csupán az említett személynél bizonyítékok állottak rendelkezésre. Ezek alapján Fürge Jánost a pécsi kir. ügyészségnek átadtam, az ügyészség azonban 4 havi vizsgálati fogás után szabadlábra helyezte, mert a koronatanúk vallomásukat megváltoztatták.

Bosszantott, hogy a munkám eredménytelen maradt, de ezért nem csüggedtem, sőt még nagyobb lendülettel és kitartással kezdtem meg a további adatgyűjtést, azzal az erős elhatározással, hogy ennek az ügynek kiderítenél maradnia nem szabad. Eközben az egyik B. egyénemtől megtudtam, hogy a kérdéses estén a Szabó-féle korcsmában néhai Gábel Mátyás Kerekes előtt azt a kijelentést tette, hogy „Nekem előbb volt viszonyom feleséggel, mint neked.“ Ezzel Kerekést nagyon megsértette, tehát Kerekének súlyos oka volt, hogy néhai bosszút álljon.

A sérülési nyomokból is következtetni lehetett, hogy a sérülést legalább két személy ejthette, mert szúrási, vágási és ütési nyomok voltak együtt.

B. egyénem útján azt is megtudtam, hogy a Kerekcsalád csupán azért vallott az első nyomozáskor Fürge ellen, hogy ezzel Kerekést kimentse.

Ezen és egyéb megszerzett gyanúkok alapján a kir. ügyészségnek történt bejelentés után 1930. március 13—19-ig újabb nyomozást indítottam. Ennek során Kerekes Istvánt, vadházasársát és Fürge Jánost ismét őrizetbe vettem.

Kikérdezésük során mindhárman konokul tagadtak.

Három napi nyomozás után az asszony megtört és beismerte, hogy a cselekményt Kerekes István és Fürge János követte el, ketten verték agyon Gábel Mátyást.

Ezt a beismerést nem közöltem a két gyanúsítottal, hanem, hogy a valódi tényről meggyőződhessem, éjjelre Kerekést és vadházasársát olyan két egymás mellett levő fogdába helyeztem, melynek kívülről fűthető kályhája volt s annak kürtje üregénél a két bezárt egyén beszélhetett.

Boldizsár cső. felv.

A fogda folyosóján egy csendőrt helyeztem el éjszakára, aki a benti beszélgetést kihallgatta.

Az asszony elmondta Kerekének, hogy ő mindent beismert, mire az siránkozva válaszolt, hogy: „Tönkre tettél, elárultál, mi lesz a földeddel“ stb. Az asszony megnyugtatta, hogy ő majd gondozza a vagyont, amíg kiszabadul.

A másnapi kikérdezés során, amikor a benti körülményt Kerekes elé tártam, mindent töredelmesen beismert. Elmondta, hogy a cselekményt Fürge Jánossal együtt követték el oly módon, hogy a korcsmai záróra után Fürge baltával a kezében lakásán felkereste őt és hívta, hogy menjen vele, verjék meg Gábelt, most jó alkalom van erre, ott fekszik a korcsma árkában. A bosszú benne is forrott Gábel kijelentései miatt, ezért az istállóban elhelyezett akácfafütykőst magához vette és mindketten elindultak a korcsmához, de mert sértettet ott nem találták, utána mentek. A már említett fonott kerítés mellett utolérték, hol ő az akácfabottal fejbe vágta, mire sértett összeesett. Ezután zsebkésével vagy 6 ízben megszúrta, Fürge a balta élével és fokával vagy 4—5-ször megvágta, minekután hazamentek. Útközben a véres akácfabotot eldobta oda, ahol azt a járőr megtalálta.

Most már Fürge János is beismerte a cselekményt.

Mindkét gyanúsított a helyszínen pontosan bemutatta, hogy melyik irányban mentek sértett után, hol érték utól és hol verték agyon.

Kerekes előadta a kést, amellyel néhai megszurkálta, Fürge pedig a baltát, amellyel Gábelt agyonverte. Beismerésüket a községi elöljáróság útján jegyzőkönyvben is rögzítettem, okulva az előzményeken. Ugyanis a bűnjeleken (kés, balta) a bűncselekménynek már semmi nyoma nem volt s a hulla exhumálása útján is nehezen lehetett volna már bizonyítani, hogy ezzel a késsel és baltával ölték meg néhai.

1930. szeptember 29-én a pécsi kir. törvényszéken megtartott tárgyaláson Fürge Jánost 8 évi, míg Kerekes Istvánt 6 évi fegyházra ítélték, előbbi szándékos emberölés büntetében mint felbujtót, utóbbit mint tettest.

Az ítéletet a kir. Kuria is helybenhagyta.

A juhász.

Írta: ROVÁS RÓVÓ.

Pénteken délután a zsidóasszonyok fazékra hánynak húst, zöldséget, hagymát, krumplit, babot, elviszik a zsidópékhez, az berakja a befűtött kemencébe, a kemence száját betapasztja, azután sorsára hagyja: lesz belőle, ami lesz. De akármilyen lesz is belőle, az lesz a csó-lent. — Szombaton dél felé valami tekergő gajokkal kibontatják a kemence száját, kiszedetik belőle a kész csólentet, hazahordatják és szombaton délre meg-eszik. Mármint a zsidók. Válijk egészségükre.

Nagyságos nyírdengelegi Katona Pál úr, — a falu nevét ne tessék komolyan venni, más annak a neve, — földbirtokos uraság Nyírdengelegen, kinézett az uradalmi iroda ablakán, mikoris látta, hogy az uradalmi juhász, Cseszlai Pista, az állat a kampójára támasztva nézi a nyáját, miközben kétoldalt két puli lesi a gondolatát. Az irodában a nagyságos úron kívül Silberstein Bumi, a tekintetes gyakornok úr tett és vett, aki ispáni teendőket végzett és akit a nagyságos úr díjmentesen a kasznári címmel ruházott fel. Ketten igazgatták az igazi nagyságos úr két tanyáját és kétezer holdját.

— Mondja, Silberstein, — szólt a nagyságos úr, — min gondolkodik most az a juhász? — és rámutatott Cseszlai Pista bátyáinkra.

— Gondolkodik, milyen idő lesz!

— Frászt!

— Hogy hová hajt, ha itt elfogy a mező!

— Fenéket!

— Hogy, hogy fog áttelelni a nyájjal — szólt még a tekintetes kasznár úr, nagy szakértelemmel.

— Nézze, Silberstein, az nem gondolkodik azon, hogy milyen idő lesz, mert az az Isten dolga. Azon sem, hogy hogyan fog áttelelni, vagy hova hajt, ha a mező elfogy, mert az a maga dolga volna, ha ki nem rúgnám innen addig, de úgy gondolom, hogy ki fogom rúgni, mert ha még annyit sem tud, akkor nem gazdatisztnek való, legalább is nálam. Az a juhász pedig azon gondolkodik most is, mindig is, hogy hogyan lopja meg a gazdáját, jelen esetben engem. Ezt megelőzni a maga

dolga volna, azért is ajánlom, kedves Silberstein úr, szedje össze magát, használja a fejét némileg gondolkodásra is, mert különben repülni fog! — Így oktatta a gyakornokát nagyságos Katona Pál úr. Dehát neki könnyű volt a jó tanácsokat adni, mert dús tapasztalatokat szerzett a juhászokról, amikor még nem volt nagyságos nyírdengelegi Katona Pál úr, hanem csak egyszerűen Katz Hájem zsidó, bár meg kell adni, hogy már akkor is ispán volt abban az uradalomban, ahol most ő az úr és már akkor előlegezte magának a nagyságos címet. Hiába, úgy érezte, úrnak született.

Amit most el akarok beszélni, az már régen történt, mikor még a nagyságos úr, mint Katz Hájem zsidó ispán működött abban az uradalomban, ami most a sajátja.

Rokonai akkortájtban érkeztek a Nyírbe, fentről...

Abban az időben azonban még egy igazi nagyságos úr volt. Nagyságos Katz Hájem ispán úrnak sok éhes gyermeke és a környékbeli falukban sok rongyos, éhes rokona volt, akik akkortájtban érkeztek le a Nyírbe, fentről. Nagyságos Katz Hájem ispán úr még akkor erősen tartotta a Mózes törvényeit és tanulmányozta is. Ez a törvény pedig azt tanította, — tudniillik Katz Hájem nagyságos ispán úrnak, — hogy megeheti az olyan állatot, amelyiknek a körme hasított, jó maga pedig ezenfelül kérődzik is. A nagyságos ispány úr úgy találta, hogy a gazdája juhait ezen követelményeknek tökéletesen megfelelnek és nem lett volna ő Katz Hájem, ha azonnal rá nem jött volna magától, hogy semmi akadály nincs annak, hogy a gazdája legszebb ürüjéből szombatra csólent legyen. Mivel pedig a csólenthez való húst csütörtökön délután kell nekikészíteni az áztatásnak és több más ilyenféle kegyes szertartásnak, csütörtökön alkonyatra a kéki vándorsaktert kihivatta a Veszettkutya tanyára, aki az egyik dohánypajtában saját kezeivel elvágta a nyakát egy szép ürünek és elvégezte rajta az egyéb sakteri teendőket is, nagyságos Katz Hájem ispány úr pedig megnyúzta, szintén sajátkezűleg. A juhot úgy fogta be a dohánypajtába, hogy a juhászt, Szederes Pista bátyánkat egész délután hol ide, hol oda küldte s a dohánypajta mellé terelt juhok közül egy ürüt a szelőlőzöajtól belőkötött a pajtába, ott már lucerna volt neki elkészítve, hogy ne bégessen, így a juhász látszólag semmit sem tudott az ügyletről, de mondom: csak látszólag, mert nehéz attól lopni, aki maga is tolvaj. A megnyúzott juh belső részeit belehányták egy zsákba és bevitték a konyhába, a többi pedig belecsavarták a bőrébe és betakarták szalmával, azután a nagyságos úr gondosan bezárta a dohánypajta ajtaját kulccsal. Megbeszéltek a sakterrel, hogy a juh hátulját estére beviszik a faluba, ahol a zsidó mészáros kiméri a gajoknak, az elejét pedig a zsidó rokonság közt méri ki. Nem így történt.

Alkonyattájtban ugyanis a valódi nagyságos úr kiment a tanyára, hogy nemsokára megérkezik a kőműves-

Mondja Silberstein, min gondolkodik most a juhász?

mesterrel, aki a tanyai épületek tatarozását elvállalta. Minden épületnek legyen a kulcsa kéznél s legyen ott-hon Katz Hájem is. Így a juhot nem merték se a lakásba bevinni, mert a tanyabeliek meglátták volna, se a dohánypajtában nem hagyhatták, mert ott meg a mester és a nagyságos úr látta volna meg. Ezért Katz Hájem a hóna alá vette, a szellőztetőn át kilépett vele a dohánypajtából s besurrant vele a pár lépésre lévő tengeritáblába, ott bedugta a tavalyi szalmakazalba. Ezután visszament a tanyába, ahol a kalapját magasra emelve, mély meghajlással fogadta a nagyságos urat. A sakternek pedig meghagyta, hogy a feltűnés elkerülése végett menjen a konyhájára és a baromfiak közt kártékonykodjék, míg a nagyságos úr elmegy s eljön az alkalmasabb idő a kellemetesebb teendők végzésére. Így azután akadály nélkül bejárták a tanyabeli épületeket s a nagyságos úr vizslája, „aki” szintén a hintóban érkezett a tanyára, alkalmat lelt rá, hogy úri mivoltából engedve, udvaroljon a Szederes Pista nyájörző komondorának, amelyik a dohánypajta árnyékában aludt, míg a vizsla fel nem fedezte. A komondor ugyanis nem jár a nyájjal, ő nem terel, ez a pulik dolga; ő csak éjjel van hivatalban, meg mikor a nyáj delel. Ha baj van, a pulik felcsaholják álmából, azután ő bánik el azzal, aki a nyájhoz rossz szándékkal közeledik.

Szederes Pista, a juhász, már délután gyanút fogott, hogy a zsidó valamiben sántikál, mert szorosan a pajta mellett delettetett, őt pedig beküldte a faluba, hogy nézze meg a kovácsnál, kész van-e már az egyik székér. Mikor visszajött, azonnal észrevette, hogy egyik legszebb ürüje nincs a nyájban, de nem szólt semmit, hanem egész délután figyelt. Amikor a saktert meglátta a tanya felé menni, pontosan tudta, hogy áll a dolog. Látta azt is, amikor a zsidó valamit a tengeriben lévő ó szalmakazalhoz vitt. Alig ment el a zsidó onnan, a juhász ott termett és hamarosan meg is találta benne a bőrébe takart juhot.

— Ebből osztán csólint nem lesz! — mondta Szederes Pista, csak azt nem tudta még, hogy lopja el, mert

csak úgy közönségesen ellopni, ez nem volna hozzá méltó, bár, hogy ellopja akárhogy is, az biztos volt. Ekkor látta, hogy a komondorja, a nagyságos úr vizslájával a tengeritábla mellett enyeleg a tarlón. A vizslát Cézárnak hívták. Füttentett hát Szederes a kutyáknak s azok hozzá mentek. Jól szemügyre vette őket, melyikük hasonlótana nagyságban a megboldogult ürühöz s a választás Cézárra esett, mert a komondor sovány volt. Cézár tehát búcsúzhatott ettől az árnyékvilágtól.

— Te sem gondoltad volna, szegény fejed, Cézár, hogy csólintet fognak belőled főzni a zsidók! — elmékedett Szederes Pista bátyánk, — dehát forgandó a világ: hol kerék, hol talp! — Közben simogatta, vakargatta a hátát, szügyét a gyanútlan állatnak s gondolkodott, hogy olthatná el a gyertyáját a legsímábban. Másik kezével a komondort simogatta és lecsatolta annak a nyakáról a fakoloncot, azután átcsereelte a jobb kezébe, s mialatt a vizslának hizelkedő szavakat sutogott és a hasát kezdte vakargatni, hogy az egész bizalmasan nyalogatta a kezét, álnok szívvel addig fészkelődött a vizsla körül, míg a feje kezeügyébe esett, akkor azután takarosán rákoppantott a feje búbjára, hogy az azonnal hátatfordított a világnak. Szegény Cézár megüvegesedő szemmel, szemrehányóan nézett rá, mintha mondta volna:

— Gazember vagy, semmirevaló, álnok gazember, Szederes Pista! — A juhász pedig mentegetőzve válaszolt neki:

— Hidd el, biz istók, sajnálom szegény fejedet! De beláthatod, hogyha én juhtokányt akarok enni, a juhot neked kell helyettesíteni, mert a zsidók meg csólintet akarnak enni. Fáj, fáj, tudom én azt jól, dehát semmit sem adnak ingyen, mindenért meg kell szenvedni!

Ezen bölcs felvilágosítás után kieresztette a vérét, ahogy a sakter csinálta az ürüvel, majd a tengeri végében lévő vadkörtefára felakasztva, egykettőre kifordította a bőrből. A fejét és a négy lábát térdig levágta, mert a zsidók az ürü fejét és térdig a négy lábát benne hagyták a bőrében. Ezek után az ürüt kihúzta a szalmakazalból és a nagy szakértelemmel meghámozott vizslát bedugta az ürü bőrébe, az ürüt pedig hazavitte. A kutya fejét és a bőrét összegöngyölve a kazal másik végében rejtette el. Most lesbe állt: hogy fog Cézár a zsidókban megboldogulni. Mikor besötétedett, jött is Katz Hájem nagyságos úr, meg a sakter, a kutya elejét levágták, bevitték a Katz Hájem lakására, ott levágták belőle, ami annak kellett, a többi a sakter beledugta egy piszkos zsákba és vitte magával Nyirdengelegre, ahol a zsidó mészáros holnap ki fogja mérni Izrael éhes fiainak. Megbeszélték azt is, hogy a mészáros fia kijön a kazalban maradt hátuljáért is, amit a gajoknak fog kimérni.

Mindezek kifürkészése után Szederes Pista hazament és szólt az asszonynak, hogy főzheti az ürütokányt. Jó maga pedig magához vett egy juhcombot s a kerülőlakás közelében sündörögve leste, mikor jön ki a kerülő, akinek a határba kell éjjelre kimennie. Ekkor eléje került, mintha akkor jött volna befelé a tengeriföld felől és nagyon meg volna ijedve a találkozástól, a juhcombot pedig igyekezett elrejteni, de úgy, hogy a kerülő mégis csak meglássa.

— Mi a fészkes fenét dugdos kend annyira előlem? — kérdezte a kerülő hivatalos hangon.

Cézár búcsúzhatott az árnyékvilágtól...

— Ezt a juhcombot la, akartam eldugni, — mondta Szederes Pista bátyánk az ijedt embert majmolva, — de már úgylátom hiába, mert csak meglátta kend! Hanem mondok én kendnek valamit! Én is szegény ember vagyok, kend is szegény ember! Ne ártsunk mi egymásnak: van ott még, ahol ez volt, hozzon kend is magának! Jöjjön, elvezetem! — A kerülő a gyors elhatározások embere volt s csak ennyit szolt:

— Ez a beszéd! Gyerünk! — Később hozzátette:

— Osztán honnan van ez a hús?

— Ez a kutya zsidó ellopta ma tőlem az uraság legsebbebb ürűjét. Azért volt kinn a sakter. Most akarják elvinni a sötétben, mert hogy kint volt a nagyságos úr, az ő szalmakazalban dugták el. — Dehát tudod, hogy is szól a juhásznóta, hogy aszongya:

*De éntőlem juhot lopni nem lehet!
Három puli,
Két komondor, meg egy kuvasz
Isterászl engemet!*

Kilestem hát őket, oszt így gondoltam: van itt juh elég, jut is marad is; nem szólok én semmit a nagyságosnak, engem se ver meg az Isten, ha a sok éhes kölykőm jól tartom egyszer ürűtokánnyal istenigazába!

— Nem a, nem! — hagyta rá a kerülő, — ha pedig kendet nem veri meg, nem fog az megverni engem sem! Nem is a!

A kazalnál Szederes előhúzta a juhbőrt s mutatta a benne kevélykedő fél kutyát:

— Na nézze már kend, nem elvitték az elejét ezek a zsidók! Siessen kend, vigye ami kell belőle, oszt még úgy gondolnám, hogy szólna kend a többi szegénységnek is, hadd lakjanak jól egyszer hússal a Veszett kutya tanyán is! Ne akarjuk felfalni magunk a világot: éljen más szegény is! Ha esetleg nem jutna mindenkinek, az nem a mi bűnünk lesz!

De jutott mindenkinek. Béres, kocsis, bivajos, kondás, dinnyecsősz, tökcősz, libapásztor, stb. egymásnak súgta meg a nagy titkot: a zsidó juhot lopott, így meg így, lopjuk el tőle mi is, soha ebből baj nem lehet! Nem is lett. Mivel pedig másnap péntek lett, amikor húst enni görög katolikus embernek tilos, az asszonyok vízbe tették, hogy el ne romoljon a melegben. Szombaton délelőtt azután a Veszett kutya tanyán minden fazékban kutyatokány, vagy kutyapörkölt rotyogott. Délben pedig még a csecsszopót is kutyahússal tömték ki a gondos anyák. Mondogatta ugyan egyik is, másik is, hogy:

— Nagyon édes íze volt ennek az ürűnek! — de az asszonyok letorkolták, hogy az attól van, mert az ürű hizlalt volt, így több só kellett volna bele, de azért így is bíz istók remek volt!

Katz Hájem nagyságos úr tudta, hogy minden háznál lopottat főznek, de nem mert pisszenni sem. Szinte szégyelt kijönni a házból, mert még a tökcősz is a szeme közé röhögött. Mikor a mészáros inas kijött pénteken hajnalban a fél juhért, már a bőre sem volt ott. Azt Szederes Pista bátyánk alkalmas módon szintén magához vette. Katz Hájem nagyságos úr egyébként tisztában volt vele, hogy a juhász keze benne van a dologban, de hogy ez a kéz olyan mélyen belenyúlt az ügybe, azt nem hitte volna. Szombaton délelőtt bement a faluba imádkozni a többi zsidó közé. Itt sajnálattal közölte a mészárossal, hogy a gajoknak szánt fél ürűt ellopták bőrostól együtt. Ebben azután meg is nyugodtak. Miután a nagyságos úr megimádkozott, hazament,

...nem mert pisszenni sem...

az udvarossal hazavitette a csólintet és a szent eledelt a kedves családjával elfogyasztotta, hozzá szombati kalácsot ettek és rá kóser bort ittak, ahogy azt Mózes törvénye előírta. Csak erre várt Szederes Pista, aki a pénteki napot sem hagyta kihasználtnak. Egyrészt az ürűt a rokonai és a környékbeli juhászok közt kiosztotta, másrészt a kutya fejét és a négy térdén aluli lábát megnyúzta és beletette a kutyabőrbe, azután kivitte arra a helyre, ahol előzőleg az ürű, utána az ürűbőrbe takart kutya volt a kazalba elrejtve.

— Hallja kend, — mondta a kerülőnek, azon a helyen még húsnak kell eldugva lenni, ahonnan mi a húst hoztuk! Egész délelőtt ott keringőztek a varjuk a levegőben a kazal körül. Megnézhetné kend, osztán ha van, kend se felejtkezzen meg rólam! — Majd nagy álnoksággal még hozzátette:

— A feje, meg a kocsonyának valója még ott kell hogy legyen! — Meg is találta a kerülő, hozta is kifelé a tengeriből a kutyabőrt, benne a fejet és a négy lábat. Csakhogy a fej éppen nem ürűhöz illő fogakat vicsozogott a szörnyen meghatódott kerülőre és a lábon karmok voltak!

Szederes Pista úgy tett, mintha oda sem figyelne. Rátámaszkodott a kampójára és pipaszó mellett nézte a semmit. Majd mikor a kerülő minden részében rángatózva kéült-zöldült, a jóakarátú és megbocsájtó ember mosolygásával kérdezte a kerülőtől:

— Látja, látja! Most evett kend egy kis jót, attól is beteg lesz! Mondja: nem Isten ellen való vétek volt azért a pálinkáért pénzt adni? Legalább ne ivott volna kend annyit! — Meglelte kend a kocsonyának valót?

A kerülő megmutatta neki a tépőfogakkal ellátott „birkafejet” és a karmos lábakat.

— Csak nem azt akarja kend mondani, hogy eb-

ből ettünk tokányt?! — kérdezte Pista bátyánk nagy megbotránkozással.

— Nem, a viláért sem! Mert, hogy ez juhfej, meg juh láb, azt kend is láthatja, ugyi! Nahát! Most osztán azt mondja meg nekem ezekután, hogy mi a nehézséges nyavaját ettünk meg hát akkor mi, ha nem a nagyságos úr kutyáját, „akit” már tegnap kétszer is kerestek a tanyán! Mert a bőre, meg a feje, meg a lába azé!

Pista bácsi is hozzáfogott az öklöndözéshez, — már csak úgy színleg — azután bevitték a tanyába a kutya-bőrt, benne a fejet és lábakat, letették a tanya közepén a kút mellé! A tanyabeliek látták, hogy egyik is, másik is a kúthoz megyen s ott forgolódik, sápirozik. Egyre többen mentek oda s megértvén a dolgokat, utánozták a többit és káromkodtak. Szegény töksősz majd meghalt. Alig tudták életre locsolni, pedig ugyancsak öklözték a tarkóját.

A nagy zajongásra Katz Hájem nagyságos úr is a tanyaudvarra ment a lakásából s megértvén, miről is van szó, hápogott és szédelgett; mint a kerge birka. úgy ment be a lakásába. Rettenetes dolog ez! Ő, aki még a libát se ette meg, ha meg volt dugva, csak magától kellett neki meghíznia, ő egy tréfli kutyából főzött csólenetet evett.

— Váj mir! — óbégatott. Majd a megriadt család-jához fordult:

— Áj véh! Kutyacsólenetet ettetek! Rögtön fhussatok!

És így cselekedett nemcsak Katz Hájem nagyságos úr és becses családja, hanem a környéken minden zsidó, mert ahogy mondtam, sok éhes rokona volt a nagyságos úrnak a környéken, akik csak nemrég jöttek onnan felülről.

Ezért tudta nagyságos nyírdengelegi Katona Pál úr, nyírdengelegi földbirtokos, olyan pontosan megmagyarázni tekintetes Silberstein Bumi kasznárgyakornok úrnak, hogy min gondolkodik a juhász. Ő ismerte a juhászokat még Katz Hájem korából.

— Egy álló hétig nyomoztam az ügyben, — mondta még a nyugdíjas tiszthelyettes, aki nekem ezt a tanulságos és épületes történetet elbeszélte. — Megtömté a pipáját és folytatta:

— A tanyabeliek Katz Hájemet a szeszgyár moslékos vermébe akarták fojtani, amiért a kutyát megette velük. Hiába mentegetőzött szegény, hogy ő is kutyacsólenetet evett, nem hittek neki. Szederes Pista lóditotta bele a szeszmoslékba és körül-körül szaladva akarta a kampóval a fejét széjjelzúzni, a zsidó alig győzte elkapkodni.

— Majd adok én neked kutyahúst etetni a szegény emberrel! Ezenkívül mindenféle szavakkal sértegette a zsidót. — De amikor nyomozás közben arra fordítottam a szót, hogy ki ette meg a nagyságos úr kutyáját, — mert az is panaszt emelt szegény Cézár miatt, — akkor meg mindenki tagadta, hogy kutyahúst evett volna. Az egész tanyabeli cselédség semmirevalókból, cigányokból, tekergőkből állott, mert a tisztességes ember nem állotta Katz Hájemet. Utoljára engem is majd megbolondítottak a sok hazudozással, még a sakter is azt vailotta, mikor a lopott juh miatt kikérdeztem, hogy ő tévedésből juh helyett a kutyát vágta le.

— Ha én juhot vágtam, miért panaszkodnak itt az emberek, hogy kutyahúst ettek? Ki panaszkodik itt, hogy juhhúst evett? — kérdezte karjait terjegetve.

Nem is panaszkodott amiatt senki.

Ostoros tizedes hősi halálára.

Írta: SZABÓ DÉNES törzsőrmester (Budapest).

Elöttem vagy most is, úgy, amint utoljára láttalak. Tavaly, késő őszön, szüret alatt, mikor szabadságon voltál. A harctérről jöttél néhány hétre. Látom az arcodat, mint akkor láttam. Kemény volt, élesrajzú, barnára cserzett. A keleti puszták napja és szele megfogta. A szemed a régi, fényes, barna de új vonás volt rajta. Egy kicsit mindig összehúztad, mint aki erősen figyel. Páros csillagod tisztán virított gallérodon. Ezüstérmed piros szalagja új volt, mint egy bíborvirág.

Így állsz előttem most, hogy Rád gondolok. Látom, amint örvendő arccal felkapod kisebbik fiadat és nézel ragyogó szemébe. Nagyobbik fiad melletted állt jobbról, feleséged balról, kék szemű nevetett, arca sugaras volt és homlokán a hitvesek boldogsága fénylett. Elöttem vagy, amint megölelted apádat, a másik háború vitézét. Melegen végignézel! Rajtad. A szemedet nézte, meg a kitüntetés fényes érmét a melleden és láttam, büszke Reád. A magyar apák mind ilyenek.

Végigjártad a házat. Az istállóban megveregetted a lovad nyakát és megsímogattad gyöngéden a legkisebb szöszke borjú fejét. A pajtában ízes szénaszag volt s Te mélyet szippantottál belőle. Jól száradt a sarjú az őszön. A szérún végigmérted szemmel a nagy kazalt, hogy jól tetőzték-e, nem bontotta-e meg valahol a szél.

A földeken sarjadt már az új vetés. Megnézted, mit vetettek a Hosszú dülön és hogy a laposréten tud-e még legelni a jószág.

Így élsz emlékezetemben, mert azóta nem láttalak. Visszamentél oda, ahonnan hoztad azt a figyelő nézést és bíborszínű hadiszalagot. Hamarosán tűzbe kerültél odakinn és egyszer sebet kaptál a melleden. Az ezüstérem mellé a másik kitüntetést, éppen olyan bíborszínűt, mint a hadiszalagod színe.

Ezt a kitüntetést már nem hoztad haza, hogy megsímogathassa a feleséged, mint a másikkal tette s megkérdezze a nagyobbik fiad, hogy milyen kitüntetés ez, édesapám? Ezzel a kitüntetéssel felavattak Téged a legdicsebb Rendbe, a hazáért haltak hősi Rendjébe. Ezért nem jöttél vissza többé. Csak a hősi híred érkezett meg a faluba.

Ott jártam nálatok nemrég, hogy otthon voltam. Könny rezgett a feleséged szemén, mikor Rólad beszéltünk. Az arca, homloka halványabb volt, mint amikor Te utoljára láttad, de tiszta fény sugárzott róla, mint a sokat áldozott asszonyok arcáról. A szeme szomorú volt, de mosoly melegített belőle, valahányszor a gyerekekre nézett. A fiad egészségesek, nőttek azóta, hogy elmentél. A nagyobbik Terád hasonlít, mindig jobban, különösen a szeme, a kisebbik kékszemű, mint az anyja. Tudják, hogy elestél és ez a szomorú büszkeség meglátszik az arcukon.

Beszéltem édesapáddal. Elmondta hősi halálad történetét, úgy, amint a hadnagyod megírta nekik. És elmentem a temetőbe is — helyetted — az anyád sírjához. Friss mályva virágzott rajta, meg illatos rezeda, szépen növekszik a fenyő is, amit Te ültettél a fejféja mellé.

Megnéztem aztán mindent, amit Te is megnéztél volna, ha nem így fordul. A lovad rám nézett okos szemével s nekem úgy tetszett, kérdezi, hol a

gazdám? Tudom, kedvenced volt ez a ló. Te nevelted s nem adtad volna semmi kincsért. Ezen jártál a lányos házhoz, mikor a feleségednek udvaroltál. A nagyobbik fiad már ügyesen megül rajta. A k's szöske boci, amit tavaly megsimogattál, már vigan jár a legelőre.

A Laposrét gyönyörű, virágos, hímest. A legelő kövér, sűrűn füvellő. Harsogva legel rajta a jószág. A kaszáló gazdagon sarjad, bibicék fészkelnek benne. A csordakút vize hűvös most is és jóízű. Tudom, sokszor ittál belőle, mikor a Lapost kaszáltad. A jege nyék egyenes derékkal vigyáznak az út mellett.

A Hosszú dűlőben buján zöldel a búza, harsog benne a pitypalatty. A Török-dombok felől jószágú szél lengedez mindig, mintha virágoskert lenne a határ. Velem volt a nagyobbik fiad s ahogy végignéztél a vetés fölött, a Te szemed sugarát láttam a szemében.

Üzenem Néked, hogy ittmaradtál Te ezen a határon. Itt a mezőben a kezéd nyoma mindenhol. Ittmaradtál a fiad szemében, a feleséged homlokán, az apád mesélő szavában. Ittmaradtál az édesanyád fejfeje mellett, a házad, szérűd rendjén. Nem múlik el itt perc, a Te emléked nélkül. Örökké élsz és örökké él annak a hősi Rendnek minden vitéze, amelynek Te is katonája lettél.

Mikor a Török-dombok felől szél kerekedik, lenge és könnyű szél, elviszi messze a sírod fölé a Laposrét ezer virágának illatát, himét, harmatát és betakarja véle a porodat ott az idegen földben.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Betöréses lopás kiderítése.

Béküldte: KISS MIKLÓS alhadnagy (Debrecen).

A kisvárdai őrs 1931 október 13-án a debreceni nyomozó alosztályparancsnokságnak távbeszélőn jelentette, hogy aznap virradóra ismeretlen tettesek a Némethy Zoltánné dohánynagyárudájába betörték s onnan különféle külföldi, különleges dohányneműt, bolettát, törvénykezési-, okmány- és postabélyeget és készpénzt, 6400 pengő értékben elloptak. Az őrs — támogatására — járőr kivezénylését kérte. Az alosztályparancsnokság ennek alapján Szondi István őrmesterrel engem vezényelt ki egyenruhában.

Kisvárdára érkezve, az őrs járőreivel karöltve, a helyszíneléshez fogtunk, melynek során a következő adatokat állapítottuk meg:

A dohánynagyáruda a község főterén, a Fő- és a Csillag-utca sarkán levő épületben van. Az áruda utcafelőli ablakai és a bejáratú ajtaja is sértetlenek. Az udvarra, a Csillag-utca felőli részen levő, igen erős szerkezetű zárral ellátott vaskapun át lehetett bejutni. Ez a kapu sértetlen volt, azt a tettesek bemenetelre nem használták. Az udvart a másik oldalon magas épület és a zsidó templom öt és fél méter magas téglakerítése határolta. E kerítés oldalához egy 7 méteres létra volt támasztva. Ez a létra sértett tulajdonát képezte. Eredeti helye az áruda udvarra nyíló ajtaja mellett volt. A téglakerítés zsidó templom felőli oldalához hasonló hosszúságú létra volt támasztva. E létra a kulccsal bezárt zsidó templom folyosójáról került a kerítéshez. A zár belsejének megvizsgálása során megállapítottuk,

hogy a létrát a tettesek álkulccsal történt behatolás útján szerezték meg.

A dohánynagyárudával egy udvarban levő gazdasági népbank raktárhelyiségének kulccsal bezárt ajtaja be volt nyomva, az ott elhelyezett ócskabútorokból azonban semmi sem hiányzott.

A dohánynagyáruda udvarra nyíló ajtaját felszakították. Az árudában levő nyitott pénztár fiókja kihúzott állapotban volt, a benne elhelyezett iratok közt kutatás nyoma látszott. Egyébként az üzletben nem volt nagy rendetlenség. Az ellopottnak jelzett dohányneműk helyeit a sértett üzletvezetője mutogatta meg. Ezek között egy olyan érintetlen láda is szerepelt, amelyben 15.000 darab Memphis cigarettát volt.

A feltört dohánynagyáruda ajtajának közelében és a létra mellett is több cipős lábnyomot találtunk. E lábnyomoknak azonban — minthogy csak töredékek voltak — semmi hasznát sem vettük, mert még a tettesek számát sem tudtuk azokból megállapítani.

A helyszín adataiból kétségtelennek látszott, hogy betörés történt. Az ellopottnak jelzett árut azonban túlzottan találtuk. Nem tartottuk valószínűnek annyi értékű dohányneműnek az öt és fél méter magas kerítésen való átszállítását. Miután a dohánynagyáruda betörés ellen biztosítva volt, így a magas kárérték bejelentését nagyobb összegű biztosítási díj elnyerése iránti törekvésnek tulajdonítottuk.

A gazdasági népbank raktárhelyiségébe történt betörésből arra következtettünk, hogy a betörést idegen, nem helybeli egyének követhették el. E feltevést arra alapítottuk, hogy helybeli, vagyis a helyzettel ismerős egyének nem bajlódtak volna a használt bútorokkal tömött raktár feltörésével. Éppen ezért a nyomozást nem csupán a helybeli, hanem inkább az idegen egyének tettességét feltételezve indítottuk meg. E célból az őrs a környékbeli — sátorlajaujhelyi, miskolci, nyíregyházai és debreceni — rendőrkapitányságokat is megkereste, mert feltételeztük, hogy az elvitt nagyobb mennyiségű dohányneműt az ismeretlen tettesek értékesítik. Minthogy a tettesek kilétére adatunk egyáltalán nem volt, az ellopottnak jelzett áruk felsorolása mellett kérte az őrs a tettesek utáni nyomozás megindítását.

Az őrs járőreivel karöltve, 5 napon át végzett nyomozásunk során, a következőket állapítottuk meg:

Tamás Gyula* kisvárdai lakos 1931 október 12-én, 19 óra tájban több barátja társaságában Zakar János kisvárdai lakos vendéglőjében szórakozott. Ugyanakkor a vendéglőben tartózkodott egy 25 év körüli, 170 centiméter magas termetű, kerek, szőke, telt arcú, kék szemű, hátrafésült hajú, borotvált bajszú fiatalember is, akinek jobb kezén egy pirosköves arany és egy ezüst pecsétgyűrű volt. Az illető hosszú felöltőt, fekete pantallót és fekete fűzős cipőt viselt. Az ismeretlen fiatalember külön asztalnál ült, de közben Tamásékkal is beszélgetni kezdett. Rövid beszélgetés után az ismeretlen egy üveg dugaszolt bort ígért annak, aki elénekli „Ott fogsz majd sírni” dal második versét. A bort nem nyerték el, mert a dalt Tamás Gyula és társai közül nem ismerte senki. Így a dalt az ismeretlen fiatalember maga énekelte el. A dal Tamás Gyula-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

nak igen megtetszett s az ismeretlen nyomban meg is kérte, hogy diktálja le neki. A fiatalember a kérést teljesítette. Ez alkalommal az ismeretlen fiatalember budapesti kereskedő gyanánt mutatkozott be. Azt mondta, hogy üzleti ügyben jött Kisvárdára. A vendéglőből néhány perc múlva azzal távozott el, hogy a Budapestről érkező társai elé megy a vasútállomáshoz. Azok szintén üzleti ügyben érkeznek. Távozásakor Tamás Gyula megkérdezte a fiatalembert, hogy mikor és hol találkozhatnak, mert szeretne vele közelebből megismerkedni. A fiatalember azt felelte: „En a ma fia vagyok, ma itt, holnap már máshol vagyok“, és eltávozott.

Tamás Gyula és társai aznap 23 óra tájban a Zakar-féle vendéglőből a Weinberger-féle kávéházba mentek át. Az ismeretlen fiatalembert feketekávé mellett ott találták. Tamás az illető asztalához ment és érdeklődött, hogy a társai megérkeztek-e? A fiatalember azt felelte, hogy igen, már a szálláson is vannak. Pár perc múlva az illető a kávéházból távozott s többé nem tért vissza.

A felsorolt adatok alapján az ismeretlen fiatalember és társai után a nyomozást a legszélesebb körben bevezettük, de sem kilétüket, sem a tartózkodási helyüket megállapítani nem tudtuk. Így a további nyomozást megszakítva, az alosztályparancsnoksághoz eredmény nélkül bevonultunk.

Bevonulásunk után, pár nap múlva, a nyiregyházi rendőrkapitányság az alosztályparancsnokságot táviratilag arról értesítette, hogy Málos László, nyiregyházi lakos, szokásos bűnöző a kapitányság őrizetében van. Az illetőt a kapitányság egyik detektívje kasszafeltörésre alkalmas szerszámokkal vette őrizetbe s mint szokásos bűnöző a kisvárdai dohánygyáruda feltörésénél esetleg számításba jöhet.

Málos átvétele és kikérdezése végett az alosztályparancsnokság Balogh Sándor törzsőrmestert és engem vezényelt ki egyenruhában. Málos az öt elfogó detektív előtt azt állította, hogy a nála talált betörőszerszámokat a Budapesten tartózkodó Zádor János barátjának akarta elküldeni. Az átvett nyomozati iratokból megállapítható volt, hogy Málost a kisvárdai dohánygyáruda feltörésére vonatkozóan is kérdezték, de azt a leghatározottabban tagadta. Ezekután én sem sokat reméltem a kikérdezésétől, de azért megis nehezen vártam, hogy szemtől szembe láthassam. Eszembe jutott a Tamás Gyula által bementett szeméyleírás: a kék szem, az arany és ezüst gyűrű.

Málos a rendőrségi fogdában volt. Bementünk hozzá és megtekintettük. Meglepően hasonlított a Tamás által jelzett egyénhez. Az eltérés csupán az volt, hogy nem 25, hanem 30–35 év körülinek látszott. A legnagyobb baj az volt, hogy az arany- és ezüstgyűrűk hiányoztak a kezéről, de a reményt azért nem adtam fel. Málos kikérdezése során láttam, hogy egy igen zavaros multú, állás és rendes lakás nélküli, büntetett előéletű kereskedőseggel állunk szemben. Megtudtuk, hogy Málosnak Nyiregyháza még két testvére lakik: a 25 éves István, és a 30 éves Elek. Előbbi borbélysegéd, utóbbi pedig önálló kereskedő a saját fűszerüzletében. Málost felszólítottam, hogy sorolja fel mindazokat a községeket, melyekben 1931 október hóban megfordult. Kijelentette, hogy októberben egyáltalán nem volt

távol Nyiregyházáról. Megjegyezte, hogy kár minden fáradságért, mert reá semmiféle terhelő adatot beszerezni nem tudunk, minthogy semmiféle bűncselekményt nem követett el. Nem volt semmi adatunk, amellyel az illető állítását megdönthettük volna, ezért úgy tettünk, mintha a szavának hitelt adnánk. A késő éjjeli órákra való tekintettel a további kikérdezést abbahagytuk és mi is pihenőre tértünk. Az volt a célunk, hogy másnap a testvéreit is felkeressük és október 12-i alibijüket tisztázni fogjuk. Másnap korán reggel Málos István lakására mentünk. Az illetőt még ágybanfekve találtuk. Belépésünkre ágyában felülve, feltűnő udvariassággal kérdezte, hogy kit keresünk és mivel lehet a szolgáltatunkra. Nyomban az arcát, szemét és kezeit vettem szemügyre. Arca kerek, telt és szőke volt. A szeme kék, jobb kezének gyűrűs ujján pedig egy arany és egy ezüst gyűrű csillogott. Teljesen ráillett a Tamás Gyula által adott szeméyleírás. Az volt az érzésem, hogy helyes úton járunk. Rövid beszélgetés után tőle is megkérdeztem, hogy október hóban milyen községeken fordult meg. Éppen október 12-ét jelölte meg, hogy aznap Kótaj községben lakó nagybátyjánál járt, akitől borbélyüzlet nyitására pénzt kért, de nem kapott. Újabb kérdésre rövid gondolkodás után elmondotta, hogy ugyanaznap még Kisvárdán is járt, ahol borbélyüzletnek való helyiséget keresett, de nem talált. Ezután arra kértem, hogy sorolja fel kedvence nótáit. Miután néhányat felsorolt, megemlítettem az „Ott fogsz majd sírni“ nótát is. Megkérdeztem, hogy nem tartozik-e ez is a kedvence nótái közé? Zavartan, majdnem hangtalanul válaszolta: „De igen“.

Az eredménnyel egyelőre meg voltam elégedve, mert Málos István viselkedéséből kiéreztem, hogy nincs valami rendjén. Feltételeztem, hogy egyik tette lehet a kisvárdai betörésnek. Ezért lopás gyanúja miatt az őrizetbevételét kijelentettem és a lakásán nyomban házkutatást tartottunk, sajnos, eredmény nélkül. Ennek dacára hittem, hogy helyes úton járunk. Az illetőt a rendőrségre kísértük s amikor ott a kikérdezését megkezdtük, a következő kijelentést tette: „Látom, hogy pozitív adatok vannak ellenem s a tagadás hiábavaló volna. Ezért elmondok mindent, ahogy történt“.

Elmondotta, hogy testvérbátyja, Málos László és annak barátja, Zádor János, nyiregyházi lakos. géplakatossegéd elhatározták, hogy a kisvárdai dohánygyárudába betörést követnek el. Miután a helyi viszonyokkal nem voltak teljesen tisztában, október 12-én azzal a feladattal küldték őt Kisvárdára, hogy az árudába való behatolás lehetőségeit kémlelje ki. Utbaindulása előtt abban állapodtak meg, hogy társai az esti vonattal utána utaznak. Kérték, hogy a kisvárdai vasútállomáson várja őket. Kisvárdára a délelőtti órákban érkezett meg. Ott, miután a dohánygyárudába való behatolás legkönnyebb módját kikémlelte, betért egyik vendéglőbe, hol egy ismeretlen fiatalember és társai előtt az „Ott fogsz majd sírni“ kezdetű nótát elénekelte. A fiatalembernek a dal igen megtetszett, a szövegét le is diktálta. Ezután távozott a vendéglőből, kiment az állomásra és az odaérkezett Málos Lászlóval és Zádor Jánossal közölte megállapításait.

22—23 óra között a dohánynagyárudával szomszédos zsidótemplom udvarára mentek. Zádor hamis kulccsal a templom folyosójának ajtaját kinyitotta. A folyosón egy hosszú létrát találtak, amit a magas kökerítéshez támasztottak. Másos László és Zádor a létrán felmentek a kökerítés tetejére, ott lovaglósszerűen egymással szemben elhelyezkedve, a létrát felhúzták és a dohányáruda felőli oldalon engedték le. Társai ezután a kerítés tetejéről lementek az áruda udvarára. Ő, mint figyelő, a zsidótemplom udvarán maradt. Onnan az utcára, majd rövid idő múlva pedig a dohánynagyárudával szemben levő kávéházba ment, hol egy csésze feketekávé-t rendelt. Ez alkalommal ismét találkozott az ismeretlen fiatalemberrel, akinek az „Ott fogsz majd sírni” kezdetű dalt lediktálta. Az illetővel néhány szót váltva visszament a zsidótemplom udvarára. Rövid várakozás után társai a kökerítés tetején megjelentek, a visszahelyezett létrán lejöttek a zsidó templom udvarára és azonnal távoztak. Az utcán egy ismeretlen fuvarost találtak, aki a vásárosnaményi országos vásárra igyekezett. Elhatározták, hogy ők is odamennek, hogy a nyomozást megnehezítsék. Úgy gondolták, hogy a néptömeg közé vegyülve, sikerül a nyomozás szálait megszakítaniok, Anares községben vásári kereskedőknek adták ki magukat és 10 pengőért fuvarost fogadva, Vásárosnaményig vitették magukat. Ott a vasúti vendéglőbe tértek be, szobát váltottak, magukat rendbehozták és a zsákmányt számbavették, ami 5 doboz Memphis cigarettából, 170 pengő készpénzből és 880 pengő értékű bélyegből állott. A cigarettát és pénzt egymás közt elosztották. A bélyeg Zádornál maradt, aki azt értékesítés céljából Budapestre vitte. Tagadta, hogy a dohányárudából egyebet elvittek volna. Másos István beismerő előadását őszintének és megbízhatónak véltem, ezért a nyomozó alosztály-parancsnokságnak azonnal jelentettem. Az alosztály-parancsnokság Zádor János elfogása céljából táviratilag nyomban megkereste a budapesti rendőrfőkapitányságot. Ezzel egyidejűleg Kozma Mihály főtörzssörmeister és Veress Antal törzssörmeisterből állott járőrt is szolgálatba vezényelte, hogy a rendőrségnek Zádor elfogásánál segédkezzék s hogy azt elfogása esetén Kisvárdára kísérje.

Míg a Zádor utáni nyomozás Budapesten folyt, addig mi Kisvárdán az őr járőrrel a két Málossal foglalkoztunk. Másos István beismerése után azt reméltük, hogy Másos Lászlót is könnyűszerrel beismerésre bírhatjuk, de csalódtunk. Másos László kemény diónak bizonyult. Folyton ártatlanságát hangoztatta és arra hivatkozott, hogy október hóban nem távozott el Nyíregyházáról egy pillanatra sem, ennél fogva vidéken semmiféle bűncselekményt nem követhetett el. Ezt az állítását két napi éhségsztrájk után, csak akkor változtatta meg, amidőn az anarcsi fuvarost — aki őket Anarestől—Vásárosnaményig vitte — felismerés céljából elébe állítottuk. Nagyot nézett, amikor volt fuvarosukat meglátta. Kijelentettem előtte, hogy még másokkal is tudjuk bizonyítani azt, hogy október 13-án hol járt. Erre ő sem tagadott tovább. A betörés elkövetését Másos István előadásával egyezően adta elő, de el-

mondott új részleteket is, és pedig, hogy amikor a zsidótemplom folyosójáról kivitt létrán a dohányáruda udvarára Zádorral átmásztak, az udvaron egy másik ugyanolyan hosszú létrát találtak. Ezt a létrát a magas kökerítéshez támasztották, a zsidótemplom folyosójáról kihozott létrát pedig a másik oldalra helyezték vissza, hogy esetleges tettenérés estére a menekülés útját biztosítsák. Ezután a dohányáruda udvarán egy helyiség ajtaját kifeszítették, de ott nem találtak egyebet, csupán használt bútorokat. Innen a dohánynagyáruda udvarfelőli ajtajához mentek, amelynek ajtaját kifeszítették és onnan a Másos Péter által ismertetett tárgyakat elvitték. Ezzel teljesen előttünk állott az a kép, melyet a helyszínen találtunk.

A két Másos ezután külön-külön elvezetett bennünket a helyszínre és ott bizalmi egyének előtt a betörés minden mozzanatát a legpontosabban bemutogatták.

Közben Kisvárdára érkezett Zádorral a Budapestre vezényelt járőr is. Zádor hallani sem akart a betörésről. Azt állította, hogy a betörés napján Bukarestben tartózkodott, ezt azonban semmivel sem tudta bizonyítani. Romániába szóló útiokmánnyal nem rendelkezett s azt mondta, hogy jogtalanul lépte át a határt. Szándékával tisztában voltunk. Tudtuk, hogy a súlyos büntetéssel járó betörést egy enyhébb kihágással akarja megúszni. Másos László figyelmeztetésére meggondolta a dolgot és beismerte a betörésben való részvételét. A betörés kitervezését, végrehajtását s a helyszínről történt eltávozás körülményeit a két Másos előadásával egyezően adta elő. Ezután bizalmi egyének jelenlétében a legpontosabban bemutogatta a betörés mozzanatait ő is. A Budapestre magával vitt bélyegeket nem tudtuk tőle őrizetbe venni, mert azokat elfogásakor Budapesten megsemmisítette.

Tárgyi bizonyítékot nem tudtunk beszerezni. Bűnösségüket azonban bizonyította elsősorban az, hogy Kisvárdán és környékén való megfordulásuk időpontját kezdetben letagadták. Ezirányú tagadásukat azonban a Másos István beismerése alapján előkerült kisvárdai fuvaros, kitől a vásár holléte felől érdeklődtek, továbbá az anarcsi fuvaros, valamint a vásárosnaményi vendéglős és több egyén előadása, akikkel akkor találkoztak, megdöntötte. A tanuk a két Málost és Zádort határozottan felismerték. Ez a körülmény terhelő volt, de bizonyítékul szolgált az is, hogy a betörés végrehajtását mindenik külön-külön egyazon módon mutatta be a bizalmi egyének előtt. Viszont tisztázódott az is, hogy a sértett túlozta az ellopott mennyiséget.

A három gyanúsítottat 11 napon át tartó nyomozás után beismerés és személyi bizonyítékok alapján, tényvázlattal a nyíregyházai királyi ügyészségnek adtuk át. A királyi törvényszék Másos Istvánra 1 évi börtönt, Másos Lászlóra 2 évi fegyházat, Zádor Jánosra pedig, mint visszaeső bűnözőre, 3 évi dologházat szabott ki.

Amint azt minden tapasztalt csendőr tudja, a sértetteknek az elvitt tárgyakra vonatkozó bejelentéseit nem lehet mindig tényként elfogadni. A túl-

Használja a csendőr-levelezőlapokat!

zott kár bejelentése a sértett szerepét sok esetben gyanússá teszi és a nyomozást is helytelen irányba terelheti.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a súlyosabb betöréseket gyakran nem helybeli, hanem idegen egyének követik el. Az idegen tettesek a betörésre alkalmas helyiség kikémlelése céljából vagy maguk utaznak ki, vagy kémeiket küldik ki előre a behatolási mód kikémlelése végett. Ezek feladataik elvégzése után étkezés, szórakozás vagy időtöltés céljából rendszerint mulatóhelyekre térnek be s ott szöhaállanak idegenekkel, futó ismeretségeket kötnek. A nyomozásnál az ilyen adatoknak a legtöbb esetben nagy hasznát vesszük.

Igen ajánlatos ezért, hogy betörések előfordulása esetén a községben levő üzleteket, vendéglőket és koreszmákat már a nyomozás kezdetén lejárjuk. Igyekezzünk az ott megfordult idegenek kilétét és szerepét tisztázni. Ha kilétüket megállapítani nem lehet, akkor a pontos személyleírásukat s esetleg használati tárgyaikat igyekezzünk megállapítani. Itt is ez vezetett eredményre. (Szerk.)

HALOTTAINK

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Barabás Péter törzsőrmester (V. ker.) 1911—1925-ig szolgált,

Gaál György főtörzsőrmester (IV. ker.) 1894—1906-ig szolgált,

Kővári Ferenc törzsőrmester (IV. ker.) 1907—1929-ig szolgált,

Szigeti György főtörzsőrmester (IV. ker.) 1883—1911-ig szolgált,

Tóth Flórián főtörzsőrmester (VI. ker.) 1913—1922-ig szolgált,

Török Demeter főtörzsőrmester (V. ker.) 1909—1920-ig szolgált a testületben.

Emléküket kegyelettel őrizzük!

HIREK

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából **elrendelni** méltóztatott, hogy **Dicsőre elismerése a hadiszalag és a kardok** egyidejű adományozása mellett tudtul adassék, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért: **dr. Kerekes László** főhadnagynak, **adományozni** méltóztatott: a **Magyar Bronz Vitézségi Érmet**: **Szabó Antal**, **Ábrahám Mihály**, **Lombos Ferenc**, **Puskás Lajos** őrmestereknek, **Szilágyi József** és **Ecset Lajos** csendőrnek az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért, a **Magyar Ezüst Erdemérmét hadiszalagon**: **Juhász István**, **Molnár Géza** törzsőrmestereknek és **Boda Imre** őrmesternek a **Magyar Bronz Erdemérmét hadiszalagon**: **Dékány Sándor** törzsőrmesternek, a **Magyar Bronz Erdemérmét hadiszalagon**: **Németh Kálmán IV.**, **Bakonyi István** törzsőrmestereknek, **Szabó György** csendőrnek az ellenség előtt teljesített kiváló szolgálataikért, továbbá **megengedni** méltóztatott, hogy a részükre adományozott **Német Erdemrendet a kardokkal** elfogadhasssák és viselhessek: **v. Fejes Antal**, **Nyeste Mihály** őrmesterek, **Sasvári János** és **Demendy Béla** csendőrök. **A m. kir. 2. honvéd hadsereg parancsnoka** a Kormányzó Úr Ö Főméltósága által reá átruházott hatáskörben a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával, a **Legfelsőbb Hadúr** nevében **adományozta** a **Magyar Bronz Vitézségi Érmet**: **Gulyás László** őrmesternek és **Csiszár Imre** csendőrnek az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért.

Nemzetvédelmi Kereszt adományozása. 4 Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával az alább felsoroltak részére, a világháborút követő forradalmak és ellenforradalmak, valamint az ország elszakított területeinek visszaszerzése körül életüket veszélyeztető önfeláldozással véghezvitt hazafias cselekedeteik elismeréseként a **Nemzetvédelmi Keresztet** adományozni méltóztatott: **Fischer József** ny. á. vezérőrnagynak, **Pintér Sándor** ezredesnek, nemes tordai **Sándor László** ny. á. ezredesnek, vitéz **Marssó Lőrinc**, vitéz **Porpáczy Jenő** alezredeknek, **Madarász Henrik**, vitéz **Marssó Pál** ny. á. alezredeknek és vitéz **Ferenczy László** őrnagynak.

Tartós vezénylések, áthelyezések, kinevezések és besorozások. A m. kir. honvédelmi miniszter úr — a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben — a csendőrszászlóalj felállításával kapcsolatban **tartósan vezényelte**: **Láday István** ezredest Nagyváradról zászlóaljparancsnokul, **Szili István** századost Budapestről zászlóaljsegéd tisztül, **Kadicsfalvi János** századost Pestszenterzsébetéről, **dr. Malonyai László** századost Ozdról, vitéz **Somogyi Lajos** századost Kézdivásárhelyről, **dr. Kun Imre** századost Husztról és **Budur Károly** főhadnagyt Székesfehérvárról századparancsnokul, **Pálffy László** főhadnagyt Székesfehérvárról, **Nagy Béla III.** főhadnagyt Nagyváradról, **Lám Béla** főhadnagyt Pestszenterzsébetéről, **Bacsonyi Ottó** hadnagyt Szombathelyről, **Rajnai Rikárd** hadnagyt Rimaszombatból alantostisztül, **Körmöczy Nándor** g. századost Kolozsvárról gazdasági hivatali főnökül,

Brunnhuber

udvari és kamarai FÉNYKÉPÉSZ
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178.

Művészi kivitelű fényképek, tablóképek, aquarell, olajfestmények, levelezőlapok, igazolványképek, külső felvételek

HANGYA ÉRTED DOLGOZIK! MAGAD ÉS CSALÁDOD ERDEKÉBEN TAMOGASDI!

MAGYAR-SIEMENS-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 36.

Tichler János

papíráru papírzacskó és gyógyszerészeti papíráruk gyára
Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079

Hajnal János g. hadnagyot Szombathelyről, Bakó László főhadnagyot Érsekújvárról Székesfehérvárra; **át-helyezte:** dr. Zsembery Tibor főhadnagyot Kaposvárról Szombathelyre, dr. Szőke József főhadnagyot Orosházáról Husztra, dr. Horváth Sándor főhadnagyot Zilahról Szilágy-somlyóra, dr. Radó Endre főhadnagyot Szilágy-somlyóról Kézdivásárhelyre; **kinevezte:** vitéz kibédi Péterffy Jenő alezredest a nagyvárad tanzászlóalj ideiglenes parancsnokául, Mátyás László főhadnagyot az ózdi szárny ideiglenes parancsnokául, dr. Miklós Zoltán főhadnagyot a kolozsvári szárny ideiglenes parancsnokául; **beosztotta:** dr. Katona Lajos főhadnagyot a nagyvárad tanzászlóaljhoz segédtisztül.

Nyugállományba helyezések. A Kormányzó Úr Ó Főmél-tósága legfelsőbb elhatározásával a saját kérelmükre elrendelt felülvizsgálat eredménye alapján 1943 május 1-ével **nyugállományba helyezését** elrendelni méltóztatott: Bérczy Gyula g. ezredesnek, Becskereky Pál, vitéz Haraszthy István és Egri László I. alezredeknek. A m. kir. honvédelmi miniszter úr időleges nyugállományba helyezte: Margó Pál századost 1943 június hó 1-től számított 8 év tartamára.

Dicséret. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálatait **okirati dicsérő elismerésben** részesítette: Somogyi Antal csendőrt. A szombathelyi III. kerület parancsnoka Gaál János, Varga Lajos III., Somogyi Antal, Felhős József és Pintér Sándor csendőrt, az 1941/42. évi orosz hadjáratokban tanúsított önfeláldozó magatartásukért és átlagot meghaladó teljesítményeikért **okirati dicsérő elismerésben** részesítette. A kolozsvári IX. kerület parancsnoka Molnár Imre főtörzsőrmestert, Földes József és Ragó József csendőröket, az 1942. évi október 24. és 25-én Viság-nál betört román erőkkkel vívott harcban tanúsított vitéz és bátor magatartásukért **okirati dicséretben** részesítette.

Csendőrségi Közlöny, 16. szám. Csendőrségi felszerelési anyagraktár tiszthelyetteseinek utánpótlása és kiképzése. Csendőrségi diákokthon (internátus) létesítésével kapcsolatos statisztikai adatok felvétele. Csendőrségi gépjárművek javításának szabályozása. Visszatérítési kimutatásban igényelt karhatalmi költség megtérítésének újabb szabályozása. Közlekedési segély szabályozása a csendőrségnél. 17. szám. Tanalakulatok tiszti hátszlovainak ellátása. Leszerelő próbacsendőrök és ujoncok selejt ruházattal történő ellátása. Tüzelőanyaggal ellátása a csendőr személyeknek az 1943-44. évben.

Sporteredmény. Az április hó 11-én Miskolcon rendezett helyőrségi vívóversenyen, az egyéni kardvívásban Barabás József alezredes a 6. helyezést érte el.

PAPIR, IRÓSZER

Csendőrségi nyomtatvány, csendőrségi felszerelések CSERFAI ISTVÁN-tól

BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p. u.-tól 2 perc.
Megbízható őskeresztény cég! • Pontos postal kiszolgálás.

**ZONGORÁK
Pianinók**
vétele, eladása, csere
Részletre is.
REISSMANN IMRÉNÉ
Budapest, Rákóczi-út 55. szám.
TELEFON: 137-898 • KERESZTÉNY CÉG

Borbély János,
törzsőrmester.

Harangozó Mihály,
törzsőrmester.

Őrsparancsnoki iskola vizsgája. Az 1942 november hó 16-án a szombathelyi csendőr tanzászlóalj 1. és 2. tanszázadánál 199 hallgatóval kezdődött őrsparancsnoki tanfolyam május 6-án befejezést nyert. A záróvizsgán megjelent vitéz Temesvári Endre a m. kir. csendőrség felügyelője mellé beosztott tábornok teendőivel megbízott vezérőrnagy, a m. kir. csendőrség felügyelője kiképzési szemléelője és vitéz Balázs-Piri Gyula ezredes, a szombathelyi III. csendőrkerület parancsnoka. A tanfolyamot az 1. tanszázadnál Borbély János II. kerületbeli gy. törzsőrmester, míg a 2. tanszázadnál Harangozó Mihály I. kerületbeli közl. törzsőrmester végezte elsőnek.

Katonadijszabás helyesbítése. A folyó évi 19. számú Honvédségi Közlönyben (Szab. rend.) közzétett 71.165/eln. VII. k. 1942. számú H. M. körrendelet szerint az E-26. „Katonadijszabás“ 17. oldalán a C. Fejezet, II-2-d) pontjának 5. bekezdése után 6. bekezdésként az alábbi új szöveget kell felvenni: „Hivatásos honvéd és csendőr tiszthelyettesek (ormester, törzsőrmester, főtörzsőrmester és alhadnagy), valamint a csendőr rendfokozatúak (próbacsendőrök kivételével) — ha azok 300 km-nél nagyobb távolságra utaznak — szabadságolási igazolványuk alapján az abban feltüntetett helyekre gyorsvonaton is utazhatnak. Ilyen utazásoknál a szabadságot engedélyező honvéd-, illetve csendőrpáncsnokságnak a szabadságolási igazolvány jobb felső sarkára piros tintával a következő záradékot kell rávezetni: Gyorsvonatra is érvényes. Ezt a záradékot a szabadságot engedélyező páncsnokság aláírásával és körbélyegzőjével kell ellátni.

AJAX
acélárak

RÁBA
teherautók,
autobuszok,
traktorok

Autó- és traktoralkatrészek. Gyors-, serszám-, szerkeszt., rozsdá-, saválló-, acélok. Acélföntvények. Szűrkeöntvények. Csavar és serszámárak. Keskenyvágnú vasúti anyagok. Prés. Kovács idomdarabok. — Vasszerkeszetek. Hidak. Daruk. Textilgépalkatrészek. Szekérkerekek. Reszelők. Reszelő felvágás.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R-T
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. ss.

B Jó Butort

Bertalanné

butorszalonjából vásároljunk
bizalommal.

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 82. I. 3.
Vidékre árajánlatot küldünk.

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötélgyártó r.
Bowden lékpásmák és spirálisok

BUDAPEST, XI., BUDAFOKI-ÚT 60.

Honvédségi védői irodát nyitott *Kassay-Krantz Dezső* dr. Címe: Budapest, I. ker., Krisztina-körút 113/b. Telefon száma: 158—066.

A Magyar Szárnyak májusi száma megjelent. A brit repülő-támadásokkal kapcsolatban érdekes állásfoglalást közöl *vitéz Szentnémedy Ferenc* ezredes. Harcteret járt repülőink néhány érdekes élményét ismerteti *Török József* főhadnagy. A lap közli a repülő-tiszthelyettes-képző iskolába való felvétel részletes feltételeit. Néhány számában a lap az új világháború különleges géptípusaival foglalkozik; most a vadászbombázók kerülnek sorra. A német repülőipar multjából és jelenéből igen érdekes cikkeket olvashatunk. Megismerjük az amerikaiak egyik érdekes szállítógéptervét. Mindenki érdeklődésére tarthat számot a nehéz bombázógép építésének részleteit bemutató cikk és ábraszorozat. Igen érdekesek *Udvary Jenő* repülőőr-nagy repülőhírei.

A változatos tartalmat regény, időszerű képes oldalak, könyvismertetés stb. egészítik ki. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VII., Király-u. 93.) készséggel küld. A lap egy számának ára 50 fillér.

SZEMÉLYI HIREK.

Vitézzé avatás. Jánky György g. főhadnagyot a Kormányzó Úr Ó Főméltósága vitézzé avatta.

Elöléptek. Alhadnagyokká: Hangodi István, Honti József, Sebestyén Miklós, Várbiro János, Toldi Ferenc, Maroskövi Géza, Sebők András, Farkas Ferenc III., Kaszab Zsigmond, Ferenc József III., Gyoroki László, Szabó Géza, vitéz Molnár Sándor I., Szabados János főtörzsőrmesterek; **irodai alhadnagyokká:** Nagy Ferenc VI., Cserháti Ferenc, Vida Benedek, Pázsit Lajos, Török János I., Kósa János, Németh János I. irodai főtörzsőrmesterek; **nyilvántartó alhadnagyokká:** Sárközi János, Szórád János nyilvántartó főtörzsőrmesterek; **számvivő alhadnagyokká:** Pap József I., Koncsag Kálmán, nemes Komáromi Lajos, Tóth János, Tarr Sándor, vitéz Békési Mihály, Hóri Vendel, Mező Pál, Gulyás Imre, Lóránt Balázs, Hegedűs Péter, Németh István, VI., Kovács Ferenc II., Porcsalmi Mihály, Bárány Sándor, Dévényi Sámuel, Ládaházi Márton, Kárpáti Menyhért számvivő főtörzsőrmesterek, Ifi István ny. áll. számvivő főtörzsőrmester; **fegyverszaki alhadnaggyá:** Fehér Nándor fegyverszaki főtörzsőrmester; **főtörzsőrmesterekké:** Borsos János, Takács Imre, Kovács István I., Kun Lajos, Németh Imre IV., Kiss György II., Danyi Sándor, Steinsdorfer István, Lakatos Imre I., Paulincsák János, Szecsődi István, Módos István, Kormos András, Nagy Lajos I., Barkaszi Miklós, Kovács Ferenc IV., Ölbei Ferenc, Lukács Lajos, Mohácsi Lajos, Fehér Mihály, Bognár János I., Bódi János, Biró János I., V. Nagy Bertalan, Szabó István X., Bus Mihály, Szabó Pál, Marosfi Károly, Gyárfás Mihály, Farkas Gyula, Vitályos Sándor, Siklósi István, Sándor János, Burián Lajos, Nagy Sándor I., B. Gyovai István, Pásztor Gyula, Diós Ferenc, Balaton Károly, Erdélyi Antal, Cserjés Dénes, Pászti István, Nagy István IX., Losonczy József, Bagdi János, Illés Sándor, Tóth Sándor IV., Takács Sándor II., Lakatos József, Halona Ferenc, Szegedi Sándor, Csider Zsigmond, Németh Géza, Kutasi Imre, Darázs Dezső, Al-

földi Mihály, Várnagy Imre, Dobó József, Varga János II., Nemes György, Barta Gábor, Poór Pál, Benedek Pál, Szigeti Miklós, Nagy György I., Gál József I., Tóth Ádám, Máté Mihály, Márton Mihály, Abai István, Csonka János, Hevesi Gábor, Kapoli Mihály, Tóth Imre I., Tárnok Sándor, Petes István, Laki Gyula, Tóth Sándor II., Szalók János, Tomor István, Hajnal József, Szathmári Antal, Fenyvesi István, Kalmár Kálmán, Nádas János, Kiss István I., Sebők János, Vadász Lajos, Unyi József, Galambos Antal, Gonda Pál, Horváth Ferenc II., Czimer János, Fazekas János II., Szemerédi Gergely, Erdély Lajos, Bakos Ferenc, Szombath Gyula, Pásztor József II., Lakosi Mihály, Kertész István, Békési Pál vizsgázott törzsőrmesterek, Tóth Sándor IV., Kürti József, Bali Sándor, Nádas Kálmán, Veres Sándor, Dinnyés-Jó Miklós, Kocsis Antal, Bankó János, Balaton Pál, Vadász Mihály, Fehér József III., Varga József III., Cserkúti Sándor, Hosszú János, Molnár József II., Császár Lajos, Kópis József, Zabb István, Gyepes Mihály, Simon Albert, Mihály Dénes, Varga Márton II., Molnár Sándor IV., Ács Imre, Orbán János I., Szöcs János, Bozsó István, Bolla József, Fekete Imre I., Kerti Károly, Király Árpád, Patakfalvi András, Legényei József, Németh Vendel, Horváth Lajos IV., Molnár József I., Nagy István, Karmazsin Imre, Nemes János, Csizma Sándor, Szöllös Lajos, Balázs György, Sipos István I., Szabó Sándor II., Szabó János III., Horváth Endre I., Harmath Gyula, Zilafalvi György, Nyári Pál, Tóth Ferenc V., Szabó Pál III., Belső Gyula, Tóth István IX., Varga Domokos, Ecsődi Antal, Nagy Gusztáv, Bakai József, Imrei Imre, Szemenkei Ferenc, Berkó László, Szabó Imre I., Fekete Márton, Orbán Gábor, Jáklai Imre, Czeglédi János, Németh Lajos V., Veres Lajos, Somogyi István I., Halmos János, Kövesdi Gyula, Balogh János I., Kondor András, Tar Antal, Sánta József, Técsi Dezső, Varga Sándor I., Bérczes Mihály, Marton Márton, Horváth Jenő, Mándi Zsigmond, Biró Balázs, Gonda Joachim, Sipos Kálmán, Szász István, Horváth József VII., Tapodi Antal, Komlósi Károly, Kopa Mihály, Kővári Pál, Bokor Mihály, Kadarkuti Mihály, Bekő Gyula, Lendvai Konrád, Vasi Ferenc, Szilágyi Sándor I., Kiss Illés, vitéz Megyesi József, Gaál Aladár, Várnagy Imre I., Szakács Sándor, Hordós Gyula, Gazsi András, Bőjte Elek, Juhász Ferenc I., Kerekes István, Papp Sándor I., Szabó János III., Szabó Károly II., Maros József, Csengődi Pál, Herczeg Nándor, Pelikán György, Czeglédi Ignác, Iró Ágoston, Farkas István I., Tóth György II., Kispál András, Oláh László, Szamosfalvi András, Király Ferenc, Nagy Károly I., Palotás Pál, Nagy Károly III. törzsőrmesterek; **irodai főtörzsőrmesterekké:** Török István I., Bóti Imre, Mátyás Ferenc, Csomós József, Gerencsér Lajos I., Mészáros András, Soós Gyula, Fekete Károly, Cinka Ferenc, Becsei Jenő, Szabó János II., Fenyves József I., Hegyi Sándor, Jámbor Ferenc, Tóth Béla, Lajos István, Várhelyi Rezső, Szép László, Papp István, Monoki János, Ur Mihály, Kázmér Ferenc, Kajtár Sándor, Bérczes Sándor, Csépké György, Harangi József, Polgár József I., Barna István, Zelei Ferenc, Bak József, Szalai József I., Takács Pál, Kerkai György, Kovács István IV., Abonyi Sándor, Bernáth Lajos, Szécsi János irodai törzsőrmesterek; **nyilvántartó főtörzsőrmesterekké:** Mucsi

PONTOS szolgálathoz
pontos ÓRÁT! Arany,
ezüst és kék színi

Optika, fotóalkkék.

Székesfehérvár
Zlita királyné-út 2. sz.

Gede Lajos
ÓRAS ÉS ÉKSZERESZNEL
VÁSÁROLUNK

Szíves figyelmébe!

Egyenruházat, felszerelési cikkek
megbízható minőségben

SZABÓ LÁSZLÓ cégnél

BUDAPEST, IX., MESTER-UTCA 38.

Pontos postai kiszolgálás. Az Önállósítási Alapból létesült cég.

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportérmek
Szalagok — miniatűrök — Javítások

MORZSÁNYI cégnél

Budapest, IV., Váci-u. 36. Tel.: 182-217.

Alapítást év 1870.

A csendőrség kedvelt bevásárló helye.

ÍRÓGÉP-ét
javíttassa

JUHÁSZ IMRE ÍRÓGÉPÜZEM-nél

SZÉKESFEHÉRVÁR, RÁKÓCZI-UTCA 2. SZÁM
Kellékek minden rendszerű irodagéphez.

Sport
felszerelések
szaküzlete

Maurer István

Bpest, VI., Teréz-kört 4. Tel.: 118-194
A „BARROS SZÜVETSÉG” TAGJA

Imre, Szabó Ferenc, Adám Miklós nyilvántartó törzsrörmesterek; **számvivő főtörzsrörmesterekké:** Kőszegi Antal, Turós József, Bánya László, Galambos Kálmán, Kiss Sándor II., Orosz János, Kelemen Ferenc, Kiss István I., Barna Kálmán I., Nagy Ferenc VI., Balogh Lajos, Füzes Antal, Hangodi Lajos, Fejes Lajos, Döbrösy József, Vincze Dezső, Takács János, Nagyfejtő János, Oszlanczi József, Onodi János, Kerti György, László József, Reményi Mihály, Császár József, Horváth Antal I., Szemenkei Vilmos, B. Berceczki Lajos, Kalóczkay István, Czinége János, Gerendás János, Harmat József számvivő törzsrörmesterek; **fegyverszaki főtörzsrörmesterekké:** Szabó József V., Zsédeli István fegyverszaki törzsrörmesterek; **egészségügyi főtörzsrörmesterekké:** Panda György, Gaál János I., Kovács József X. egészségügyi törzsrörmesterek.

Kinevezések. A szegedi V. kerületben: Dunafalvi Lajos; a kassai VIII. kerületben: Zengővári István főtörzsrörmesterek, őrsparancsnokká kinevezettek.

Véglegesítették. A budapesti I. kerületben: Klein Márton, Balla László, Szücs József III., Szécsényi István, Mézáros József II., Pál Gyula, Lencsés Mihály, Horváth Mihály, Bánkúti Sándor, Szépvölgyi Sándor, Végvári József, Sőregi József, Kovács István II., Kiss István I., Bakos József, Marosvári Bálint, Fodor Pál, Vincze József, Szücs István, Bábel Imre, Arva István, Onódi Sándor, Bartók Béla; a miskolci VII. kerületben: Fehér József, Kiss János IV., Szurómi Ferenc, Demeter István I., Fónagy Géza I., Juhász Miklós, Miskolci József, Töröcsik Pál, Szeghalmi András, Szeredi László, Benőcs József, Varga Albert, Hécei István, Egervári Lajos, Urbán József; a kassai VIII. kerületben: Varga Gusztáv; a kolozsvári IX. kerületben: Kardos István, Kelemen György, Jenőfi Lajos, Hajdu György, Simon József I., Batta Mihály, Forintos Antal; a marosvásárhelyi X. kerületben: Seres Géza, Duró Imre csendőröket az előírt próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötöttek. Nagy István I. alezredes özv. dr. Ruhmann Kornélné, szül. Reguczky Ilona Irma úrhölgygel Nyiregyháza, vitéz Kiss László alezredes Király Ilona-Edit-Anna úrhölgygel Nagybanán; a budapesti I. kerületben: Papp Sándor III. őrmester Kovács Erzsébettel Bélyen, Sashalmi Antal őrmester Jäger Katalinnal Pincehelyen, Márkos Lajos őrmester Lengyel Margit-Melánia-Terézia-Antoniával Újpesten; a szombathelyi III. kerületben: Ladi Mihály őrmester Németh Margittal Círákon, Horányi József csendőr Komoróczy Rozáliával Lendvavásárhelyen; a szegedi V. kerületben: Kóbor János főtörzsrörmester Kovács Zsófiával Kecskeméten, vitéz Zelei Béla csendőr Antal Ilonával

Abonyban; a miskolci VII. kerületben: Surányi Mihály csendőr Tóth Erzsébettel Tiszaörsön; a kassai VIII. kerületben: Helmecci Bertalan őrmester Szalai Ilonával Megyaszón, Gulyás János I. őrmester Pintér Idával Berhidán, Józsa Adolf őrmester Landróf Karolinával Bustyabáza, Szilágyi Mihály őrmester Deák Rózával Békésen; a kolozsvári IX. kerületben: Borsos Imre I. csendőr Sarkanti Róza-Vilmával Andocson, Meződi Ferenc csendőr Tóth Zsófiával Magyarbecskén, Méri Sámuel őrmester Nagy Gizella-Emiliával Nagybanán.

Született. Dr. Keller Mihály o. százados feleségének Miklós-Jenő fia; a budapesti I. kerületben: Karácsony Ferenc őrmester feleségének István-József fia, Nagy Lajos III. főtörzsrörmester feleségének László-Imre fia, vitéz Nyitrai István alhadnagy feleségének István-László fia, Tarró József főtörzsrörmester feleségének Mária-Zsuzsanna leánya, Vigvári György őrmester feleségének György fia, Bognár Imre őrmester feleségének Mária-Julianna leánya, Nagy Pál II. őrmester feleségének László-Imre fia, vitéz Öltölgői József őrmester feleségének Erzsébet leánya, Ernyes István őrmester feleségének István fia; a szombathelyi III. kerületben: Papp István I. főtörzsrörmester feleségének Ilona-Anasztázia leánya; a szegedi V. kerületben: Berta István II. őrmester feleségének Mária-Etelka-Julianna leánya, Kisapál János alhadnagy feleségének Béla-László fia, Szabados Mihály főtörzsrörmester feleségének Mihály fia, Szalai József őrmester feleségének József-Lajos fia, Sipos István II. őrmester feleségének Imre-István fia, Bérczes János őrmester feleségének János fia; a miskolci VII. kerületben: Szendrey László őrmester feleségének Irma leánya, Ujj István őrmester feleségének István-Mátyás fia, Fügedi István őrmester feleségének Ida leánya, Szabados Sándor főtörzsrörmester feleségének Sándor-János fia, Járdánházy Gábor főtörzsrörmester feleségének Éva-Julianna-Vilma leánya, Erdővölgyi János őrmester feleségének János-József fia; a kassai VIII. kerületben: Vásárhelyi György vár. ill. szb. főtörzsrörmester feleségének György fia, Szinyai László főtörzsrörmester feleségének László-Imre fia, Herczeg Vince őrmester feleségének Mária és Valéria leányai; a kolozsvári IX. kerületben: Kaszás József őrmester feleségének József fia, Kővári János őrmester feleségének Éva leánya; a marosvásárhelyi X. kerületben: Kelemen János főtörzsrörmester feleségének Csaba fia.

Halálozás. Szabó József I. főtörzsrörmester felesége, szül. Wittmann Erzsébet Budapesten, Bérczes János őrmester János fia Újvidéken, Korom Lajos főtörzsrörmester Katalin Erzsébet leánya Nyirbátorban, meghaltak.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek szállítója:

VITÉZEK
Termelő-, Beszerző- és Ertékesítő
SZÖVETKEZETE

papírosztálya

Budapest, XII., Bernáth Géza-utca 14. szám
(A csendőrlaktanya közelében.)

Egyenruházat HOKSÁRI
KELETI P.-U.-NÁL BAROSS TÉR 4
NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ-KÖRÚT 60

M BÜTÖRT
FEKETE VILMOS
a leggyorsabb és a legköltségtakaróbb
különböző kivitelű
műtör asztalosmester
bátorságnakából vásárolunk
Székesfehérvárra, Svinhás épület
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek
Mélynyos árak! Kiváló munka!

EGYENRUHA

Polgári ruházat, felszerelési cikkek

Gergely Béla

NAGYVÁRAD, Mezey Mihály-utca 1.
A m. kir. csendőrség Bihar és Szatmár megyei osztályának szorgoskodott szobája
Megbízható, pontos kiszolgálás.

KERÉKPÁRT, alkatrészeket,
rádiót, **VARRÓGÉPET**

A m. kir. csendőrség tagjainak
kedvező fizetési feltételek.

vásároljunk

KISS BÉLÁNÉ
műszaki kereskedésben,
NAGYVÁRAD,
Kossuth L.-u. 3.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiéészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és felhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kéziratot nem foglalkozunk. Kéziratok soráról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és választbéllyel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvétel beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvétel közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogukat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomtatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánt intézett levélre a szerkesztői üzenetben válaszolunk, jelige alatt. Jeligétől legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk akkor sem, ha a beküldő választbéllyel mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánt intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma vagy beklődőinek küléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrségi tagok részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrségi tagok részére az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámára befizetni.

ZALKA LAJOS

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.

A magy. kir. csendőrség szerződéses szállítója. • A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

EGYENRUHÁZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
URI SZABÓSÁG

Magyar gyártmány!

Cipők, csizmak, szijazatok, nyergek, tölténytáskák, pisztolytáskák fényesítésére és ápolására.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésénél a nevet, rendfokozatot, a régi és új címet pontosan és jól olvashatóan kérjük megírni.

Arad, 15.000. A Szut. 287. pont 2. bekezdése kimondja, hogy minden közbiztonsági szolgálatban eltöltött időnek egy harmada pihenő. Ezt úgy kell értelmezni, hogy ha pl. a járőrnek X. községben 4 óra helyi ügyeletet ír elő az őrsparancsnok, a 4 órának csak $\frac{2}{3}$ -át köteles a tulajdonképeni ügyeletre fordítani, $\frac{1}{3}$ -a pedig pihenő céljára rendelkezésére áll. Ha az őrsparancsnok szükségesnek tartja, hogy 4 óra hosszat portyázzék a járőr a községben, a helyi ügyeletre már 6 órát kell előírnia, 4 órát a szorosan vett helyi ügyeletre és 2 órát (vagyis a 6 óra $\frac{1}{3}$ -át) a pihenőre számítva. Tehát a szolgálatra szükséges időhöz annak mindig a felét kell hozzáadni, mert csak így kapjuk meg a szükséges pihenőt.

55.555. A Cs—8. jelzésű utasítás — mint a címe is megmondja — csak az őrsőkön szolgálatot teljesítőkre vonatkozik. A tanalukulatokhoz beosztott segédoktatóknak tehát nem kell írni, számoló és rajzfeladatokat készíteniük, mert ezek az oktatással kapcsolatban végzik ezt a munkát. Oktatói szerepük önmagában is elősegítője továbbképzésüknek; tanulás, előkészület nélkül nem tudják hivatásukat betölteni.

D. J. A gyermek — az 1912. évi LXV. t.-c. 62. §. 1. bekezdésében foglalt rendelkezések értelmében — nem kaphat nevelési járulékot, mert nem a tényleges szolgálati idő alatt kötött házasságból származik. Segély szintén nem engedélyezhető, mert ellátásban nem részesül.

Gy. I. Somorja. Nem a BTK. 190. §-ába, hanem inkább a 192. §-ába ütköző cselekményről lehetne szó, de a leírt esetekben a leglényegesebb tényelem, a vallási szertartás teljesítése hiányzik. A római katolikus lelkészek részére előírt napszaki imák (breviárium-olvasás) ugyanis nem tekinthetők vallási szertartásnak, hanem csupán a papi hivatással járó magán ájtatosságnak. A szertartás általában hívek közreműködését vagy legalább is a jelenlétüket tételezi fel, tehát nyilvános, míg a breviárium-olvasást a pap rendszerint magányában végzi. Ha a község határában a Mária-szobor előtt imádkozó papot a földiken dolgozó hívei körülvesszik s mellétérdelve csatlakoznak az imához, ez a körülmény sem változtat a pap ájtatosságának magánjellegén. Aki tehát ilyenkor a papot szidalmazza, az az 1914. XLI. t.-c. 2. §-ába ütköző és a 4. §. 2. bek. szerint büntetendő ú. n. minősített becsületsértés vétségét követi el.

Tiszamenti. Olvassa el f. évi április 15-i számunk 254. oldalán közölt „Sz. J., Bárdfalva” jeligés üzenetünket, az Önnök is szól.

Törvénytelen örökbefogadott. Engedélyt csak akkor kaphat, ha az ara származását nagyszülőikig igazolni tudja. Nem hisszük, hogy ez az adott esetben simán menjen. Egyébként bővebb felvilágosításért forduljon a származást

OSZTÁLYSORSJEGYET

TÖRÖK BANKHÁZNÁL

BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.

vásárolunk.

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyv, papírt, töltőtollat

SIMON ISTVÁN

CÉGNEI VÁSÁROLUNK.

NAGYVÁRAD, Bémer-tér 3. Telefon: 26—43.

A m. kir.
Csendőrség
szállítója.

Pontos Órákat, arany, ezüst ÉKSZERT
Ajándék tárgyakat bízalommal vásárolhatunk

GYENGE ISTVÁN

szakképzett órák és ékszerész-mű,
NAGYVÁRAD, Hábóczi út 19. • Szakszerű árajánlások. • A m. kir. Csendőrség szállítója.

igazoló bizottsághoz, a nősülési kérvény beadhatása kérdésében pedig a kerületi parancsnokság ügyészéhez. Mindkét helyen megkapja a szükséges tudnivalókat. Maga az a körülmény, hogy az árva leányt gyermektelen házaspár örökbefogadta, természetesen nem jelent hátrányt a nősülési engedély megadása szempontjából, ha a leány nevelése, környezete s a nevelő szülők egyénisége megfelel a követelményeknek.

Nyugat. Olvassa el f. évi május 1-i számunk 286. oldalán „Mikor lehet” jelíges üzenetünket.

Várakozó. A Tűzkeresztre a jelzett alapon nem szerzett igényjogosultságot. Az okokat megtalálja folyó évi január hó 1-i számunk 31. oldalán „Ipoly, 54.531” jelíges üzenetünk 2. pontjában. A Tűzkereszt III. fokozatát azonban Ön is megkaphatja majd, ha a Fővezérség az előfeltételként megkívánt háborús szolgálati időtartamot a hátszói alakulatok — s köztük a csendőrség — tagjaira is megállapítja és kihirdeti.

Kecskemét. 1. Nem szükséges új kérvényt beadnia. Egyébként olvassa el folyó évi április hó 15-i számunk 254. oldalán „Szamosmenti fenyves erdő” jelíges üzenetünk 3. pontját. Mást most sem mondhatunk. 2. Kísérlelje meg, valószínűleg sikerül.

Havasi őrs. Szükszavú leveléből éppen a leglényegesebb adat maradt el: ki az apa? Ha Ön, akkor felhívjuk figyelmét a f. évi május 1-i számunk 286. oldalán „Mező” jelíges üzenetünkben említett rendeletre. Az a kedvezmény azonban, hogy a nősülési kérvényt most már ilyen esetekben is be lehet adni, nem jelenti azt, hogy a házasságkötést is feltétlenül engedélyezik.

I. I., Balassagyarmat. A kért rendfokozata: csendőr. Címe: Sztojka-falva, u. p. Magyarlajos.

Hargita. 1. A bolgár katonai attasé címe: Budapest, VI., Andrassy-út 115., Bolgár királyi követség. 2. Mai számunkban közölt „Kecskemét” jelíges üzenetünk 1. pontja Önnek is szól.

Szombathely. A származás igazolása vérségi alapon történik, vagyis csak a természetes szülők és nagyszülők okmányai jöhetnek tekintetbe. Az említett keresztlevélre tehát szükség van.

P. E., Rákospalota. A Csendőrségi Közlönyt csak parancsnokságok és hivatalok kapják, magánszemélyek nem rendelhetik meg. Ha hozzá akar jutni, nézze meg az őrsön.

F. M., Fülöpszállás. Wráblík Mátyás ny. vezérőrnagy címe: Budapest, V., Sziget-u. 26. III. 3., míg Friedrich Róbert ny. ezredesé: Budapest, VII., Ilka-u. 15. 1/a.

Aranyozott - kovácsoltvas - kristály
Stylcsillárok, díslámpák

TÓTH JÁNOS

lámpa- és nyíl - műhely

BUDAPEST, KOSSUTH L.-U. 1. • Ferenciek udvara. T.: 188-269.

ERFURTI

főzelékmagvak

márkás káposztamagvak
és virágmagvak eladása

ZIEGLER

BUDAPEST

magkereskedésben

Fővám-tér 3. és Rákóczi út 4.

Ma magyar gyártmányú

THEBRIS

MASOLO IRONT
HASZNÁLJUK

GYÁRTJA

SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

Tátika, 1912. Próbálják meg a rehabilitálást s ha az sikerül, esetleg lehet kilátása arra, hogy a nősülést engedélyezik. A büntető ítélethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények utólagos megszüntetésének feltételeit az 1940. évi XXXVII. t.-c. (rehabilitációs törvény) 4. és 6. §-a, a kérelem előterjesztésének módját pedig a tv. 7. §-a tárgyalja. (Megnevezheti a községvezetést az 1942. évi Orsz. Törvénytárban.) Ettől függetlenül is beadhatja a nősülési kérvényt, de ebben az esetben a kérvény elbírálásától tegye függővé a házasságkötést, tehát addig határozott ígéretet ne tegyen.

Gazdálkodás. 1. Olvassa el 1942. augusztus 1-i számunkban (486. old.) a 27. sz. lexikonválaszt, abban megtalálja kérdésére a feleletet. 2. A közzétett közgazdálkodásvezető a helybeli beszerzéseket olyan időben köteles elintézni, hogy a közös foglalkozásokon (oktatás, vizsgáztatás, stb.) jelen legyen. Ha azonban a bevásárlás máskor el nem intézhető, (pl. alkalmi vételnél) azt — nézetünk szerint — az őrsparancsnok engedélyével a délutáni foglalkozási idő alatt is foganatosíthatja. Ez persze csak kivételes és indokolt esetekben történhet meg, rendszerré nem válhat.

99.999. A jegyző bizonyos írásbeli munkáért — magánmunkálatok címen — jogosan szedheti be a vármegyei szabályrendeletben részére ilyen célból megállapított díjakat. Valószínűnek tartjuk, hogy a leírt esetekben is ez történt. Mindenképpen szabálytalanul járt el azonban a jegyző, ha az átvett összegekről nem adott díjnyugtát. A magánmunkálatok elvégzésére sem kötelezheti a jegyző az érdekelteket. Igaz, viszont, hogyha valamilyen hivatalos eljárás-hoz — mint amilyen a leírt esetekben a beszolgáltatási kötelezettséggel kapcsolatos bűzaegységszámítás — bizonyos igazoló iratok benyújtását előírták s az iratokat különben is a jegyző állítaná ki, ez önmagában véve is arra kényszeríti a feleket, hogy a jegyzőhöz forduljanak. Ha már most a jegyző „kérés nélkül” is kiállítja a szükséges iratokat, látszatra ugyan szabálytalanul jár el, de a lényeg tekintve nem, mert ezzel csak ügyeik elintézésére szorítja rá a legtöbb esetben nemtörődömséget tanúsító embereket. A jegyző eljárását végeredményben az illetékes főszolgabíró, mint felettes hatóság jogosult és köteles elbírálni. Azt tanácsoljuk, jelentsék a történeteket a szárnyparancsnoknak, aki majd módot talál a kérdés megnyugtató tisztázására.

A honvédelmi miniszter úr 115.759/eln. 20. 1942. szám alatt kiadott takarékosági rendeletében az életbiztosítást is ésszerű takarékoságnak minősíti.

A Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége („NYUKOSZ”) a tényleges szolgálatot teljesítő és nyugállományú bajtársaink részére a háborús vonatkozásokra is kiterjedő

KATONAI TAKAREKBIZTOSÍTÁSI AKCIÓT szervezett, melynek lebonyolításával az általa alapított Turul-Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaságot (Budapest, VI., Anker-köz 4., félelelet) bízta meg.

A szociális családvédelmi célzatú csendőriéleti szempontból fontos akciónál az 1942. évi 9. számú „Csendőrségi Közlöny” adott értesítést.

Csendőrségi nyomtatványok és
felszerelési cikkek nagyraktára!

PALLADIS
R.T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.
Távbeszélő: 120-013. (A Hősök-tere közelében)

„Réka”
EGYENRUHAT

egységcsomagból
ingyenesre előírt
egységáron. Paszományok
gombok, felszerelési cikkek
Postai szétküldés

RUHAIPARI és KERESKEDELMI R.T.
VI., ANDRÁSSY-ÚT 27. • TELEFON 425-984.

Papagály. Kérdezi, hogy a csendőrségi legénység (altiszti kar) viselhet-e gyászkarzalagot családi gyász esetén? Igen. Az 1941. évi 53. sz. H. K.-ben (Szab. rend.) közzétett 69.958/eln. 2. r. — 1941. sz. H. M. körrendelet szerint a gyászkarzalagot családi gyász esetén — kizárólag szolgálaton kívül — az összes honvéd egyének a bal karon, mind a zubbonyon, mind a köpenyen, viselhetik. Az említett rendelet alapján egyébként a közeljövőben az Öltözeti Táblázat megfelelő kiegészítése is megtörténik.

Virág. Az a körülmény, hogy az anyátlan árva leányt nagynénje örökbefogadta és felnevelte, nem jelent hátrányt a nősülési ügy elbírálásánál, ha egyébként a megkívánt feltételeknek megfelel. A származást az édes szülők és nagyszülők okmányaival kell igazolni s nem a nevelőszülőkével és azok szüleiével, mert az igazolás vérségi alapon történik.

Nyugdíjas. Forduljon írásbeli kérelmével a külügyminisztériumhoz s az adatok közlése mellett kérje felesége születési helye szerinti német, illetőleg belga hatóságok útján az okmányok beszerzését, esetleg az ottani rokonok felkutatását. Célszerű, ha a meglevő okmányokról fénykép-, vagy szöveges másolatot készíttet s azokat csatolja a kérvényhez, hogy a kutatást megkönnyítse. (A nagyszülők neve és lakhelye rajta kell, hogy legyen a szülők születési bizonyítványán.) Természetesen ugyanakkor az igazolásra hadalékokat kell kérnie.

Türelem. 1. Az erkölcsi bizonyítványt a legutolsó lakhely szerint illetékes hatóság (községi jegyző, illetőleg rendőrkapitányság) köteles kiállítani. 2. Ha a hentes meghatározott személyek részére a jégszekrényébe húst tesz félre s ugyanekkor az üzletét még felkereső vásárlóknak azt mondja, hogy minden hús elfogyott, — nem követi el az 1920. évi XV. t.-c. 5. §-ába ütköző bűncselekményt (árulervonás), akkor sem, ha a hús árát még nem fizették ki. Árulervonásról csak akkor lehetne szó, ha nem meghatározott egyének részére, hanem nyereszkeskedési céllal és készletet, tehát nagyobb mennyiséget rejtene el. 3. Itt is azon fordul meg a kérdés, hogy készletről, tehát nyereszkeskedésre alkalmas nagyobb mennyiségről, vagy csak néhány darab szappanról van-e szó. Egyébként a kereskedőnek az a védekezőse, hogy a szappant nyáron akarta kiárusítani, elfogadhatatlan indokolás. Az, hogy bizonyos árumennyiség bizonyos helyen a „készlet” fogalma alá tartozik-e, az üzlet forgalmától, illetőleg a szükséglet nagyságától is függ. Kisebb faluban pl. 2—3 kg. szappan is készletnek vehető. Mindenestre célszerű, ha az őr s megállapításairól jelentést tesz az ügyészségnek, ott majd eldöntik, van-e alapja a további eljárásnak. 4. Az őrön a bűnügyi feljelentések céljaira szükséges papírt is az irodaátalányból kell beszerezni. A beosztottak csak akkor kötelezhetők erre, ha a rendelkezésükre bocsájtott papír hibájukból használhatatlanná vált.

Turáni mozgalom. 1. A bányász főaknász díjazás ellenében csak akkor végezhet földméréseket, ha birtokrendező mérnöki vizsgát tett s erről bizonyítványa is van, vagy nincs ugyan mérnöki vizsgája, de a földmérésekre az iparügyi minisztériumtól, illetve a Mérnöki Kamarától jogosítványt kapott. Az ilyen jogosítványban az elvégezhető munkákat pontosan felsorolják. Aki ezeknek az előfeltételeknek hiányában végez díjazásért földmérést, az 1923. évi XVII. t.-c.-be, illetőleg a 127.000/1929. sz. K. M. rendeletbe ütköző visszaélést követi el s fel kell jelenteni a Mérnöki Kamarához. 2. A törvény elfogadásra nem intézkedik, az csak a Szut. alapján történhet. Az árdragítót a büntetési tétel (Szut. 312/1. p.) szerint még a minősített esetekben sem foghatja el, mert a legsúlyosabb eset is csak 5 évig terjedhető börtönnel büntetendő. Az árdragítót elfogni tehát csak a Szut. 312. pont valamelyik más alpontja alapján lehet, ha az abban foglalt feltételek fennforognak.

Győzőnk. 1—3. 1941-ben a hadisegélyezés a 30/1941. sz. Cs. K.-ben közzétett 55.055/eln.—18.—1939. sz. H. M. körrendelet alapján történt, mely szerint nőtlenek segélyt egyáltalán nem kaphattak. 4. Ha a vadházasságban élő nő gyermeke nem a katonai szolgálatra bevonult vadházastársától született, de a gyermeket 1 éves korától kezdve a katonai szolgálatot teljesítő férfi tartotta és nevelte, azt nevelt gyermekének kell tekinteni s utána a 6.800/1942. sz. M. E. rendelet 2. §. b) alpontja értelmében hadisegélyezésben részesíthető, ha a rendelet egyéb feltételeinek is megfelel. Ez esetben azonban a nő a saját személye után nem volna jogosult a segélyezésre. Amennyiben mégis kap segélyt, az csak akkor lehet jogszerű, ha a férfi a gyermeket sajátjának ismerte el, mert ez esetben az idézett rendelet 2. §. f) és g) alpontjai nyerne alkalmazást. 4. Az Ön által idézett rendelet helyek között nincs ellentmondás. A 6.800/1942. sz. M. E. rendelet 4. §-a ugyanis a feleség és ha az nincs, az első gyermek után magasabb összegben állapítja meg a segélyt, mint a bevonult többi hozzátartozói után. A „többi hozzátartozók” közé számít a vadházastárs is, ha a bevonulttól házasságon kívül gyermeke született. Ezért hangsúlyozza a 70.000/eln. 22.—1942. sz. H. M. rendelet 4. §. 2. bek.-e, hogy az ágyastárs a feleség részére járó, tehát magasabb hadisegélyben nem részesülhet, de részesülhet a neki járó alacsonyabban. Ezek a rendeletek azonban csak 1942-ben jelentek meg (L! 47. és 50. sz. Cs. K.), tehát 1941-ben ilyen alapon még senki sem kaphatott hadisegélyt.

K. J. Zsadány. Írja meg, melyik a helyes címe, Fő-utca 22, vagy Templom-utca 22. Lapját utóbbi címre küldtük.

Elbocsátó. Ha katonai elbocsátó levele van, az azt jelenti, hogy a hadkötelezettek sorából törölték, tehát a 60. éve betöltéséig már csak honvédelmi (munka- és légo-) kötelezettség alatt áll. Mint ilyen, származását nagyszülőikig bezárólag nem kell igazolni.

KOVÁCS A.

POLGÁRI ÉS EGYENRUHA SZABÓ.
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-Ú. 10 ÉS 51.
AZ ÖSSZES EGYENRUHÁZATI CIKKEK SZAKÜZLETE

EGYENRUHÁK

méret után, felszerelési
cikkek, kész férfi-
és fiúruhák

BARTALIS ISTVÁN

ruhaüzletében
KOLOZSVÁR, Egyetem utca 1.
TELEFON: 28-47

Egyenruházati, felszerelési cikkeket esentől

KAZAI JÓZSEF

cégnél vásároljunk
A m. kir. csendőrség saorsódóes szállítója. Polgári és katonai szabóság
MISKOLC, Szemere-ú. 4.

Egyenruházati és felszerelési szaküzlet.
Csendőrségi nyomtatványok. Pontos postal kiszolgálás.

KOVÁCS JÁNOS
DEBRECEN, Hatvan-ú. 2.

BÁCSÉNYSZKI

ALAPÍTVÁ: 1881.

„PRECISION” óra és ékszerraktár
KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 15.
TELEFON: 37-59.

Egyenruházat,

Katonai felszerelések

Szövetek

TURÁNI ISTVÁN

cégnél.

KASSA, Fő-utca 118.

A m. kir. csendőrség szállítója. — Megbízható, pontos kiszolgálás.

ÓRÁT arany-ezüst ÉKSZERT vásároljunk

BUOCH VILMOS óras- és ékszerésznel

KASSA, Fő-utca 17.

Veszek aranyat, ezüstöt, drágakövet legmagasabb napi áron

Szakszertű
javítások

Lábizzadásnál

használjon Molnár féle Sudorant
Bővebb leírás a Cs. L. ápr. 15-iki számában
Minden őrnek küldtem megrendelő lapot

S. S. K. Az előléptetésre vonatkozó új rendelkezések (10/1943. sz. Cs. K.) 2/a. pontja valóban megengedi a próbaszolgálatra felvetteknek az addig elért rendfokozatuk megtartását, de az „Atmeneti intézkedések” című fejezet a 2/a. pontban foglaltak végrehajtásával kapcsolatban úgy intézkedik, hogy azok, akiket a rendelet életbeléptetése előtt próbaszolgálatra már felvettek, véglegesítésükig valamennyien a tizedesi rendfokozati jelzést viselik. Tehát Ön is csak ezt a rendfokozatot viselheti, mert már 1942. évi december 1-től próbaszolgálatot teljesít.

V. A., Komárom. 1. Levélben nem válaszolunk, ezt az üzeneteink elején közölt tájékoztatónkban olvashatja. A bélyeget a lap céljaira fordítottuk. 2. Az öccse jövedéki kihágást követett el, ha a részére kiutalt limitó dohányt elajándékozta. Ha a pénzügyőrség feljenti, fegyelmileg felőlősségre vonják. (Az ilyen kincstári eredetű dohány elidegenítését az Illetékszabályzat 32. §-a is tiltja.) Természetesen más a helyzet akkor, ha a dohányt csak megőrzés végett helyezte el a szülei lakásán s ezt bizonyítani tudja. Ami a pénzügyőrség házkutatási jogkörét illeti, az hasonló a csendőrségéhez, azzal a különbséggel, hogy a pénzügyőri közeg jogosan csak az illetékes pénzügyigazgatóság

írásbeli rendelkezése alapján tarthat házkutatást. Ezt az írott rendelkezést a pénzügyőr a házkutatás megkezdése előtt köteles a lakással rendelkezőnek tudomására hozni s ha az kívánja, bemutatni. A házkutatást csak akkor kezheti meg, ha az érdekelt a felszólításra a jövedéki árut önként előadni nem hajlandó. A pénzügyőr is köteles egyébként érdektelen bizalmiakról gondoskodni s egész eljárását azok jelenlétében folytatni. Ha az említett esetben a pénzügyőrség tagjai ezeket a szabályokat figyelmen kívül hagyják, ellenük panaszt lehet emelni az illetékes pénzügyigazgatóságnál. A cseh eredetű gázálcot valószínűleg azért vették őrizetbe, mert vámjövedéki kihágást gyanítottak mögötte, bár ez igen erőszakolt indokolás volna a részükről. Ha a gázálcra jogos holszerzését igazolni tudja, nem lehet kellemetlensége, sőt azt vissza is kapja. Azt tanácsoljuk, jelentse az esetet közvetlen tisztai előjárójának.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Györy Aladár igazgató.

Kerékpárrendelőink szíves figyelmébe!

Április hónapban sokkal több kerékpárrendelés érkezett be hozzánk, mint amennyi géppel rendelkezünk, illetve mint amennyi gépre a gyár részéről számíthatunk. Ezért kérjük, szíveskedjék, ha már megrendelést tett, vagy a jövőben megrendelést tenni óhajt, A KÖVETKEZŐKRE FIGYELMELJENNI:

1. Május hó 1-től kezdve a leszállítás időpontjára ktelez igéretet tenni nem tudunk. De nem tudjuk a gép árát sem rögzíteni, mert kb. 10%-os emelkedésre lehet számítani, tehát a Csoda kerékpár ára 260 pengő körül fog mozogni. A szállítást sokat feltétlenül és kivétel nélkül a megrendelések beérkezésekor sorrendjében intézzük aszerint, ahogy a CSENDŐRBOLT — erősen korlátozott mennyiségben — az árut a gyártól kapja.

2. A még nem biztos, de valószínű 10%-os árkülönbözet azokra a kerékpáríciókakra is vonatkozik, amelyek nem tartoznak a gyári felszereléshez. A gyári felszereléshez tartoznak, azaz a kerékpár árában beemelték: gumik, csengő, pumpa és táskában elhelyezett szerszámok. Nem tartoznak a gyári felszereléshez: Dynamólámpa fényszóróval, kardtartó, készlet, csomagtartó, láncvédő és névtábla.

3. Egyelőre kizárólag a m. kir. csendőrség tagjainak szállítunk kerékpárt, s ezért kérjük a testület i. t. tagjait, hogy csakis a maguk, illetve esetleg hozzátartozóik részére rendeljenek kerékpárt. A női kerékpár ára 8 P-vel magasabb.

4. Megrendelőinket kérjük, hogy a leszállítást ne kössék határidőhöz, mert mi úgyis felmentünk mindenkit a vételi kötelezettség alól, aki valami oknál fogva a rendelést nem óhajtja fenntartani. Ez esetben mindössze egy levelezőlap értesítést kérünk, hogy nevét az előjegyzésünkből törölhessük.

5. A nekünk beígért, illetve kiállításba helyezett Steyr Waffenrad szállítmányt mindeztől nem kaptuk meg. Ha kapunk Steyr gépeket, hirdetni fogjuk a Cs. Lapokban. Előjegyzést elfogadunk addig is, de sok értelme nincs és az ilyen előjegyzéssel kapcsolatban semmiféle ígéretet nem tehetünk és semmiféle kötelezettséget nem vállalhatunk.

6. A sürgetést minden körülmények között mellőzni kérjük. Ennek azért nincs értelme, mert mi napnyi késedelem nélkül küldjük a megrendelt árut. Ha ez késik, akkor az okok rajtunk kívül állnak s ezen segíteni nem tudunk. Különben is kérjük elolvasni az 5. pontban foglaltakat.

7. Semmiféle, a géppel kapcsolatos külön kívánságot nem terjeszthetünk a gyár elé s így nem áll módunkban ilyeket teljesíteni. Külön feltételekhez kötött megrendeléseket nem vehetünk figyelembe s a rendkívüli méretekben felszaporodott levelezésünk miatt ilyen levelekre külön-külön választ adnunk egyszerűen lehetetlenség.

8. Nemcsak a Steyr Waffenrad kerékpárok, de a „CSODA” gépek is kifogástalanok és igen jól beváltak. A gyárak azonban ezidőszakra szavatosságot sem magára a kerékpárra, sem pedig a gumikra nem adnak, így természetesen külön szavatosságot mi sem nyújthatunk.

9. A megrendelt gépeket csak készpénzfizetés ellenében vasúti gyorsárúként utánvét mellett szállítjuk. Részletfizetési kérelmeket mellőzni kérjük, mert egyfelől az árak esetleges megváltozása, másfelől pedig azért, mert az árut nekünk is azonnal az átvételnél készpénzben fizetnünk kell, a részlet-eladással együttjáró nehézségeket megfelelő tőke hiányában nem tudjuk áthidalni.

10. A Csendőrbolt kizárólag csak a kerékpárokat részelt gumikkal rendelkezik. Elhasznált gumik cseréjével a csendőri fordulónak az illetékes osztályparancsnokság gazdasági hivatalához.

11. Megrendeléseknél, ha az őrsnek nincsen vasúti állomása, önkéntlenül kérjük feltüntetni az utolsó vasúti állomást.

12. A pénz előzetes beküldése semmit sem változtat a szállítás időpontján, miért is kérjük azt mellőzni.

13. A feladásra kerülő áru közvetlen feladás előtt vizsgálaton esik át s a fuvarlevélen fel vannak tüntetve a felszerelési kellékek is. Átvételnél kérjük ezeket hiánytalan és sértetlen megérkezéséről meggyőződni. Esetleges hiányt, illetve bármilyen panaszt kérjük az átadó vasútállomásnál eszközölni, ahol jegyzőkönyvet vesznek fel. Később és nem ily módon ezekkel sérelmeket nem áll módunkban orvosolni.

14. ALTALABAN MINDEN (NEM KERÉKPÁR) MEGRENDELÉSRE: Ha megrendelt valamilyen árut és az (egkésőbb 5-6 napon belül nem kapja kézhez, az annyit jelent, hogy a megrendelt áruval — sajnos — nem szolgálhatunk. Kérjük i. t. megrendelőinket, hogy ilyen esetekben bennünket a külön írásbeli értesítés alól felmenteni szíveskedjenek.

Csendőrbolt Budapest, XII., Bösörményi-út 19/a.

Csak a jó könyv jó barát!

Mindenki, aki nem tekinti műveltségét iskoláival befejezettnek és haladni akar a korral — olvas. Nehéz és felelősségteljes munka az emberek tudásomját úgy kielégíteni, hogy a hivatása teljesítésében elfáradt, kimerült embernek olyan élvezetes, szórakoztató olvasmányt adjunk kezébe, amelynek tárgya egyben nemzeti, kulturális, tudományos szempontból is hasznos, valamint az általános és korszerű műveltséghez elengedhetlenül szükséges.

Ezt a kettős célt tartottuk szem előtt, mikor az alább ismertetett kiadványainkat, illetve nálunk beszerezhető egyéb műveket összeválogattuk. Minden könyv mellett feltüntettük annak terjedelmét és árát is. Hogy a beszerzést megkönnyítsük, részletfizetési kedvezményt nyújtunk. Az egyszerűen rendelt könyvek összegét, amennyiben 90 pengőnél nem tesz ki többet, 6 hó, ennél nagyobb összeg esetén 9 hó alatt lehet egyenlő részletekben kiegyenlíteni. 24 P-nél kisebb rendelés esetén legkisebb havi részlet 4.— P. Az első részletet és a postaköltséget utánvételezzük. Készpénzfizetés esetén díjtalan csomagolás és szállítás!

Kérjük, adja fel rendelését postán. Nem szükséges a könyvek szerzőjét és címét feltüntetni, elég a címek után (-)ben levő számot közölni. Minden esetben kérjük azonban megadni, hogy kötött, vagy fűzött példányt óhajt-e.

Hazafias üdvözlettel

Telefonok: 18-77-37 és 18-44-64.
Postacsekk: 5.296.

a VÖRÖSVÁRY KIADÓVÁLLALAT
Budapest, IV., Múzeum-körút 13. l. em. Levélcím: Budapest, 4. postafiók 253.

KÖNYVISMERTETÉSEK:

BAKTAY ERVIN dr.: Háromszéktől a Himalájáig. (1)
100 évvel ezelőtt hunyta le szemeit a Himalája lábánál a „nagyenyedi vándor”: Körösi Csoma Sándor. — Baktay az egyetlen „fehér” ember, aki Csoma útját végigjárta — ezzel a művével nemcsak a köteles hódolatot róta le a magyar ősbizs kutatójára, a tudós keleti nyelvészre szemben, hanem egyben a legmaradandóbb emléket is állította a nagy székei-magyar aszkéta alakjának. Baktay közművelten élvezetes írásmódján eleveníti meg a kort, melyben Csoma élt és dolgozott, a felfestő készségével elviselt Nyugat-Tibet zord hegyvilágába, a megközelíthetetlen láma-kolostorokba, melybe hazánkfél közlő egyedül neki sikerült bejutnia, leleplezi az indiai brit gyarmatkormányzás kufusszait és sok, a hirtudatba áttört tévhitet és félreértést is tisztáz. Tartosunk annyival Csoma emlékének, hogy ezt a könyvet elolvassuk és könyvtárunkban megőrizzük.

304 lap és 32 képpel valódon szerző 57 helyszíni felvétele.
Fűzve 7.80 P, kötve 10.20 P.

MÁRTA EDQUIST: Eszak gyermeke. (7)
Napjainkban közkedtek lettek az északi írók és olvasók közöttünk érdeklődésével fordul az északi rokonnépeink életébe és gondolkodásába bepillantást engedő regények felé.

Edquist Márta svéd író nő hosszabb időt töltött legészakibb testvérnőnk: a lappok között, így ismerte meg őket. Az Eszak gyermeke lapp tárgyú irodalmi műveinek legsikerültebbje. Svédországban 1941-ben jelent meg Inga Marja Svonni címen és még ugyanezen évben négy kiadást ért meg. Tárgya egy lapp kislány élete születésétől férjhezmenéig. A kis Inga Marja köré csoportosítja mondánivalóit: a lappok életét, játékait, szokásait, gondolkodásmódját és küdelmeit a rideg természettel. Így egy rendkívül érzékenylelkű, élesszemű, finomlódó írónő élményein keresztül ismerkedik meg az olvasó azonnal a romlattanál valadassal — és nomád pásztorettel, mely valamikor a mi eleinknek is életformájuk volt. Az ifjúság kezébe is adható. 192 lap, fűzve 4.80 P, kötve 7.20 P.

GÁSPÁR GYULA: Árva nép. (6)
Gáspár Gyula nagyszabású regényének tárgyat a magyar történelem egyik leggyásosabb és irodalmunkban eddig fel nem dolgozott idejéből veszi: a Szt. István halálát követő évekből. Péter a szilárd velencei dozsai-ivadék cselészövéssé és gyilkossággal szerzi meg Szt. István koronáját. Feltelen dörmölés, az ország javának eltökéltsége, élet- és vagyoni bizonytalanság, anyagi és erkölcsi szűlés, az ország földjének és tömegtársainak külföldi: kezére juttatása jár uralkodó nyomán. Bár erről a korról gyászaink történelmi köztőlünk igen sokszávuán tájékoztatnak, Gáspár Gyula a történeti alappozitásával és székei fájának velesemlettel mesélő készségével úgy eleveníti meg a személyeket és eseményeket, hogy szinte, együtt érzünk a regény hőseivel és beleéljük magunkat a régmúlt korba. Csodálatosan zengő régies nyelvezet, fordultas mesésűvés, mondánivalóinak gazdagsága, meglepettő táj- és jellemfestés emeli irodalmi becsét és a művet.

368 lap, fűzve 7.80 P, kötve 10.20 P.

IJJAS ANTAL: Emberek a kőben. (8)
A világháború utánjának szilárd Európából vetődik össze a nemzetközi társaság, mely egy óceánjáró luxushajón elindul az újvilág felé. — Egy poszonyi magyar filmrendező, egy bécsi muzsikusi lány, egy berlini jezsuita, egy francia újságíró, egy amerikai házasított újságíró, egy amerikai újságíró és egy késő esztendői újságíró és komornája, egy amerikai újságíró felesége és flapper lánya, kivándorló szidők éneke és egy luxushajó kaledonszkopos társaságának élete elevenedik meg a könyv lapjain. — A hajó várattalanul kőbe kerül, az éppen Kanadába hajózó angol király hadihajójának kíséretéhez tartozó egy tengeraltatóhajójával összeütközik, veszélyes léket kap és — egyszerűen lehullik a sok felvett álaró, mesterkélt pos, internationalis snobság, előkelődi-jámság és megmutatkozik az utasok igazi énje.

Mesteri jellemrajzok, lélektanilag jól megalapozott elemelmények, rendkívül gördülékeny stílus teszik élvezetes olvasmánnyá a többszörös irodalmi díjnyertes író legújabb kisregényét. 236 lap, ára a könyvnyomtatás: fűzve 3.80 P, kötve 5.80 P, utána fűzve 4.80 P, kötve 7.20 P.

KEÖPE VIKTOR dr.: Japán két arca. (9)
Japán iránt ma is igen nagy az érdeklődés. Így bizonyára sokan lesznek, akik örömmel és élvezettel olvassák dr. Keöpe Viktornak, a tudós geográfusnak és több népszerű útleírás szerzőjének legújabb művét. Keöpe dr. a derűs szemléletű, önműt érzésvény és emellett alapos tudományos felkészültségű világjáró közé tartozik. Meglehetősen rövid írja le az „ezer sziget országának”. Öröklő nyugaltnak, földrengésnek, sok száz működő vulkánnal feltöltött ország szépségű földjét, ennek a különös világnak európai szemmel nézve fejtegető állított szokásait, a sok ellentétes vallási tant, amelyek itt egy-mással mégis megférnek, az öröklő mosolygó, de családjáért, harajáért minden pillanatban minden áldozatra kész japánit, aki olyan mint szent hegye, a Fuzsijama kívül nyugodt, hideg, de belül öröklő nyugaltnak látnak. A bibliai kiállítás szép könyvet 8 szívesközlött térkép és 24 képpel: klet-oldalon elhelyezett 52 ábra (nagy rész szerző helyszíni felvétele) gazdagítja. Ára díszkötésben 12.80 P.

székelyi NYIRY L.: Történelmi igazságszolgáltatás 1938–1941. (1)
Az elmúlt évek országgyűléseinek történetét írja meg a népszerű katonai-krónika ebben a könyvben. Visszanyúl az események megértése kedvéért a trianoni szerződésig és onnan vezet le az események láncolatát a Délvidék visszatéréseig. Sok eddig titokban kezeltek okmány felhasználásával világítja meg az események logikus összefüggéseit. Azok, akik ezeket a dandálás éveket éltek, e könyv olvasásával nemcsak kellemes emléket ébresztenek fel és öröklőnek meg könyvtárukban, hanem sok eddig homályos körülményre is megbízható magyarázatot nyernek. 36 fénykép, 8 térkép és táblázat, fűzve 4.80 P, kötve 7.20 P.

SZTRÓKAY KÁLMÁN: A vegyész versenye a természettel. (1)
Sztróokay legújabb könyve bemutatja, hogyan teremt a vegyész eddig nem észlelt tulajdonságú anyagokat egyöntetűb minőségben, tisztaság szerint mennyiségben és — nem ritkán — csobban is, mint ahogy a természet azokat nyújtja: elárulja, hogyan leste a fekete kátrányból a szivárvány minden színében tündöklő indanthren-festék és a gyógyszerek tömege, a levegőből dinamit és műtrágya a tejből kő, és textillanyag, a robbanó gyapotról műhelyem, hogyan készíti a hajlékony fűveg, a cellofan, műgumi és műbenzin, mibe kerül egy találmány — és mennyit lehet vele keresni. mit közzéhat a technika a vegyésznek: millió szingyok és koldusbot a kísérletezések eredményeképpen a véletlen ereje szerepe, a világ kosmosának kialakulása, hogyan nem ette meg Európa erőszékel a kiirtással a szodaggyártás felfedezése. minek közzéhatjuk olesó és teljesen a látszó ablak-üvegeinket, milyen találmányok várhatók a közeljövőben és még sok más kérdést tárgyal, olyan érdekesen, mint egy helyszíni riport, sokoldalúan és alaposan, mint egy lexikon és olyan világosan és közhathatón, hogy bárki, a kislától a nagypapáig minden előképzettség nélkül azonnal megérthesse és élvezhesse. Ez a mű valósággal civilizációnk regénye.

184 lap, fűzve 4.80 P, kötve 7.20 P.

VAJDA PÁL R.: Magyar feltalálók. (1)
Ma, amikor sokan hajlamosak arra, hogy népeket aszerint értékeljenek, hogy mivel járultak hozzá a civilizáció fejlődéséhez, jóleső önértékelésről tölthet el minden magyart az a könyv, 45 olyan hazánkfiának életét és működését közli — részben eddig teljesen ismeretlen okmányok alapján — akiknek találmányai az egyetemes civilizáció nagy mértékben vittak előre. Sokan nem tudják, hogy a táviró, a telefonhálózat, helyből felszálló repülőgép, sokszorosított, torpedó, gépfegyver, robbanóanyag, dinamó, transzformátor, benzín-motor, ejtőernyő, merevlemez lephajó, gázlámpa, beszélőgép, hengerek stb., stb. mind magyar lángelmék találmánya. Vajda könyvében nem száraz adatokat közöl hanem nyomon kíséri úgy a feltalálót gyakran küdelmes életét mint a találmányait az ötlet megszületésétől a megvalósulásig. 100 ábra segít elő a leírások megértését.

304 lap és 32 képpel: klet-oldalon 100 ábra.
Fűzve 9.60 P, kötve 12.80 P.

Dr. WENINGER ANTAL: A keleti jóga. (14)
Az európai lelki válságnak egyik igen jellemző tünete a jóga iránti érdeklődés fokozódása az utóbbi évek folyamán. Hazánkban elsőnek Weninger Antal dr., a kiváló orvosról tárt fel orvosi szempontból a jóga kínesei tanait és könyvének 1939-ben megjelenése első kiadásával páratlan közönséget ért el. Csak most szövege meg újabb, amikor közel két évtizedes jóga-anulmányainak összefoglaló, felbecsülhetetlen lélektanilag újatársat átvilágított eredményeivel ajándékozhatja meg olvasóit. Könyve a legnagyobb és legterjedelmesebb jóga-könyv a világhíradalomban és egyben elfogulatlan kritikáját is adja az egész jogatannak. Weninger ökölet senkire sem a jóga titkait és azokat készséggel feltárja olvasói előtt. Az ő nyomán tanulva és gyakorolva a jogát, mindenki kinevelhet magát testi és lelki egészségének megőrzésére. — E könyv elbűbenti a fűtalt és a sokáig „titkos”-nak ar o t g y a korlatok lényegéről is.

54 európai és indiai fénykép, 4 színes tábla, fűzve 9.60, kötve 12.80 P.

WENINGER ANTAL dr.: Az egészség testi és lelki forrásai. (11)
A közműveltség orvos-író ebben a művében eddig sehol nem közölt adatokkal világítja meg, hogyan állhatunk fel lelki tulajdonságainkat testi egészségünk szolgálatába és így valóssággal megalkotja a nyugat jogját. Mondánivalóit tíz fejezetbe csoportosította, melyekben megismerteti olvasóit az öröklős szerepével, a helyes táplálkozással, azok győzött hatásával, a tudatos lélekzettel korszerű egészséges táplálkozással. Köi ői magasságokban szárnyalnak azok a fejezetek, melyek a test-lelek összefüggéseit tárgyalják és rávilágítanak a mértékletesség a természet elmélyült szemlélete, az alkonyi színek, az időszakos nomádelet, a testi és lelki ismétlés, a hit, a Remény és az Erények egészségügyi értékeire a kedély, a hangulat, a zene, a művészi élmények biológiai hatására, ill. jelentőségére. — A ma emberének, akibe beleáldozott, hogyha be egy, egy lenyelt pillulát, vagy injekciót akar meggyógyítani, ahelyett, hogy egészségtelen életmódján változtatna, Weninger dr. e műve a kiegyensúlyozott harmonikus élet való áras át egészségtárat nyújtja.

206 lap, fűzve 4.80 P, kötve 7.20 P.
WENINGER ANTAL dr.-nak a napisajátában és a vezető magyar folyóiratokban megjelent cikkek három kötetben csoportosítottak jelennek meg és rövid idő alatt több mint 10.000 példányban fogytak el.

NEHÁNY SZEMELVENY AZ EGYES KÖTETEK BÖL:

„SZELLEMEK ÉS EGÉSZSÉG.” (33 fejezet.) (3)
A rákbetegségről. A hormonok világa. A hindu jóga nyomán. Az ifjúság titka. Régi orvosok. A telepatia csodái. Földünk és az égitestek — élőlények? Kig ó-világ Indiában. A primitív népek orvostudománya. Jóság — a mentális élet kialakulása? A bubona világból. Ifjúság és öregség. Az egyiptomi múmiák — élnék! A tűzönjárás titka. A tökéletes nő. Egy se t vallomása, stb.
„A GYÓGYITOMVÉSZET ÚJ IRÁNYAI.” (31 fejezet.) (4)
A neo-hipokratizmus. Az egyszerű soványítódiéta. Tudományos és népies orvosok. A vérpótlás a haroteren. Jellemhibák és betegségek. Alvás és álom. Divatos betegségek. Bőrkúra és nyerskoszt. Azok az idegek! stb.
„ORVOS A LELEKERT.” (21 fejezet és függelék.) (5)
Van-e transzcendens szellemi világ? Egészség és vallásosság. A házasság alapja. A tesztallás. A jövő lelkiisége. Fajegészségünk és keresztény szellem. A hindu jóga a nyugati gondolkodás tükrében. Pszichanalízis és a szexuális kérdés. Az élet állomása.

Minden egyes kötet önálló egész, úgy hogy olvasásukhoz sorrend betartása nem szükséges: szabad időnkben, utazás közben, elválasztott forgathatjuk nagy élvezettel lapjait. Az egyes kötetek külön-külön is kaphatók. Áraik fűzve 4.80 P, kötve 7.20 P. (3–5) a három kötet kötve ajándéktokban 21.60 P.